

Psikolog&Psikoterapist Mehtap KAYAOĞLU

ÖPÜCÜK kutusu

psikoterapi öyküleri

Bu kitap Emine Eroğlu'nun editörlüğünde yayına hazırlandı.

Kapak tasarımı Kenan Özcan tarafından yapıldı.

Baskı ve cilt işlemleri Sistem Matbaacılık'ta gerçekleştirildi.

3. baskı olarak 2004 Haziran ayında yayımlandı.

Kitabın Uluslararası Seri Numarası

(ISBN) : 975-362-928-1

PsikoLog S Psikoterapist MEHTAP KAYAOĞLU

•-1 htibat:AhyköşküCad.No.: 11

<* G&kğu / istanbul

< Yazışma: P.K. 50 Sirked / İstanbul -J Telefim: (0212) 513 8415

z Faks:(0212)5124000

>- www.timas.com.tr

< tunas@timas.comt.tr

TİMAŞ VAYINLAM/1009 PSİKOLOJİ DİZİSİ/4 PSİKOTERAPİ ÖYKÜLERİ/I

©Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Timaş Yayınları'na aittir. İzinsiz yayınlanamaz.Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

psikoterapi öyküleri

TİMAŞ YAYINLARI İSTANBUL 2004

Psikoterapi Öyküleri

3. BASKI

Uzman olarak bireysel danışma, aile terapisi, danışmanlığı, çocuk terapisi yapıyorum. İtiraf etmem gerekirse en fazla haz duyarak çalıştığım grup ergenler. Büyümeye başlayan ama aslında büyült olmayan; akli her şeye eriyor sandığımız, ama daha biz büyüklere ihtiyaçları olan; kendisini anne babasıyla yarıştıran, ama yarışacak yeterli donanımı olmadığını farkında olmayan o muhteşem grup. Evet onlara "muhteşem" diyorum....

Muhteşem diyorum, çünkü kendilerindeki farkında bile olmadıkları potansiyellerinin, insanda hayranlık -, "mümkün değil...

ISBN 975-362-928-7 """"| İ İMA

Bana dünyanın en güzel ve huzurlu ailesini sunan sevgili babam İbrahim Kayaoğlu ve sevgili annem Betigül Kayaoğlu'na

Dostluğunu ve dayanak olma özelliğini hiç geri çekmeyen canım

ablam Nezihe Kayaoğlu'na

Yaşça benden küçük olmasına rağmen, ikizim olduğumu hissettiğim ' can

dostum kardeşim Sefer Kayaoğlu'na

Yazdığım her hikâyeyi herkesten önce dinleyip, beni yüreklendiren ilk okuyucum biricik

kardeşim Betül Kayaoğlu'na

Bana kitabımın ismini hediye eden, dünyada her şeyden çok sevdiğim minik Çiçeğim

Akanda'ya

Beklemediğim anlarda, beni çok sevdiğini söyleyerek, mutluluktan uçuran yakışıklı erkeğim

Hüdalfa'ya

Psikolog & Psikoterapist MEHTAP KAYAOĞLU

1912 yılında Çorum'da dünyaya geldi. x 1995 yılında Marmara Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik s Danışmanlık bölümünden mezun oldu. Mezun olduğu yıl yine aynı üniversitede "Eğitim Bilimleri"nde Yüksek Lisans programını kazandı. Endüstri Psikolojisi'nde

"Yöneticilerin Kişilik Özellikleri" konusunda master tezi hazırladı. Mezuniyetinden sonra özel olarak Psikoterapist eğitiminden geçti. Yıllardır Uzman Psikolog & Psikoterapist olarak, psikolojik hastalıkların giderilmesine yönelik (Bireysel Psikoterapi, Çocuk ve Ergen Terapisi, Evlilik Terapisi, Cinsel Fonksiyonel Bozukluklar, Evlilik Danışmanlığı) tedaviler yapıyor. Çeşitli gazete ve dergilere psikolojik içerikli yazılar yazıyor. 1993 yılından beri çeşitli radyolarda, canlı telefon bağlantılarıyla dinleyicilerin katıldığı ve yardım almaya çalıştığı, psikolojik içerikli programlar hazırlıyor.

Yazar ayrıca, Anne Baba Eğitim Seminerleri, Yönetici Seminerleri, Kişilik Gelişimi, ^Cinsel Fonksiyonel Bozukluklar, Ergenlik Psikolojisi...vs. konularda konferanslar veriyor.

İÇİNDEKİLER

- 7... Başlarken
- 18... Kendi Yolunda Yürümek
- 23... İyilik Perisi
- 46... Sevgi Hırısı»
- 71... Davranışlarını Duyduğum Çocuk
- 98... Okuyamamak Hayatı
- 128... Anlamsız Kargaşa
- 161... İki Ses
- 191... Tırnaktaki Lezzet
- 209... Hayal Ülkesi

BAŞLARKEN...

BU AKŞAM, yeğenimin yanına yatıp, saçlarını okşadığımda bu kitabı yazmaya karar verdim. Yaklaşık on dakika kadar önce iki teyze, iki yeğen birlikte ranzada altlı üstlü yatıyorduk. Bir süre sonra artık yeğenlerin yalnız kalıp uyumalarının daha doğru olacağını düşünerek yanlarından ayrıldık.

Birkaç dakika sonra kız kardeşim, erkek olan yeğenimizin yanına tekrar yattı. Teyzesi kardeşinin yanına yatınca, kendisini yatağında yalnız hisseden Akanda, annesinin yanına geldi ve:

"Anneciğim, ne olur benimle yatar mısınız?" diye ablamı yanına çağırdı. Ablam, evde misafir olduğunu, onunla yata-mayacağını söyleyince, yeğenim (Ki ben ona "çiçeğim" diye hitap etmeyi çok seviyorum.) asık bir yüzle odasına gitti.

Aslına bakarsanız o anda gıyaben sahiplendiğim kızıma haksızlık yapıldığını düşündüm.

Çünkü kardeşimle aynı

anda iki kardeşin yanına yatmıştık. Ve haksızlık olmasın diye de aynı anda yanlarından kalkıp odayı terk etmiştik. On dakika sonra birinin yanına bir teyze yatıyor, diğeri de anneyi yanına davet ediyor ve reddediliyordu.

Kahraman teyze olarak olaya el koymam gerekiyordu. Benim tatlı yeğenim nasıl olur da yatağına üzgün giderdi? Nasıl olur da çiçeğimin üzülmesine seyirci kalabilirdim? Onun küçücük bir üzüntü haline bile dayanamazken, onu öyle üzgün görüp eve gidersem nasıl uyku girerdi gözüme? Vicdan azabı yiyip bitirmez miydi beni? Üstelik herkes biliyor ki o benim kızım. Benim minik kızım. Sanki benim bir parçam. Sanki ablamın değil de benimmiş gibi hissettiğim bir varlık.

Kız kardeşim Betül, oğlunun yanındaydı. Peki ben neredeydim? Niye o tatlı oğlunun yanında yatarken, ben kendi kızımın yanında değildim?

Neler neler...

Hani bilirsiniz, kısacık bir anda neler geçer insanın aklından. Hiç ummadığınız, tasarlamadığımız bir yağm rahatsız edici düşünce...

Vicdanınızı zorlayan...

Sevginizi sorgulayan...

Bizi tanımayanlar için belirtmekte fayda var. Kız kardeşimle ben, ablamın çocuklarına resmen sahip çıktık. Ablamın çocuklarını aramızda paylaştık. Ama bu paylaşım, zaman'la kendiliğinden gelişen bir süreç oldu. Ben sekiz yaşındaki kız yeğenimi sanki benim kızımış gibi hissederken, kız kardeşim altı yaşındaki erkek yeğenime karşı aynı duyguları beslemeye başladı. Sonra da kalp kalbe karşı meselesi devreye girdi. Şimdi onlara sorun "En çok hangi teyzenizi seviyorsunuz?" diye hiç tereddüt etmeden cevap verirler. Büyük, beni; küçük, kardeşimi.

Neyse...

İkinci kez çiçeğimin yanma yattığımda, yoğun yaşadığım bir günün en güzel hediyesini aldım hiç haberim yokken.

Yüzünü duvara dönmüş yatıyordu. Gittim yanma uzandım. Arkadan sarıldım. Yanağını öptüm. Her zaman söylediğim gibi "Seni dünyada her şeyden çok seviyorum biliyor musun?" dedim.

Başıyla biliyorum der gibi bir hareket yaptı.

Sonra birden yüzüstü yatar vaziyette doğruldu. Sol elini açtı. Sağ eliyle de, sanki avucunun içinden bir şeyler alıp yan tarafa atıyormuş gibi yapmaya başladı. Önce oyun oynuyor sandım. Ama öyle ciddiye ki merak edip izlemeye başladım. Dört-beş kez aynı hareketi yaptıktan sonra sırtı bana dönük pozisyonda tekrar yattı.

Hayy Allah... Ne oldu böyle?.. Anlayamadım gitti__

Niye böyle bir şey yapmış olabileceğini düşündüm hızla. Düşündüm... Düşündüm...

Daha fazla düşünmeye ne gerek var? İnsanlığın ilk yıllarından beri uygulanan en pratik metodu devreye sok. Tam sırası. Sadece "SOR". Evet evet sor ona ne olduğunu!..

Ben de öyle yaptım. Sordum:

"Ne o'âuln

"Hiçç... Bir şey yok. Sadece annemin öpücüklerini, öpücük kutumdan attım."

Sadece annemin öpücüklerini öpücük kutumdan attım mı?

Nasıl bir şey yok?

Onun bir öpücük kutusu mu varmış?

Hem de benden habersiz?

Hem de her şeyini bildiğimi zannederken?

10

Her şeyimizi paylaşıyoruz!...

Paylaşmıyor muyuz?

İmkansız...

Çiçeğim benden hiçbir şeyini gizlemez... Öpücük kutusunu bile!

Şaşkınlığımı toparlamakta gecikmedim. Yarı tebessüm-lü, yarı şaşkın devam ettim:

"Öpücük kutusu mu?"

"Evet!"

"Senin bir öpücük kutun mu var?"

"Evet!"

"Hey^^ı bu çok güzel!.. Ne yapıyorsun öpücük kutusuyla?"

"Akşama kadar yanaklarımda biriken bütün öpücükleri bu kutunun içine dolduruyorum..."

Gözlerini, o en sevdiğim ifadesiyle kocaman kocaman açarak büyük bir iştahla anlatmaya devam etti:

"Akşama kadar biriken öpücükler yanaklarıma sığmıyor. Hepsini biriktirip öpücük kutuma atıyorum. Kaç kere öptüyseniz hepsini. Bütün sevdiklerimin öpücüklerini dolduruyorum. Annemin, senin, kardeşimin, anneannemin, dedemin, babamın, Betül Teyzemin, dayımın... Hepini-zinkileri...."

"Bu çok ilginç!"

"Tanımadıklarımımkini doldurmuyorum. Sadece en sevdiğim insanların öpücüklerini!"

"Anlıyorum... Sen çok tatlı bir kızsın biliyor musun?... Biraz önce annemin öpücüklerini kutudan atıyorum mu dedin, ben mi yanlış anladım?"

"Evet... Annemin öpücüklerini kutudan dışarı attım. Seninkileri de atmıştım biraz önce. Yanımdan kalkıp gittiğin zaman. Ama geldiğini görünce tekrar kutuya yerleştirdim."

"Annemin öpücükleri ne kadar dışarıda kalacak?"

"Bilmem... Annem benimle yatmıyor hiç... Hep kardeşimle yatıyor... Baksana çağırdım gelmedi yanıma..."

"Evet gelmedi... Ben de gördüm.... Acaba niye gelmedi? Benim bildiğim ablam tatlı kızı yanına çağırınca koşu koşu ge' lirdi... A;yy niye gelmedi acaba?"

"Bilmem!"

"Bugün çok yoruldu. İçerde de anneannenle dayın var. Acaba onlara ayıp olmasın diye gelmemiş olabilir mi? Yani nU yeyse benim aklıma öyle geldi..."

"Hm... Evet... Belki onun için gelmemiştir."

"Yazık... Kim bilir nasıl içi gidiyordur şimdi kızıyla yata' iniyorum diye..."

"İstiyor mudur gerçekten?"

"Hem de nasıl!.."

Yüzünde mutlu bir ifade oluştu birden bire:

"Bence de..."

Bence de dedikten sonra elini yatağının başucuna doğru götürdü. Bana da gösteri yaptığının farkında olduğu için, bir pandomima sanatçısı edasıyla bir şey alıyormuş gibi yaptı. Tahmin edebileceğiniz gibi eline aldığı şey öpücük kutusuydu. İçine bir şeyler koyarken bir yandan konuşmaya devam etti:

"Dur şöyle!.. Annemin öpücüklerini kutuya geri koyayım."

"Nerden aklına geldi öpücük kutusu edinmek?"

11

12

"Eee çok kolay Mehtap Teyzeciğim... Gerçek bir kutum olsaydı herkes bu kız aptal mı, hiç kutuya öpücük doldurulur mu diye düşünürdü akıllım... Hayali olunca daha güzel!.. Kimse görmüyor. Sadece ben biliyorum. Akşamları öpücüklerimi biriktiriyorum. Kimse görmeyince de kimse aptalca diye düşünmez."

"Evet gerçekten çok akıllıca. Peki bu öpücükleri biriktirince ne yapacaksın?"

"Cennete götüreceğim... Sonra orda herkesin öpücüğünü kendisine vereceğim. Düşünsene herkes yanağında kendi öpücüğünü görünce ne kadar sevinir değil mi? Annem, anneannem, kardeşim, sen... Hepiniz mutlu olursunuz!.."

Nedense bu öpücükleri biriktirme gerekçesi beni çok duygulandırdı. Fark ettirmemeye çalıştım yanağımdan sızan gözyaşlarını. Sıkıca sarıldım. Öptüm. Tekrar öptüm... Tekrar öptüm...

"Minik aşkım benimi.. Seni çoooooookkkk seviyorum!.."

"Ama bu kutunun şekli yok biliyor musun? Yani tam bir şekli yok. Nasıl söylesem... Garip bir şekli varmış sanki... Öyle çok kutuya benzemeyen bir kutuymuş... Olur mu sence?"

"Bir tanem hayal senin... Kutuyu istediğin gibi şekillendir... Kimse senin hayaline karışamaz!"

İşin aslı daha fazla konuşsam belki gözyaşlarımı saklamaya devam edemezdim. Yazıyı yazarken bile merak ediyorum niye duygulandığımı.

Minik çiçeğime iyi geceler dilemeden önce:

"Biliyor musun bilgece bana çok güzel bir hediye verdini" dedim. -

"Ben mi? Ne hediyesi?"

"Kitap yazma fikri hediyesi... Daha doğrusu içinde ne oh' çağına bir türlü karar veremiyordum. Seninle konuşunca ka-famda şimşekler çaktı. Senin sayende çok güzel bir kitap yaza-çağım."

"Tamam yaz... İstersen bu anlattıklarımı da yaz."

"Ciddi misin? İkimizin arasında kalmasını istersen yaz' mam. Yoksa başkaları da duyar ama ona göre!"

"Aman olsun ya boş ver!.. Ama güzel yaz tamam mı? Okuyanlar çok beğensin..."

"Elimden geleni yaparım. Hiç merak etme... Bana yardım edersen güzel bir kitap yazabilirim aslında." "Nasıl yardım edeyim?"

"Çocuklarla, gençlerle ilgili merak ettiğimiz bir sürü durum var. Sana sorarım, sen cevap verirsin, ben yazarım. Olur mu?"

"Oluurrr!.."

"Bence sen artık uyu. Uyku saatin geçmeye başladı. Ama uyumadan önce bir şey yapmanı istiyorum!" "Ne yapayım?"

"En basta annenin, sonra hepimizin seni ne kadar çok sev' diğini düşün. Hem de deliler gibi sevdiğimizi... Sonra huzur içinde uyu..."

"Tamam... Mehtap Teyzeciğim seni öpebilir miyim?"

Öpücük sesleriyle ortalığı inlettikten sonra, odadan çıkarken aklıma geldi: Yaklaşık her gün "Mehtap Teyzeciğim, bugün beni kaç kere öptün?" diye sormasının öpücük kutusuyla bir ilgisi olabilir miydi?

13

14

Yıllardır psikoterapi yapıyorum. Beş yıllık psikoterapi hayatımda sayısız gençle çalıştım. Ergenlik sorunları, ergenlik bocalamaları adı altında niteleyebileceğim sayısız görüşme. Aslına bakarsanız insan yaşamında en fazla önemi olan, ama öneminin farkına varamadığımız bir yaşam dilimi ergenlik.

Uzman olarak bireysel danışma, aile terapisi, evlilik danışmanlığı, çocuk terapisi yapıyorum. İtiraf etmem gerekirse en fazla haz duyarak çalıştığım grup ergenler.

Büyümeye başlayan ama aslında büyük olmayan; akli her şeye eriyor sandığımız ama daha biz büyüklere ihtiyaçları olan; kendisini anne babasıyla yarıştıran ama yarışacak yeterli donanımı olmadığını farkında olmayan o muhteşem grup.

Evet onlara "muhteşem" diyorum... Muhteşem diyorum çünkü kendilerindeki farkında bile olmadıkları potansiyellerinin, insanda hayranlık uyandırmaması mümkün değil.

Bu kitap ihtiyaçtan yola çıktı.

Beni yazmaya yönelten öyle garip bir ihtiyaç belirdi ki içimde, bunun açıklamasını nasıl yapabileceğimi tam olarak bilmiyorum doğrusu.

Yıllardır keyifli çalışmalar yapıyorum onlarla. Terapiler, egzersizler yapıyorum, yaşam alanlarını farklılaştırmaya, onları yakından tanımaya gayret ediyorum. Onlarla ilgili birçok konuda bilgi edinmeye çalışıyorum. Ele geçen bilgiler doğrultusunda ergen'in ailesini yönlendiriyorum.

Yaptığım tüm çalışmalardan sonra birçok aileden, farklı ifadelerle aynı cümleleri duyuyorum.

"Bize ne yaptınız?" "Sanki bir mucize oldu!"

insan böyle bir cümleyi duyduğunda başlangıçta mutlu oluyor.

Zamanla alışıyor.

Sonra kendisine sormaya başlıyor "Niye böyle düşünüyorlar?" diye.

Niye böyle düşünüyorlar?

Odada bir mucize için uğraşmıyoruz ki.

Ne ben ne de başka bir uzman arkadaşım, mucizeler yaratmadığını bilir. Bilir, çünkü uzmanlar mucize yapmaz. Sadece çocuklara ulaşmanın bir yolunu bulur. Çocuğun derinlerde yaşadıklarını bulmaya çalışır. Çelişkilerini, çatışmalarını, doyurulmamış ihtiyaçlarını, üzerine yüklenmiş baskıları ortaya çıkarır. Tüm bu ortaya çıkarılanlar doğrultusunda yönlendirme yapılırca da ortada sorun diye bir şey kalmaz. Çalışmalar kişiyi ve aileyi desteklediği için,

bundan sonraki hayatlarında önlerine çıkacak başka problemlerle nasıl baş etmeleri gerektiği konusunda bilgi sahibi olurlar.

Yani uzmanlar mucize yapmazlar.

Yaptıkları tek şey onlarla aynı dili konuşmaktır o kadar...

"Öpücük kutusu" bana bir şeyler anlattı. Bu gece yaşadıklarım, size anlattıklarımın daha fazlasına anlattı bana.

"Öpücük kutusu" aslında bir sembol.

Bu öyle bir sembol ki, ne kadar iyi tanıdığımızı düşünürsek düşünelim, ne kadar bizim bir parçamızmış gibi görünürse görünsün, ne kadar bizden hiçbir şeyi saklamadıklarını

15

16

bilirsek bilelim, çocuklarımızı aslında yeterince tanımıyo-ruz. Ya da onlann tanımamıza izin verdikleri kadarıyla tanıyoruz. Hatta birçoğumuz onları tanımaya, anlamaya çalışmıyoruz bile.

Bir yetişkin, adına ister anne deyin ister baba ister teyze, çocuğunu ne kadar tanıdığını düşünürse düşünsün, açıkta kalan bir yerler mutlaka oluyor. Elimde büyüyen, dünyada her şeyden çok sevdiğimi düşündüğüm yeğenimle ilgili ilginç bir gerçeği, gizli bir yaşam mutluluğunu, tesadüfen yanma yatınca öğreniyorum.

Düşünün ki o anda yanma yatmasaydım, öpücük kutusunu kim bilir ne zaman öğrenecektim. Hatta öğrenebilecek miydim acaba?

Onların ilgileri, ihtiyaçları, beklentileri, sevdikleri, sevmedikleri, yaptıkları, yapamadıkları, bildikleri, bilmedikleri. .. vs. öyle çok şey var ki!

İstemedikleri her şeyi yapmaları için zorluyoruz. Tam da yanlarında olmamız gereken yerlerde, artık büyüdüklerini ve ayaklarının üzerinde durmaları gerektiğini söyleyerek yapayalnız bırakıyoruz onları.

Ne zaman ne yapmamız gerektiğini bilmiyoruz kısaca. Bu kitabın yazılmasının bir ihtiyaç olduğunu düşünerek kaleme alıyorum.

Birçok anne babanın işine yaramasını ümit ediyorum. Çocuklarımızla aynı dili konuşabilmenizi sağlayabilir-sem ne mutlu bana.

Kitabımda, gençlerle yaptığım psikoterapi öykülerim var. Bu öyküler, okuyan herkesin rahatlıkla anlayabileceği biçimde hazırlandı.

Hikâyeler yazılırken, herhangi bir bilimsel çatışmaya yol açmaması için, psikoterapilerin içeriğine yer verilmedi. Örnek vakalar sadece, gelme nedenleri, geldikleri dönemde ele geçen bulgular ve çalışma sürecinden sonra gençler ve aileleri üzerindeki değişiklikler boyutuyla ele alındı.

Örnek olaylar anlatılırken mümkün olduğunca kendi tecrübelerim ve bilgi birikimimin sizlere ulaşması, yaşamınızda sizlere ipucu vermesi hedeflendi.

Anlatılan olaylardaki kişilerin, yaşları ve cinsiyetleri etik kurallar gereği değiştirildi.

Çiçeğime söz verdiğim gibi yazmaya çalıştım.

"Ama güzel yaz tamam mı? Okuyanlar çok beğensin!" demişti.

Umarım okuyanlar çok beğenirler...

Umarım okuduklarını yaşamlarına uygulayanlar da çok beğenirler...

17

KENDİ YOLUNDA YÜRÜMEK

KENDİ yolunuzda yürüdünüz mü hiç?

Kimse sizi itip çekmeden, ne yapmanız gerektiğini söylemeden kendi yolunuzda...

Tam da olmasını istediğiniz gibi...

Birilerinin hayatının bir yerlerindeki boşlukları doldurma zorunluluğu olmadan...

Birilerinin geçmiş ülkelerini, gelecek beklentilerini takviye etme yükümlülüğü taşımadan...

Birilerinin sizi çok beğenmesini sağlamaya çalışmadan...

Atacağınız her adımda, acaba doğru mu yanlış mı diye düşünmeden...
Evde annenizle babanız arasındaki sevgi dengesini kaybettirdiğiniz hissine kapılmadan...
Koruma kılıfı içinde, birçok egoistçe baskıya maruz kalmadan...
Özgür yetiştirilme adına, damdan düşer gibi kendinizi hayat karşısında yapayalnız hissetmeden...
Nerede ne yapması gerektiğini bilmeyen insanların elinde, yaşamınız ve benliğiniz gözünüzün önünde yok olup gitmeden...
Birilerinin ters etki ve davranışlarının kurbanı olmadan...
Çevrenizdeki en güvendiğiniz büyüklerin sizi aldattığını anlayarak, derin üzüntülere dalmadan...
İç dünyanızda oluşturduğunuz, kendinizi kurmaya çalıştığınız o en zorlu mücadelenizde, ayağınıza çelme takılmadan...
Hatta hayatınızda kendi kendinize attığınız çelmelerin bedelini, mutluluğunuzu yitirelecek ödemek zorunda kalmadan...
Bazen sendeleyerek... Bazen tökezleyerek... Bazen sersemleyerek... Bazen ağlayarak... Bazen öfkelenerek... Bazen ümitsizliğe kapılarak. Bazen ne yapacağınızı bilemeyerek... Bazen her şeyin üzerinize geldiğini düşünerek...
Bazen kimsenin sizi anlamadığını düşünerek... Bazen çaresizliğe kapılarak. Bazen azarlanarak... Bazen gülerken...
Bazen sevilmediğinizi düşünerek. Bazen ben kimim diye endişelenerek... ;;; Bazen kendinizi kandırılmış hissederek... , j!

19

20

Bazen huysuzlaşarak... Bazen aksileşerek... Bazen kızarak... Bazen kızdırarak...
Ama her şeye rağmen mutlu... Her şeye rağmen umutlu... Her şeye rağmen gelecekte ümitli... Her şeye rağmen kendi değerlerinize sahip çıkarak... Her şeye rağmen mutluluğu, eğer istiyorsanız, bulacağınız yerin, tam da kendi içsel hayatınız olduğunu bilerek... Her şeye rağmen hayatın yaşanmaya değer olduğunu... Her şeye rağmen dünyada eşsiz olduğunuzu... Her şeye rağmen, birilerinin sizi hep sevdiğini... Her şeye rağmen birilerini kazanmak için mücadele verdiğinizizi...
Her şeye rağmen mutlulukların, aslında uzanıp alabileceğiniz kadar yakın olduğunu...
Her şeye rağmen, en kötü anlarınızda bile, bir yerlerde sizin için harika bir çıkış bulabileceğinizi...
Her şeye rağmen sizi siz yapan, size kendinizi iyi hissettirebilecek iyi yanlarınızın varlığını...
Her şeye rağmen kendiniz olmayı...
Kendi yolunuzda yürüyor olmayı hiç denediniz mi?

* * *

Kendi yolunda yürümek, kişinin seçtiği, istediği, içinde bulunduğu yolun, kendi yolu olduğunu algılaması; yürüdüğü yolun kendi iç dünyasına uygun olduğunu hissetmesi; yöneldiği geleceğin özüne uygun olduğunu duyumsamasıdır.
Yani kendi yaşam planını, kendi ihtiyaçları doğrultusunda yapabilmesidir.
Yetişkin yaşlarda gelinmesi gereken kimlik gelişim süreçlerinin son noktasıdır bir anlamda. İlk çocukluk yıllarından beri bilinçaltının derinliklerinde, kendisiyle ilgili kim bilir ne planlar yapıyor insan.
İyisiyle kötüsüyle, doğrusuyla yanlışıyla nice plan...
Bu yaşam planı bir anlamda, insan beyninin derinliklerinde fazla da bilinçli olmayan, ancak kendisi için hayati önem taşıyan olaylarda kendisine kılavuzluk etmesine yardımcı oluyor.

Kişinin kendi yolunda yürüyor olma durumu, aslında sağlıklı kişilik gelişiminden sonra gelinebilecek son noktalardan bir tanesi. Bu boyut birçok kişi tarafından bilinmemekle birlikte, kişilik gelişimini oluşturan bileşenlerden en önemlisini temsil ediyor.

Kişiler erişkin yaşa geldiklerinde, kendi yollarında yürüyüp yürümediklerinin farkında bile olmayabiliyor. İçimizden kaç kişi düşünür sizce böyle bir şeyi?! Ben kendi yolumda yürüyor muyum?

Bu soru doğrudan sorulmasa bile türevi olan sayısız soruyu soruyor insan kendisine.

Ne yapıyorum?

Ne istiyorum?

Ben kimim?

Çok basit gibi görünen bu sorunun cevabı, herkes için son derece karışık. Aslında kimse ne istediğini bilmiyor çünkü.

21

22

Kendi yolunda yürümeyi en fazla istediğimiz yıllar gençlik yılları. İlk sorular... İlk isyanlar... İlk bocalamalar... İlk karşı çıkışlar... İlk inanışlar... İlk aşklar... İlk uçlar... İlk kaçışlar... İlk vuruşlar... İlk varoluşlar... İlk haykırışlar... İlk idealler... İlk değerler...

Aşağıda kendi yolunda yürümek isteyen bir grup genci, isimlerini, yaşam biçimlerini, yaşlarını ve cinsiyetlerini değiştirerek sizlere sunuyorum...

İYİLİK PERİSİ (Seçici Konuşmazlık-Mutizm)

M. ESLEĞE başladığım ilk yıllarıydı. Üniversite bitmiş, master programımın sonlarındaki tez yazma dönemle-rimdi. Hayat bana göre son derece güzel ve hızla akıyordu. Bir yandan tezimi yazıyor, bir yandan özel bir kolejde rehber öğretmenlik yapıyordum.

Bütün hayalim bir gün iyi bir "Psikoterapist" olmaktı. Bunun için süper vizyon alıyordum.

Psikoterapi eğitimi zor, uzun ve pahalı bir süreç. Her şeye rağmen bu yolda koşa-masam bile yürümek, yürüyemesem bile emeklemek istiyordum. Bilimsel anlamda bana katkı sağlayacak yazılar okuyordum. Üniversite bitirmemin, master yapmamın beni psikoterapist

yapmayacağını biliyordum. Dışardan sanıldığının aksine, aslında işe daha yeni başlıyordum.

Kim bilir kaç yıl süper vizyon almaya devam etmem gerekecekti.

Ayrıca bu dönemde, bir danışmanlık merkezinde psikolojik danışmanlık yapıyordum. Zor vakalara fazla bulaşmamaya çalışıp, daha kolay çözümleyebileceğini düzeyde psikoterapi çalışmalarına devam ediyordum.

5

24

Aradan zaman geçmeye başlamıştı. Kendimi psikotera-pide iyi hissetmeye, hastalar karşısında bir şeyler yapabileceğim duygusunu yaşamaya başlamıştım.

O günlerde yakın bir aile dostumuz, tanıdıkları bir ailenin yardıma ihtiyacı olan bir kızları olduğunu söyledi. Benim bu konuda kendilerine yardımcı olmamı istediler.

İşin aslına bakarsanız master tezi, konferanslar, radyo programları derken yoruluyordum.

Ayrıca tanıdık aracılığıyla gelenlere bakmayı istemiyordum. Çünkü daha mesleğimin ilk yıllarıydı. Ya başaramazsam ya gelenler memnun kalmazlarsa?!.. O zaman yakın aile dostumuza mahcup mu olacaktım?

Tüm bunları düşünerek doğrudan bir dille reddettim. Hiç vaktim olmadığını söyleyerek geçiştirmeye çalıştım.

Aile dostumuz, küçük kızın daha önce birkaç kez doktora götürüldüğünü, ancak hiçbir biçimde kimse tarafından konuşturulamadığını söyleyince ilgimi çekti.

Konuşturulamamak mı?

Nasıl yani?

Çocuk hiç konuşmuyordu?

İlgimi çeken hikâye şöyleydi:

Selma, 6 çocuklu bir ailenin dördüncü çocuğuydu. Bana geldiğinde 8 yaşındaydı. Selma'nın onu psikolojik olarak susmaya iten, seçici konuşmazlık dediğimiz sürece getiren olaylar beş yaşındayken başlamıştı.

Selma, beş kardeşi, anne ve babasıyla kendi halinde normal bir yaşam sürerken bir gün annesi hastalanıyor. O dönemlerde beş yaşlarında. Kendisinden büyük iki abla, bir ağabey ve kendisinden küçük iki kardeş daha var.;

Küçük kardeşlerinin yeni doğduğu dönemde anne ciddi sağlık sorunlarıyla karşılaşılıyor. Uzun süre tedavi görüyor.

Hastaneler, serumlar__Büyük zorluklar yaşıyor. Yoğun uğraşılara rağmen iyileşemiyor. Hastane ortamından evine gidip son günlerini evinde huzur içinde yaşasın diye doktorlar tarafından eve gönderiliyor.

Birkaç ay evde babaanne, hala ve benzeri yakın akrabaların yardımıyla yaşatılıyor. Bir gün hayata gözlerini kapatıyor.

Anneye en fazla ihtiyaç olunan bir dönemde anne, Selma'nın hayatından çıkıp gidiyor.

Altı kardeşe baba bakmaya başlıyor. Bazen iyi bazen kötü günleri oluyor. Anne olmayan bir evde, sadece babanın bakmaya çalıştığı çocukları düşünün.

Aradan 1,5 yıl geçiyor. Baba ve çocuklar kendi hallerinde bir şekilde yaşamaya alışıyorlar.

Büyük kızlar evde yemek yapıp, en küçük çocuklara annelik yaparken, Selma dükkanda babasıyla birlikte çalışıyor.

Dükkanları evlerinin hemen alt katında olduğu için baba endişe duymadan iş hayatına devam edebiliyor. Çocuklarını kimseye muhtaç etmeden ve kimseye yük etmeden idare ediyor.

Bir gün ablalar ve ağabey, kardeşlerini alarak yakın bir akrabalarına gidiyorlar. Selma babasının yanından ayrılmak istemediği için gitmiyor. Çok ısrar ediyorlar. O da gitmemek için ısrar edince babası gitmemesine ses çıkarmıyor.

Öğleden sonra ikinci civarı baba-kız dükkanı temizlemeye başlıyorlar. Selma babasının istediği gibi her yeri bir güzel temizliyor. Süpürüyor, siliyor...

Daha sonra radyoyu açıyor. Müzik dinlemeye başlıyor. Ancak dışardan gelen sesler nedeniyle müziği duyamadığı

25

26

için, sesini iyice açıyor. Babası da başının ağrıdığını söyleyerek, müziğin sesini kısmasını istiyor.

Selma, babasının söylediğini duymamış gibi yapıyor. Hani çocuklar sıklıkla yaparlar ya...

Babası tekrar kısmasını söylüyor. Selma yine duymazlıktan geliyor.

Bir süre sonra babası, başının çok ağrıdığını söylüyor. Yüzü asılıyor. Selma, gelip gidip babayı kontrol ediyor baş ağrısı geçti mi diye. Babası baş ağrısına dayanamayarak, eve ilaç almaya çıkıyor. Sıcaktan bunaldığını, kendini kötü hissettiğini söylüyor. Dükkana dikkat etmesini, hemen bir baş ağrısı ilacı alıp geleceğini de ekliyor.

Eve çıkıyor. Aradan biraz zaman geçiyor. Baba yok. Bekliyor baba yok. Merak edip yukarıya babasına bakmaya çıkıyor.

Eve giriyor. Babasına sesleniyor. Cevap yok. Tam oturma odasına giriyor ki, babası o anda Selma'nın gözleri önünde kalp krizi geçirmeye başlıyor. Selma, babasının çırpınmalarına, yerlere yuvarlanmasına, halıyı tırmalamasına... vs. şahit oluyor. Baba, son nefesini verip yerde cansız yatarken, uyartmaya çalışıyor.

Babasını uyartamıyor... Camdan aşağı doğru bağırmaya başlıyor: "İmdat... Babama bir şey oldu... Yardım edin!.." Kısa süre içinde ev, mahalle halkıyla doluyor....

Cenaze işlemleri bitince zaten anneleri 1,5 yıl önce ölen bu altı kardeşin ne olacağı tartışması başlıyor. Kimi "Yanımıza alalım.", kimi "Yuvaya verelim.", kimi de "Hepsine birden nasıl bakacağız?" diyor. En sonunda akrabalar aralarında anlaşılıyorlar. "Her birimiz birisini alalım.

Böylece çocuklar yurtlarda-yuvalarda perişan olmaz, arada sırada da olsa birbirlerini görürler." diye düşünüyorlar.

Selma'yı çok sevdiği halası alıyor. Halasının bir erkek ve bir kız olmak üzere iki çocuğu var. Erkek askerde, kız nişanlı.

İki yıldır Selma yanlarında ve hiç konuşmuyor.

* * *

Duyduklarım beni çok etkilemişti. Daha önce gidilen uzmanların isimleri beni endişelendirmişti. Bir yandan da bir şeyler yapabilirim belki diye düşünmeden duramıyordum. "Onlar bile bir şey yapamadıysa ben ne yapabilirim ki?!" endişesi, ilk yıllarda her uzmanı şöyle bir yoklar sanırım.

Anne-babasını kaybeden, yaşadıklarından sonra susmayı tercih eden bu kıza yardım etme fikri bir anda hoşuma gitmişti.

* * *

Birkaç gün sonrası için randevulaştık.

Hikâyesinden çok etkilendiğim bu kıızı merakla bekliyordum. Acaba nasıl birisiydi? Güzel miydi? Sevimli miydi? Ezik tipli miydi? İçine kapanık mıydı? Ciddi ciddi merak etmeye başlamıştım.

Randevu saati geldiğinde, orta yaşta bakımlı, iyi giyimli bir bayan, genç bir kız ve arkalarında küçük bir kız çocuğu içeri girmişti.

Dikkat çekmemeye özen göstererek Selma'ya baktığımı fark ettim.

Beklediğimden daha güzel bir kızdı. Şehirli bir ifade vardı yüzünde. Bana bakmıyordu.

Esmer, beyaz tenli, siyah omuzlarından aşağı doğru inen saçları vardı. Üzerine çok

27

28

pahalı olduğu her halinden anlaşılan, şık bir elbise giyinmişti. Saçları özenle taranmış, cici tokalarla süslenmişti.

Halası ve ablası ona sevgi dolu gözlerle bakıyorlardı.

Bir süre birlikte konuştuktan sonra, anne ve ablayı yanımda bırakarak, Selma'nın dışarıda bizi beklemesini rica ettim.

Halanın bütün olanları tek tek anlatmasını istedim. Annesinin ölümünden sonraki süreci uzun uzun ve detaylı bir biçimde anlattı.

"Mehtap Hanım, gelinimiz ve ağabeyimin ölümünden sonra, diğer çocuklar başka akrabalarca bölüşüldü. Ben Selma'yı aldım. Kız çocuklarını çok seviyorum zaten. Özellikle bunu aldım. Yeni doğan çok küçük. Onunla ilgilenmem zor olurdu. Diğerleri de fazla büyüktü. Kendi terbiyemle yetiştiremem diye düşündüm. En uygunu Selma'yı almaktı. Gelin görün ki işler tahmin ettiğim gibi olmadı."

"Ne oldu?"

"Selma'yı bir türlü mutlu edemedik. İki yıldır yüzü hiç gülmüyor."

"İlk olarak ne zaman fark ettiniz?"

"Cenazeden sonra bizim eve götürdük. Önce üzüntüdenir diye düşündük. Aldırış etmedik, üzerine gitmedik. Ama zamanla hiçbir düzelme olmadı. Benimle, eşimle, kızımle...

Hiçbirimizle konuşmuyor. Kızımı eskiden çok severdi. Bizim eve her geldiğinde saatlerce sohbet ederdi. Şimdi her şey değişti. Sanki sevip aldığımız çocuk o değil, bir başkası."

"Hiç mi konuşmuyor?"

"Evet!"

"Daha önce konuşma bozukluğu var mıydı?"

"Hayır!.. Çok tatlı dilli bir çocuktü." "Anlıyorum... Dikkatinizi çeken başka neler var?"

"Kendiliğinden hiçbir şey yapmıyor. Sadece konuşmasa nerdeyse ona bile razı olacağız. Ama sanki kurulmuş bir robot gibi."

"Nasıl yani? Bunu açar mısınız?"

"Yapması gereken hiçbir şeyi yapmıyor. Örneğin sofraya oturup yemek yiyeceğiz. 'Hadi Selma sofraya otur!' diyoruz, oturuyor. Yemeği bittikten sonra 'Hadi Selma artık kalkabilirsin!' demeden kalkmıyor."

"Sizi zorlayan bir şeymiş gibi görünüyor."

"Önceleri aldırmadık. Baktık olmadı. Karşımıza alıp defalarca uzun uzun konuştuk, anlattık. Ona evimizin önemli bir parçası olduğunu, artık bizim kızımız olduğunu söyledik. Evdeki herkes kadar her şeye hakkı olduğunu... Hiçbirisi fayda etmedi. Zamanla öfkelenip, inadını kırmak için bazı taktikler uygulamaya başladık."

Burada sanki bir öfke vardı. Yapılan davranış bunca yıldan ve bunca vazgeçirme çabasından sonra, artık inat için yapılan bir davranış gibi algılanmaya başlanmıştı. Aslında haksız da sayılmazlardı. Bu kadar uğraşmaya, ilgilenmeye, konuşmaya rağmen değişiklik yok.

Akla gelecek olan tek sonuç... İnatçı kız ne olacak! "Ne gibi taktikler denediniz?"

"Sofra hazır olunca 'Gel otur!' demedik. Gel demeyince gelmediği için aç kaldığı günler oldu. Baktık gelmiyor, sofrayı kurunca çağırdık, ama 'Artık kalkabilirsin!' demedik. Bu kez de saatlerce sofrada oturdu, kalkmadı. Uykusu geliyor 'Yavrum uykun geldi, istersen geceliğini giyin yat!' diyoruz yatıyor. Bir süre bunu söylemedik. Vicdanın yoksa

29

30

söyleme. Sabaha kadar koltukta öyle oturdu. Kalkıp yatağına yatmadı."

"Cidden zor bir durum sizin için... Onun için de!.."

"Konuşsa derdinin ne olduğunu anlayacağız hiç olmazsa. Bir şeye mi kızıyor, üzülüyor, bozuluyor. Bilmiyoruz ki! En azından derdini anlatır. İlk zamanlar bozuntuya vermiyordum ama artık ben de kızıyorum. Evde hepimiz onu mutlu etmek için elimizden geleni yapıyoruz. Yüzü gülmüyor. Gezdiriyoruz, toz duruyoruz, en pahalı giysileri alıyoruz. Konuşmamak için teşekkür bile etmiyor. Bu kadar inatçı bir kız olduğunu bilmiyordum."

Enteresan bir durumdu bence. Ortada anlaşılması gereken önemli bir sorun vardı. Bayanın söyledikleri doğrudu. Çünkü maddi durumları çok iyi olan bir aileydi ve birçok kişinin giriş parasını bile ödeyemeyeceği pahalı eğlence merkezlerine, neredeyse sık sık gidiyorlardı.

"Konuşması için gitmediğimiz doktor kalmadı. En ünlü psikiyatristlere bile götürdük. Kimse konuşuramadı. Ayşe Hanımlar da sizden bahsetmişlerdi. Bir de siz görün istedik. Bize yardım edebilir misiniz?"

"Elimden geleni yapmaya çalışırım. Merak ettim, daha önce götürdüğünüz doktorlar nasıl yönlendirdi sizi?"

"Psikolojik bir susma yaşadığını, bunun zamanla geçeceğini söylediler. Sabırlı olmamızı, çocukla iyi bir diyalog geliştirmeye devam etmemizi önerdiler."

Aslında doğru bir yönlendirme. Her şey ortadaydı. "Mu-tizm" dediğimiz seçici konuşmazlık durumu yaşanıyordu.

Sekiz yıllık yaşamına fazlasıyla yetecek kadar acı olaylar yaşamıştı. Bu olaylar onun için son derece ciddi travmalardı. Böyle bir travmadan sonra, psikolojik bazı tepkiler vermesi gayet normaldi.

••

Ama benim merak ettiğim, onu böylesine susturan aslında neydi?

Çünkü biliyorum ki bir travma çocuğa birbirinden farklı şeyler yaptırabilirdi. Altını ıslatmaya başlardı, hır-çınlaşırdı, yalan söylerdi, tırnaklarını yerdi... vs.

Neden susmuştu?

Niçin başka bir dışavurum değil de susmayı tercih etme?

Genel anlamda dinlediklerime bakılırsa, mutizme eşlik eden birçok özellik Selma'da yoktu. Sadece utangaç bir ifade eşlik ediyordu mutizmine.

İtiraf etmem gerekirse, anne-babasını kaybeden çocuklara karşı bir zaafım var. Bir çocuğun anne-babasını kaybetmesine dayanamıyorum. Sanki dünyanın en zor yaşamı, anne-babasız

kalmakmış gibi geliyor bana. Ben bu yaşımda annesiz-babasız olmayı aklıma bile getirmekten korkarken, minik bir beden böyle bir acının altında nasıl dayanabiliyordu?

Normal şartlarda, aşırı hassas olduğunuz bir konuda yardım yapmamanız gerekir. Eğer duygularınıza hakim olabiliyorsanız çalışmalısınız. Çünkü duygular devreye girerse, yapabileceğiniz yardımdan daha azıyla idare etmek zorunda kalabiliyor danışanlarınız.

Ben ne yapacaktım şimdi?

İlk defa bir yaşamı dinlerken, anlatılanlardan teşhis koymaya çalışırken gözyaşlarımna hakim olmaya çalışıyordum.

Bir bahane ile odadan dışarı çıktım. Gözyaşlarımın beni terk etmesine izin verdim bir süre. Gözyaşlarını beni terk ediyordu, çünkü içindeki gerilimin başka türlü geçmeyeceğini biliyorlardı.

Hızla düşündüm. Zaten gidebilecekleri en ünlü kişilere kadar gitmişler. Zaten bekleme sürecindedir. Bana da aşırı

31

32

bir ümit bağlama durumu yok. Tek şans muamelesi de görmüyorum. Hepsine ilaveten ve en önemlisi, tüm bu zorlu yaşam sürecinden sonra Selma'nın yanında olmak istiyorum. Onun elinden tutmak, yanağından öpmek, ağ-zından çıkacak tek bir kelimeyi duymak istiyorum. Onun-la yaşadığı sessizliği paylaşmak istiyorum. Sessiz dünyasında anlattığı hikâyeleri anlayıp, yaptığı çocuksu şakalarına gülmek istiyorum. Gözleriyle beni süzerken aklından geçirdiği her şeye, bir yenisini ekleyebilmesini istiyorum. Yenilerini eklesin ki birisi hakkında iyi ya da kötü bir şey düşünürken, hayatından kayıp giden anne-babasına aklı daha az takılsın. İçeri girerken, bir an karşılıklı bakıştığımız kahverengi gözler için bir şeyler yapmak istiyordum.

Toparlanıp bayanın yanına gittim.

Bu meslekte daha yeni olduğumu, ama psikolojik yardım çalışmalarında yeni ya da eski olmaktan ziyade, iyilik oluşturma halinin, karşılıklı iletişimle mümkün olduğunu anlattım. "Kesinlikle size yardım edip sorununuzu çözeceğim diyemem. Ama kesinlikle elimden ne gelirse yapacağım diyebilirim ancak."

* * *

Selma'yla baş haşaydık. Halasını ve ablasını salona gönderip, onu yanıma çağırıştım. Çocuklarla çalışmak, aslında yetişkinlerle çalışmaktan daha kolay. Önce havadan sudan sohbet edip, dikkatlerini çekmenin bir yolunu buluyorsun. Sonra konuşarak, mümkün olduğunca bilgi toplamaya çalışıyorsun. Çok sıkışıp zamantkaybetmek istemediğin durumlarda test uyguluyorsun.

Çocuklara özellikle bilinçaltı süreçlerini ortaya çıkaran, projektif testler uygulamayı çok seviyorum. Çocukların davranışlarının altında yatan bütün gizli süreçleri tek tek ele veriyor bu testler. Test uygulamalarında yeterince başarılıysanız, en az 10-12 seans görüşüp elde edemeyeceğiniz kadar fazla bilgi alıyorsunuz çocuk hakkında. Dışardan başka türlü adlandırılan birçok sorunun, nereden kaynaklandığı hemen ortaya çıkıyor. Bilinçaltına itilmiş öfkeler, korkular, doyurulmamış ihtiyaçlar, bastırılmış duygular. .. Her şey rahatlıkla görülüyor.

Edindiğiniz bilgiler ışığında, çocuğu şikâyet edilen davranışa iten sebepler saptanmış oluyor. Geriye sadece iyi bir terapi süreci yaşamak kalıyor.

Bu kadar yoğun bir yaşamı olan çocuğun bilinçaltı-dan kim bilir neler çıkardı? Hemen test uygulamalıyım diye düşündüm.

Ama nasıl?

Nasıl test uygulayabilirim ki?

Projektif testler resimlerden oluşuyor. Resimleri tek tek gösteriyorum, hikâyeler anlattırıyorum. Sonra da anlatılan hikâyeleri tek tek analizden geçiriyorum.

Selma konuşmuyor ki!..

Selma bana hikâye anlatmaz ki!..

Bilinçaltına inemezsem ona nasıl yardımcı olabilirim?

Hangi olayı beynine nasıl kodladığımı bilmeden... Hangi olayı bilinçaltının derinliklerine ne şekil vererek yerleştirdiğini görmeden...

33

Onunla yaşadığım ilk seans dün gibi aklımda. Hal-ha-reketleri, dinlemiyormuş gibi duran ama tüm alıcılarını bana çevirdiğini hissettiğim tavırları. Her şey aklımda.

34

Dikkatini çekmeyi başaracak bir tarz geliştirdiğimi fark etmiştim.

İlk dakikalardaki ilgisiz gibi görünen tarzı yumuşamaya başlamıştı. Daha az gergin, daha fazla sevimli görünüyordu.

Yaptığım birkaç espriye gülümser gibi yapmıştı. Sanki bir yasağı çiğnememek için elinden gelen özeni gösteriyordu. Öyle dikkatli, öyle itinalı davranıyordu ki neyi korumaya çalıştığını merak etmeye başlamıştım iyice.

"Biliyor musun ben seni çok sevdim."

"Vallahi çok ciddiym... Gerçekten sevdim..."

"Ne güzel hiç konuşmuyorsun!! Geldiğinden beri kafamı şişirmedin!!"

u n

Gözlerimin içine bakıp, gülümsemesini saklamak ister gibi dudaklarını ısırarak başını salladı. Burada detaylarını anlatmamak gerektiğine inandığım bir dizi konuşmadan sonra;

"Seni sevdim... Hem de çok sevdim... Çocukların hayatlarında bazen bazı şeyler yolunda gitmiyor biliyor musun? Benim işim, yolunda gitmeyen şeylerin yoluna girmesini sağlamak. Beni dinlediğini biliyorum. Hatta benimle konuştuğunu bile hissediyorum. Çocuklar benden yardım isterler, ben de yardım ederim. Bu şimdiki kadar hep böyle oldu."

"Ama şu an işler değişti... Sana yardım etmeyi ben istiyorum... Yardım etmeme izin verir misin? Eğer bana izin verirsen, seni susturan şey her neyse bulurum. Gerçekten... İnan bana.....İzin verir misin?"

Başını salladı. Evet başını salladı!.. Yardım teklifimi kabul etti!..

Öyle mutlu olmuştum ki!.. Kendimi pek fazla bozmadan devam ettim.

"Benim küçük bir sımm var. Herkes çocuklara nasıl yardım ettiğimi merak ediyor. Ben de hokus pokus yapıyorum iyi-leşiyorlar diye onlara kandırık yapıyorum."

Gözlerime dikkatle bakıyordu. Arkadan ne geleceğini merak ettiği her halinden belliydi.

"Aslında hokus pokus falan yapmıyorum. Elimde bazı resimler var. O resimleri çocuklara gösteriyorum. Onlar da bana resimlerle ilgili hikâyeler anlaüyorlar. Onlar bana birbirinden güzel hikâyeler anlatınca ben de bunun karşılığını, o çocukların mutlu olmasını sağlayarak ödüyorum. Yani sır burada. E^er hikâye anlatmazsan sana yardım edemem. Çünkü işin sırrı hikâyelerde."

Olumsuz bir tepki vermemesinden cesaret alarak devam ettim:

"Biliyorum sen konuşmuyorsun. Ama eğer konuşmak istersen, yani hikâyeleri anlatırken bile konuşursan, ben kimseye konuştuğunu söylemem. Tamam mı? Söz veriyorum asla kimseye konuştuğunu söylemem. Bu da ikimizin sırrı olur. Sen benim sırrımı saklarsın, ben de seninkini... Anlaştık mı?"

Bir süre düşündü. Başını sağa sola çevirdi. Evetle hayır arasında gidip geliyordu sanki.

Birden başını evet anlamına gelecek biçimde salladı.

Karşımdaydı. Ben ona resimler gösteriyordum, o resimlerle ilgili hikâyeler anlatıyordu.

35

36

Bir yandan kalbiniz sevinçten yerinden fırlayacakmış gibi olurken, diğer yandan her şey çok normalmiş gibi yapmak zorunda olduğunuz durumlar yaşadınız mı?

Heyecanla çarpan kalbimin gümbürtüsünden neredeyse Selma'nın anlattığı hikâyeleri duyamayacaktım. Bir yandan dinliyor, bir yandan özenle not ediyordum.

İşimiz bittiğinde ona çok teşekkür ettim.

Anlattığı hikâyeleri analiz etmeye bile gerek yoktu. O kadar saf, o kadar temiz, o kadar kendi hikâyesini anlatmıştı ki... Bir an önce gitmesini istemeye başladım. Yoksa ağladığımı görmek zorunda kalacaktı.

"Bana yardım ettiğin için sana çok teşekkür ederim. Eğer bana yardım edip bu hikâyeleri anlatmasaydın, ben de sana yardım edemeyecektim."

"Bir şey değil!.."

Yanağından öptüm, sıkıca sarıldım. O da bana sarıldı hem de sımsıkı.

"Aramızda kalacak değil mi"

"Kesinlikle.... Güven bana..."

"Beni yine buraya getirecekler mi?"

"Ben söylersem getirin diye getirirler. Kafamı şişireceğine söz verirken getirmelerini söylerim."

"Söz veriyorum!"

Bu testi yıllardır birçok çocuğa uygulamıştım. Analiz yaparken ağladığım ender testlerden birisi olarak hafızamda yerini aldı.

* * *

Bir hafta sonra tekrar geldiler. Yine çok şık bir kıyafet vardı Selma'nın üzerinde. İlk geldiğindeki gibi başı önünde oturuyordu. Her şey geçen haftakinin aynısıydı. Gizlice bana bakışları hariç.

Halasını, test sonuçlarını vermek üzere yanıma çağırdım.

"Merak ettim Mehtap Hanım.... Ne oldu? Bir şey buldunuz mu?"

"Evet... Sanırım çok işimize yarayacak şeyler buldum. Şu anda dinleyecekleriniz Selma'nın tümüyle bilinçaltının sesi. Oraya sıkışmış, hapsedilmiş, itilmiş birçok sıkıntı. Baştan sona mümkün olduğunca anlaşılır biçimde anlatmaya çalışacağım. Hiç yorumsuz- "

"Tamam! Dinliyorum."

"Bilinçaltında yoğun bir suçluluk duygusu var. Sanki çevre' sinde olup biten her şeyden kendisi sorumluymuş gibi hissediyor. Aile içi ilişkilerde yolunda gitmeyen bir yığın sıkıntısı var. Tüm bu yolunda gitmeyenlere kendisi sebepl olmuş gibi yaşıyor. Bilinçaltında yoğun korkular var. Bir şeyleri kaybetmiş, başka şeyleri de kaybetmek istemiyor. Birilerini korumaya çalışıyor."

"Niye suçluluk hissediyor ki? Kendisini suçlu hissetmesini sağlayacak hiçbir şey yapmadık."

"Daha açık ve net bir ifadeyle söylemem gerekirse anne-ba-basının ölümünden kendisini sorumlu tutuyor. Onunla konuşmayı başarırısam, bu duyguya nasıl kapıldığımı anlayabilirim." Bilinçaltı öyle karışık ki! O zayıf bedeninin içinde ne-ler saklıyordu. Bu kadar susturan, bu kadar etkileyen ne olaylar yaşamıştı kim bilir?..

Halaya, test sonucunda elime geçen tüm bilgileri tek tek anlattım. Ben anlatıyordum, onun gözleri sulanıyordu. Onun gözleri sulandıkça, ben bozuntuya vermeden işime devam etmeye çalışıyordum.

37

38

Test sonucu anlatma işi bittiğinde:

"Aman Allah'ım... Demek bu nedenle susuyor..." dedi.

Ağlıyordu.... Elini yüzüne kapatıp sadece ağlıyordu.

"Üzülme ne olur!.. Bunlar, onun kapısını açacak bilgiler. Artık niye sustuğunu biliyoruz- Eğer bugün onu ikna edebilirim bir süre terapi yaparım. Her şey yoluna girebilir... En azından denerim..."

"Tüm bunların doğru olduğuna emin misiniz? O konuşmuyor bile..."

"Onunla konuştunuz mu?"

Lütfen söylemek istemediğim şeyleri bana zorla söylet-meye çalışmayın der gibi hafif tebessümle yüzüne baktım.

"O geçen hafta itibarıyla benim hastam. Odada yapılan her şey bizim aramızda kalacak. Size söylemem gerekenler olursa, sizi yönlendirmek için bir şeyler yaparım merak etmeyin. Ama şimdilik bana güvenin... Onu haftada bir kez bana getirmenizi istiyorum."

Hala söylediklerimi kabul etti. Haftada bir gün Sel-ma'yla çalışmaya başladık.

* *

! I

Selma'nın nerdeyse analizden bile geçirmeye gerek kalmayan, halasını dinlerken ağlatan, beni analiz yaptığım sırada hıçkırıklara boğan hikâyesini duymak ister misiniz?

"Bir varmış bir yokmuş. Bir zamanlar bir ülke varmış. O ülkede anne babasıyla yaşayan çok mutlu çocuklar varmış. Çocuklar, kardeş kardeş hep oyun oynarlarmış. Anneleri ve babaları çocuklarını çok severkmiş. Onlara hiç kızmazlarmış.

Bir gün bu çocukların annesi hastalanmış. Çocukları çok üzülmüş. Ama kimse çocukların üzüldüğünü anlamamış. Anneyi hep hastanelere götürmüşler. İlaçlar vermişler. Hem de acı acı ilaçlar. Anne, sırf çocuklarını yalnız bırakmamak için içmiş bütün o acı ilaçları. Çocuklara hep annelerinin iyileşeceği söylenmiş. Bir gün anneyi eve getirmişler. Çocuklar, anne eve geldi diye çok mutlu olmuşlar.

Anne hep yatakta yatmaya başlamış. Artık çocuklarına yemekler yapamıyormuş. Çocuklar çok üzülmüşler. Annelerinin yanında oyunlar oynamaya başlamışlar. Annelerinin yanında niye oynuyorlarmış biliyor musun? Anneleri eğlensin diye. Ama babaanneleri hep kızırıyormuş onlara. Gürültü yapıp durmayın. Anneniz zaten sizin yüzünüzden hastalandı diye. Çocuklar çok yaramazlık yaptığı için anneleri hastalanmış meğer. Çocuklar da anneleri iyileşsin diye onu eğlendirmek istiyorlarmış ama kimse anlamıyormuş. Herkes çocukları azarlayınca anneleri de çok üzülmüştü.

Bir gün anne ölmüş. Herkes ağlamış. Çocuklar annenin niye öldüğünü anlamış. Yaramazlık yaptılar diye.

Çocuklar evde babalarıyla yaşamaya başlamışlar. Bir gün anneanne gelip yemek yaparken, çocuklar gürültü yapmışlar. Anneanne onlara kızmış. 'Kızım sizin yüzünüzden hasta oldu. Hiç annenizin sözünü dinlemediniz hasta ettiniz kızımı. Sizin yüzünüzden de öldü. Sözümü dinlemeyip gürültü yapar, çok konuşursanız beni de öldürüp ortada kalacaksınız. Kim bakacak size?' demiş.

Bir gün Selma, babasıyla dükkanda oturuyormuş. Ablaları, kardeşleri amcalarına gitmişler. Selma, babasının yanından ayrılmak istememiş. Hiç gürültü yapmadan hep babasına yardım ediyormuş. Anneleri, çocuklar evde yokken hastalanmıştı ya... Babası da yalnız kalıp hastalanır diye bırakmak istemiyormuş.

39

40

Babaları çocuklarına hiç kızmıyormuş zaten. Gürültü yapaklarında bile.

Selma, dükkanda babasına yardım etmiş. Her yeri mis gibi yapmış. Elleri de acımış biraz-Radyoyu açmış. Babasının başı ağrımış. 'Kızım kapat şunun sesini!' demiş. Selma duymuş ama duymazlıktan gelmiş. Babası yive söylemiş, o yine kapatmamış. Çünkü radyoda Selma'nın en sevdiği müzikler varmış.

Babası biraz sonra eve gitmiş. İlaç alıp gelecekmiş. Gitmiş. Gelmemiş. Selma'nın aklına hemen anneannesiyse babaannesinin lafı gelmiş. Anneleri zaten çocukların yaramazlığı yüzünden ölmüştü ya.. Selma çok korkmuş, eve çıkmış. Babasını aramış. Odaya girince bir bakmış, babası bir şeyler yapıyor. Selma çok korkmuş. Babası, Selma'ya git der gibi işaretler

yapmış. Selma gitmemiş. Babası yerde uyumaya başlayınca uyanmaya çalışmış.

Uyanmayınca ağlamaya başlayıp komşuları çağırmış.

Sonra ev çok kalabalık olmuş.

Selma kimseye söylememiş ama çok üzölmüş. Babası git dediğı halde gitmemiş. Yine babasının sözünü dinlememiş. Eğer gitseydi, müziğın sesini açıp babasının başını ağntımasaydı babası ölmeyecekti. Selma'nın yüzünden öldü.

Sonra.. Akrabalar çocukları paylaşmış. Selma, ablalarından ayrılmak istememiş. Küçük kardeşini de çok seviyormuş. Halası yanına gelip 'Kızım, sen artık benim kızımsın. Bizimle yaşayacaksın!' demiş.

Selma çok mutlu olmuş. Öyle mutlu olmuş ki! Çünkü halasını çok seviyormuş. Ablasını ve ağabeyini de. İstedimde beni kardeşlerime götürürler diye düşünmüş.

Halasının evine gidince, artık bunlar benim yeni annemle babam demiş kendi kendisine. Ama birden korkmaya başlamış. 'Annemle babamı ben öldürdüm. Yaramazlık yaptım, sözlerini dinlemedim. Yeni annemi, babamı çok seviyorum. Ya onlara da bir şey olursa ben ne yaparım?'

Sonra.. Aklına bir şey gelmiş. Gece yatmadan önce yatağının başucuna oturup dua etmeye başlamış;

'Allah'ım... Ben çok yaramaz bir kızım. Annem babam benim yüzümden öldü. Halamlar çok iyi insanlar. Ne olur benim yüzümden onları da yanına alma. Eğer onları da alırsan ben kimin yanında kalırım? Ne olur Allah'ım bana yardım et. Hiç konuşmamam için bana yardım et. Ne zaman gürültü yapıp, söz dinlesem annem babam ölüyor. Hep susmam için yardım et Allah'ım. Ne söylerlerse yapacağım, onlar söylemeden hiçbir şey yapmayacağım... Ne olur onları benden alma!..'

O günden sonra Selma hiç konuşmamış. Gülmemiş. Eğer gülersem evde gürültü olur, başları ağrıyıp ölürler diye korkmuş. Hep susmuş.

* * *

Hikâyeyi anlattığıında, kanımın donduğunu hissetmişim. Hayatımda hiç bu kadar kilitlendiğimi hatırlamıyordum.

Hikâyesi bitince, Selma gözlerimin içine tatlı tatlı baktı ve ekledi;

"Biliyor musun? Hâlâ her gece dua ediyorum. 'Allah'ım ne olur konuşmayayım, konuşmamam için bana yardım et!' diye. Bazen çok mutlu oluyorum, o zaman çok korkuyorum sevinçten çığlık atarım da gürültü olur, annem ölür diye."

* * *

Daha sonra Selma'yla ortalama 10-12 görüşme yaptım. Haftada bir kez düzenli olarak görüşmeye başladık.

ikinci kez karşılaştığımızda beni özlediğini söyledi. Bana çok komik bir abla olduğumu, gelmek için her gece dua ettiğini de ekledi.

41

* * *

42

Zaman hızla akmaya başladı. Selma'yı her geçen gün kendime daha da yakın hissetmeye başlamıştım. Odada uzun uzun konuşuyorduk. Sanki yılların suskunluğunun intikamını alıyorduk birlikte.

Bilinçaltında biriken ve onu zorladığını düşündüğüm her süreçle dikkatle çalıştım. Gözlerimin önünde yeşeri-yordu sanki. Her geçen gün biraz daha neşeli, biraz daha canlı, biraz daha keyifli görünüyordu.

Söylediğim, yapmamı istediğim her şeyi yapıyordu.

Selma'yla her şeyin yolunda gitmeye başladığını hissediyordum. Aileye, kendileriyle de konuşması için baskı veya yönlendirme yapmamalarını söylemişim. Onlar da hiç bozuntuya vermiyorlardı bizim konuşmamızı.

"İyilik perisi gibi?"

"Evet... İyilik perisi gibi..."

* *

Aradan aylar geçmişti. Selma'dan hiç haber yoktu. En ufak bir sorunda hemen gelin demiştim. Ne gelen vardı ne de giden.

Bir gün Selma'yla tanışmamı sağlayan aile dostumuzla karşılaştım. Selma'yı sordum. Her şeyin yolunda olduğunu duymuşlar.

Selma evde şarkılar söylüyormuş, oyunlar oynuyormuş. Hiç susmuyormuş. Annesi bir gün aile dostumuzla bana selam göndermiş ve:

"Mehtap Hanımla görüşüyorsanız selam söyleyin... Bir gün Selma'yı ona götüreceğim... Bu kez sustursun diye..." demiş.

* * *

Çok yorgun olduğum bir akşam, annem gülen bir ifadeyle beni karşıladı. Eve girdiğimde gözlerime inanmadım.

Evin içi çiçek bahçesine dönmüştü.

Çiçeklerin ortasında bir not kâğıdı vardı. Gönderen, Selma'nın ailesiydi. Notun üzerinde şunlar yazıyordu;

"Siz bizim hayatımızı çiçek bahçesine çevirdiniz*.. Biz de sizin evinizi çiçek bahçesine çevirmek istedik.

Sevgi ve selamlarla..."

45

SEVGİ HIRSIZI (Kleptomani)

DANA göre sıradan bir gündü. Sabah, her zaman olduğu gibi kahvaltımı yapmış, giyinip hazırlandıktan sonra iş yerime gitmişim. Gün boyunca neler yapacağımı, kiminle nerede randevum olduğunu öğrendim sekreterimden. Gün içindeki işlerimin planını yaptıktan sonra, ortalama her zaman yaptığım gibi elime kahvem aldım ve gazetemi okumaya başladım. Sevdiğim köşe yazarlarından birisinin yazısını büyük bir dikkatle okuduğum sırada cep telefonum çalmaya başladı. Ekranı baktım. Tanımadığım bir numara ısrarla çaldırıyordu. Hemen açtım.

Orta yaşlarda olduğunu tahmin ettiğim bir erkek sesiydi:

"İyi günler... Mehtap Hanımla mı görüşüyorsunuz?"

"Evet... Benim... Buyrun..."

"Mehtap Hanım... Ben radyodan sizin telefonunuzu aldım. Sizden yardım^istiyorum."

Aslında birçok kişi beni hep bunun için arar...

Yani yardım istemek için...

Yakın arkadaşlarımla ve ailemin dışında birçok insanın beni aramasındaki ana tema yardım talebidir zaten...

Peki ama niçin bu son derece normal gibi başlayan telefon konuşması bana biraz "garip" gelmişti. Evet evet... Tam da öyle... Garip bir telefon konuşması olduğunu düşünmüştüm.

Karşıdaki adam sessiz sessiz ya da sanki "Aman! Ne olur kimseler bir şey duymasın!" der gibi konuşuyordu... Sessiz... Fısıldar gibi...

İnceden... Ama derinden gelen bir ses tonu vardı. Daha konuşmanın başında bana garip gelen şey buydu.

İşin başka bir 'garip' tarafı, ben de ona bir anda onun tonuyla cevap vermeye çalıştığımı fark etmişim.

Hiç beklemediğim, en sevdiğim köşe yazarının yazısını okuduğum anda telefon çalıyor...

Açıyorum... Adam fısıldar gibi konuşuyor... Ben de fısıldar gibi cevap veriyorum...

Garip bir durum... Ya da bana öyle geldi...

"Buyrun... Size nasıl yardımcı olabilirim?" diye devam ettim.

Aynı tondaki sessiz tarzıyla konuşmasını sürdürdü:

"Mehtap Hanım, ben sizin programlarınızı radyodan dinliyorum. Bir süreden beri aramayı düşünüyordum ama çekiniyordum. En sonunda radyodakilerden telefon numaranızı aldım. İş yerinizi aradım. Oradan da cep telefonunuza ulaştım."

"İyi yapmışsınız..."

"Müsaitseniz bir şey danışabilir miyim?"

47

I i

fi

48

"Tabii ki danışabilirsiniz- Sizi dinliyorum... Lütfen buyrun..."

Onun gibi kısık sesle konuştuğumu fark edip, hızla kendimi toparlayıp, normal ses tonuma dönmemle birlikte, o da ses tonunu biraz daha belirgin bir hale getirmişti. Yasak bir şeyle uğraşacağımızı hissettirmişti bana. Sanki ikimiz bir olup, gizli saklı bir iş çevireceğiz de kimseler duymasın, aramızda kalsın tarzında bir tedbir alıyorduk. Ama ben bir yandan, bu düşük ses tonunun, çaresizlik ve utanmayla da bir ilgisi olduğu duygusuna kapılmıştım. Adamı bir an önce rahatlatmalıyım diye geçiriyordum aklımdan. Belirgin ve net tonla konuşmam ona iyi gelmişti. Rahatlamış bir ifadeyle başladı anlatmaya:

"Nerden başlayacağımı bilmiyorum aslında. Çok zor bir durumdayız. Ne yapsak ne etsek diye düşünürken sizi aramak karımın aklına geldi. Bize olsa olsa Mehtap Hanım yardım eder diye düşündük."

Biliyorum... Anladım... Yardım almak için aradınız... Merak ettim... Lütfen girin konuya... Konuya giremiyor...

Bir şeyden utanıyor...

Bu kadar utanıp lafi dolandırmasını sağlayacak ne yaşadı acaba?

"Elimden gelecek bir yardım varsa, sizden kesinlikle esirgemem. .. Merak etmeyin..."

"Sağ olun... Benim karımın bir erkek kardeşi var... Nasıl söylesem bilmiyorum... Şeyy... Hırsızlık yapıyor..."

Hayy Allah... Eşinin erkek kardeşi hırsızlık yapıyormuş... Olabilir... Daha önce birilerine ait bir şeyler çalan, alan, yürüten-^birçok çocukla çalışmıştım. Bu kadar utandığı şey demek buydu. Öyle görünüyor ki çalma, alma, yürütmeye ilgili ciddi endişeleri olan bir aileyle karşı karşıyaydım. Büyük ihtimalle ailenin bu gibi konularda değer yargıları fazlasıyla kuvvetliydi. Aynı zamanda çocuğun yaptığı bu davranışı kendilerine hiç mi hiç yakıştırmadıkları belliydi. Ve onun bu davranışından dolayı kendilerini sorumlu tuttukları da...

Evet... Bana kalırsa çocukların yolunda gitmeyen tüm süreçlerinden dolayı, eğer önemli patolojik bir problem yoksa, aileleri sorumludur.

Ama ailelerin anladığı 'sorumluluk' anlayışıyla, benim anladığım 'sorumlu olma' anlayışı aynı şeyler değil.

Çocukların davranışlarından sorumlu olduğunu düşünen aileler genellikle "Biz bu çocuğa bazı değerleri iyi anlatamadık galiba. Bak gördün mü hırsızlık yapıyor!.. Oysa başkalarına ait olan bir şeyi sormadan almanın 'hırsızlık' olduğunu defalarca anlattık. Yine de aynı şeyi yapmaya devam ediyor. Dövdük olmadı, anlattık olmadı, sövdük olmadı, ellerini yaktık olmadı, utandırdık olmadı... Ne yaparsak yapalım, bu davranışından vazgeçiremedik!" diye düşünüyorlar.

Ben, tam da bu noktada karşılarındayım.

Çocukların davranışları, onları karşınıza alıp bazı evrensel değerler hakkında bilgilendirilme yapılarak düzenlenemez.

Çünkü çocukların böyle davranışlara yönelmelerindeki ana sorun, ailelerin evrensel konularda çocuklarını yeterince bilgilendirmemeleri değil ki...

Eğer birçok konuyu, bu mantıkla çözmeye çalışıyorlarsa, bilmelidirler ki, bütün aileler baştan yarışı kaybetti demektir. İyi çocuk yetiştirme yarışını...

49

Ş Evet... İyi çocuk yetiştirme yarışını... Bu da başka bir sorun zaten... Evlatlar aileler için bir yarış arenasını... t Kiminki en iyi?..

Kiminki en başarılı?.. 50 Kiminki en terbiyeli?..

Kiminki en yetenekli?.. vs.

Nerden buralara geldiğimi anlamak çok zor değil. Tüm bunlar bilgisayar ekranından hızla akan bilgiler gibi geçmeye başladı zihnimden.

Çünkü bir yetişkin, sesindeki gizlilik ve utanma duygusuyla 'hırsızlık' olayını dile getiriyorsa, büyük ihtimalle çocuğu yetiştiren süreçler, yukarıda anlattıklarımın doludur zaten.

Tüm bunlar zihnimde canlanınca yapmam gereken önemli bir şey olmalıydı... Enişteyi rahatlatma işlemi... Hemen yaptım:

"Sizi anlıyorum... Bazen çocuklar hayatlarında bazı şeyler yolunda gitmediğinde buna benzer şeyler yapıyorlar... Bu çok normal... Hırsızlık yapmasını sağlayacak önemli şeyler vardır mutlaka... Kaç yaşında bu çocuk?"

"14 yaşında... Biz elimizden geleni yaptık vazgeçirmek için... Konuştuk, kızdık, cezalandırdık... Hiçbiri fayda et'medi... Mehtap Hanım bunun önüne geçebilir misiniz? Biz namuslu insanlarız. Bizim ailemizde şimdiye kadar böyle bir şey olmamıştı. Niye böyle bir şey yaptığını anlayamadık. Düzeler mi? Yaş itibarıyla geç kalmış sayılır mıyız acaba?"

Tam da düşündüğüm gibi... Yukarıda anlatılanlar şıp diye yerine oturmuştu. Sakin ve ikna etmeye çalışan bir ses tonuyla:

"Merak etmeyin üstesinden geliriz. Bir gün getirin buraya... Önce muayenesini yapalım..."

Yolunda giden gitmeyen ne varsa tespit edelim..." dedim.

"Çok teşekkür ederim. Kusura bakmayın rahatsız ettim."

"Rica ederim. Rahatsız etmediniz- Size yardımcı olabilir-sem ne mutlu bana."

"Yarın getirebilir miyim?"

"Tabii ki!.. Sekreterim size uygun bir saat versin görüşürüz- | |"

Hemen ertesi gün için randevulaştık.

* * *

Randevu saati gelmişti. Bir önceki randevumla görüşmem bittiğinde, sekreterim beklediğim görüşmenin geldiğini hatırlattı. Odamdan dışarı çıkıp, bekleme salonuna doğru gittim.

"Hasrettin Beyi"

"Evet... Benim..."

"Merhaba! Hoş geldiniz-..."

"Hoş bulduk!"

"Nasılsınız?"

"İyiyim teşekkür ederim. Siz nasılsınız?"

"Ben de iyiyim!.. Sizi bekliyordum!.."

Enişteyle aramızda geçen bu giriş konuşmaları sırasında, fark ettirmemeye çalışarak Ahmet'e bakıyordum. Aslında çok da fazla gözümü kaçırmama gerek yoktu. Çünkü o zaten bana bakmıyordu bile. Başını, alabildiğine öne eğilmişti. Sanki mümkün olsa üzerindeki ^gömlekten içeri doğru sokacaktı.

Belli ki niçin getirildiğini biliyordu...

51

52

Utaniyordu...

Orta boylu, kumral, gülbüzce görünümlü bu delikanlı bana bakamıyordu bile...

Hayrettin Beyin eşine de hoş geldiniz dedikten sonra:

"Sen de hoş geldin Ahmet..." dedim.

Yüzüme hâlâ bakmıyordu.

"Hoş bulduk!" dedi sadece.

Ailenin, Ahmet'in süper egosuna yönelik yeterince çalışma yaptığı belliydi. Niçin geldiğini biliyor... Yüzüme bakmıyor... Hoş bulduk derken bile bakamıyor...

Çok mu utandırılmıştı acaba?

Bir şeyleri çalarken, aslında iç dünyasındaki "neyi" yerine koymayı hedefliyordu?

O aslında "neyin hırsızı"ydı?

"Sileri odama alayım... Buyrun lütfen..."

Onları odama davet etmemle birlikte enişteyle abla kısa bir süre göz göze bakiştılar. Bir şey söylemek istedikleri her hallerinden belliydi. Hayrettin Bey hemen bir giriş yaptı:

"Şeyy... Mehtap Hanım, mümkünse biz eşimle birlikte sizinle bir ön görüşme yapmak istiyoruz. Bir sakıncası var mı acaba?"

Böyle bir teklif onlar için önemli olmalıydı. Normalde birlikte olmayı tercih ederdim ama o anda böyle bir şeye ihtiyaçları olduğunu düşündüm. Önemli olan onların ihtiyaçlarının doyurulmasıydı.

"Hayır... Bence bir mahzuru yok..."

Benim için bir mahzuru yok ama acaba Ahmet için var mı?

Belki onlarmienimle yalnız konuşmalarını istemi-yordur...

"Ahmet için de uygunsuz benim için fark etmez. | • Eniştenle ve ablanla görüşmemizin senin için bir mahzuru var mı?"

"Yok!.."

Ahmet için bir mahsuru yoksa benim için de yok... Birlikte odama geçtik.

"Buyrun dinliyorum. Sizi buraya getiren nedir?"

* * *

Kısa bir ön görüşme adıyla başlayan süreç biraz uzun sürmüştü. Dışarıda bizi beklerken Ahmet sıkılıyor mudur diye düşünmeye bile zamanım olmamıştı. Ahmet'in hikâyesi beni biraz üzmüştü.

Ablayla enişte sırasıyla hikâyelerini anlattılar. Onlar anlattı ben dinledim. Ben dinledim onlar anlattı.

Beni esas duygulandıran şey onun hayat hikâyesi değildi...

Başka bir şey... Hayat hikâyesinin arkasına gizlenmiş bir şey...

Enişte... Evet... Bulmuştum... Enişteden etkilenmişim...

Kaç kişi, eşinin erkek kardeşi için bu kadar mücadele eder hayatta?

Kaç kişi, hayatını düzgün yaşaması için birçok fırsat oluşturur çocuğuna?

Kaç kişi, bu kadar benimser bir çocuğu... Kendisinin olmadığı halde...

"Psikolojik baba" denilen şey tam da buydu işte!..

İlk kez bir psikolojik babayla karşılaştıyordum. Öz babaların farkında olarak ya da olmayarak verdikleri öyle çok zararlar var ki çocuklarına.

53

54

Böyle bir ortamda kaç kişi, başka birinin çocuğunu kendi çocuğuymuş gibi sahiplenebilirdi? Konuşmalarından öylesine etkilenmişim ki bizi dışarıda bekleyen Ahmet neredeyse aklımdan çıkmıştı.

Anlatılanlardan değil, anlatırken yüzünün aldığı biçimden etkilenmişim...

Sorunlardan değil, bu sorunlarla kendi bildiği yollardan mücadele etme çabasından etkilenmişim...

Bu sevgi "kime"ydi hâlâ merak ediyorum.

Eşini mi çok seviyordu da onun kardeşine yaptığı yardımı benimsiyordu? Yoksa Ahmet'in kendisini mi? Belki de her ikisi birlikte...

Bunun cevabını sadece kendisi biliyor...

* * *

Ahmet, ortalama iki yaşındayken annesini kaybetmişti. Ablanın bekarlık yıllarında, onun korumasında büyümüştü. Abladan başka bir de kendisinden sekiz dokuz yaş büyük ağabeyi vardı. Baba, annenin ölümünden kısa bir süre sonra evlenmişti. Eve yeni gelen anneyle ilişkiler çok sıcak değildi. Sıcaklık bir yana, soğuk hava dalgaları esiyordu. Abla evde hem işleri yapıyor hem de kardeşlerine annelerinin eksikliğini aratmamak için elinden gelen gayreti gösteriyordu.

Abla, bundan birkaç yıl önce, tanıdıklar aracılığıyla görücü usulü evlenmişti. Ablanın evlenmesiyle birlikte Ahmet, annenin ölümünden sonra eve gelen üvey anneyle baş başa kalmıştı. Ağabey, üvey anneyle olan birtakım sorunlar yüzünden* yakın bir akrabanın yanında kalıyordu. Bu yakın akraba, ağabeyi sahipleniyor, kendi evlatlarından ayırmıyor, 'Senin yerin bizim yanımızdır.' muamelesi yapıyordu.

Ahmet de aslında ağabeyiyle birlikte bu akrabalarında kalmak istiyormuş. Ancak kâh birtakım aile içi sorunlar nedeniyle, kâh Ahmet'in uyum sürecindeki sorunları nedeniyle orada kalamıyormuş.

Aslına bakılırsa nereye ait olduğu belli değil...

Kendi evlerine mi?

Ablasının evine mi?

Ağabeyinin yanına mı?

Nereye?

Hiçbir yere ait olmama duygusunun ne kadar ağır olduğunu kesinlikle bilemezsiniz. Ancak yaşayanların bileceği, tanımlayabileceği çok ağır bir duygudur gerçekten...

Anlaşılan Ahmet tam da bu duygunun ortasındaydı...

Ablanın evlenmesinden sonra Ahmet'in biraz daha içine kapanık bir çocuk olmaya başladığı herkes tarafından fark edilmeye başlanmış. Daha kırgın, daha solgun, daha üzgün bir çocuk... Evde üvey anne... Ve üvey anneyle yaşanan sorunlar... Babayla iletişim zaten kopuk-muş. Baba yoğun bir biçimde alkol kullanıyormuş. Hatta alkolik düzeyde kullanıcı. Çocuklarının hiçbirisiyle doğrudan bir iletişimi yokmuş.

Abla ve enişte bakmışlar olmuyor. Çocuk sürekli üzgün, mutsuz... Gönülleri onun bu halinin daha fazla sürmesine razı olmamış. Ahmet'i yanlarına almaya karar vermişler.

Son dört yıldır birlikte yaşıyorlarmış. Her şey yolun-daymış. Ahmet hayatından son derece memnunmuş. Bu, şekilde orta okulun birinci ve ikinci sınıfı bitmiş. Çok fazla

55

|,1

56

III

I

başarılı bir öğrenci değilmiş ama en azından sınıfını geçecek düzeyde notlar alabiliyormuş.

Onları psikolojik destek alma noktasına getiren olaylar asıl bu tarihten sonra başlamış.

Ahmet'in, ablasının yanında kalması, eniştenin ailesinde rahatsızlık uyandırmaya başlamış.

Yakın aile çevresinden sürekli gizli mesajlar, uyanlar, laf sıkıştırmalar devreye girmiş. 'Bu çocuğun evi yok mu?' 'Niye kendi evinde kalmıyor?' 'Bu zamanda birilerinin boğazını doyurmak kolay mı?'... vb. şeyler.

Bu süreç zamanla ablanın evliliğinde tartışmalara yol açmaya başlamış. Başlangıçta önemsiz gibi görünen tartışmalar, başkalarının işe karışması, iyiden iyiye ailenin huzurunu kaçırmış. Ablayla enişte bu sorunların üstesinden nasıl gelebileceklerinin yollarını aramaya başlamışlar. En sonunda Ahmet'i yatılı bir okula vermenin en iyi yol olacağına karar vermişler. Önce bu kararı ona nasıl söyleyeceklerini bir türlü bilememişler. Onu incitmeden, kalbini kırmadan nasıl söyleyebileceklerini...

Uzun süre düşündükten sonra bir gün cesaretlerini toplayarak Ahmet'i bir yatılı okula vermek istediklerini anlatmışlar. Evde küçük çocuklar olduğunu, onlar yüzünden yeterince iyi ders çalışmadığını, halbuki yatılı bir okula giderse tüm dikkatini derslerini verebileceğini, büyüyünce iyi okullara gidip büyük adam olabileceğini, hafta sonları yine onlara kalmaya geleceğini, sadece hafta içinde görü-şemeyeceklerini... Her şeyi tek tek anlatmışlar... Endişelendikleri gibi de olmamış. Ahmet büyük bir sükunetle dinlemiş her. şeyi. Olgunlukla karşılaşmış. Bu kararın kendisi için en doğru seçim olduğuna inandığını söylemiş. Yatılı okul süreci başlamış. Ablanın ve eniştenin beklediğinin aksine, hafta sonları eve hiç gitmemiş. Niye gelmediğini sorduklarında, çok fazla dersi olduğunu, sürekli ders çalışması gerektiğini söylüyormuş. Önceleri abla ve enişte bunun doğru olduğunu düşünmüşler. Ama aradan haftalar geçip hâlâ ısrarla gelmediğini görünce, bir kırgınlık, küskünlük olduğunu hissetmeye başlamışlar.

Bir hafta sonu yoğun ısrarları neticesinde eve gelmiş. Ailenin sıkıntıları da tam burada başlamış. Ahmet'in cebinde bir cep telefonu bulmuşlar.

Evet bir cep telefonu... "Nerden çıktı bu?" diye panik olmuşlar. Çünkü Ahmet'in cep telefonu yokmuş. Kendisine alması imkansız. Harçlıklarını eniştesi veriyor.

Nerden çıktı bu telefon?

Ahmet'e sorduklarında bir arkadaşından emanet aldığı şeklinde cevap vermiş.

Öyle ya emanet...

Hafta sonu eve gidiyor. Giderken yanında bir telefon götürüyor... Olabilir...

Aslında olamaz... Kim kime cep telefonunu verir ki?

Şüphe ve endişeler burada başlıyor. Fark ettirmeden yakın takibe alıyorlar Ahmet'i.

Meğer cep telefonunu arkadaşının dolabından almış... Böylece hırsızlık zinciri başlamış...

Ufak tefek paralar... Özellikle her şey açıktayken babasının cebinden para almalar... Babasının iş yerinden para ve telefon' aşımalar.

Enişte ve abla durumu fark ettiklerinde beyinlerinden vurulmuşa dönüyorlar.

57

58

II I '

I

Nasıl olur da bu kadar efendi, uslu, sakın bildikleri Ahmet 'hırsızlık' yapar?

Önce hazmedememişler bu durumu. Kendilerinin nerede hata yaptığını sorgulamışlar günlerce. Karşılıklarına alıp konuşmuşlar, anlatmışlar, ikna etmişler. Her şey yoluna girdi diye sevindikleri anda bir bakmışlar bir şeyler eksilmeye devam ediyor. Hep de Ahmet onların yanında olduğu zamanlarda.

Tek başlarına baş edemeyince ağabeyiyle de durumu görüşüyorlar. Enişte elinden geleni yaptığını, artık yapabilecek bir şeyi kalmadığını anlatıyor ağabeye. Hatta "Git evine, düşün, taşın, kendini gözden geçir... Kimliğini netleş-tir, bizim yanımıza öyle gel!" diye ultiatom bile veriyor.

Faydasız...

Faydasız...

Faydasız...

Hiçbir şey onu hırsızlık yapmaktan alıkoyamıyor...

Kimsenin bir şeyine tenezzül etmesin diye harçlığını artırıyorlar... Olmuyor...

''''

'''

Çalmadığında ödüllendiriyorlar... Olmuyor...

Halı sahalarda maçlara götürüp, onunla iyi zaman geçiriyorlar... Olmuyor...

';!'

Cezalandırıyorlar... Olmuyor...

Olmuyor... Olmuyor...

En sonunda sorunun okuldan kaynaklandığını düşünüyorlar. Okuldan alalım, bir tamircinin yanma verelim, sürekli yanımızda, yakınımızda olsun... Kontrol etmemiz daha kolay olur diye düşünüyorlar.

Bu kez de okuldan almaya kıyamıyorlar. Çünkü notları da fena değil. Ya okursa, ya iyi bir okulu kazanma ihtimali varsa... Bu olay yüzünden iyi bir gelecekte mi olacak?

Ama ya okuldan almazlarsa ve o da hırsızlık yapmaya devam ederse? O zaman ne yapacaklar?

Kendilerini son derece çaresiz hissediyorlar. Ne yapacaklarını bilemiyorlar. Bir gün radyo programını dinlerken, akıllarına bana danışmak geliyor. Uzun süre düşünüyorlar. Bu durumdan çok utanıyorlar. Nasıl söyleriz, nasıl yardım alırız diye. En sonunda aramaya karar veriyorlar.

Ve psikolojik destek süreci de böylelikle başlamış oluyor...

* * *

Anlatılanları dinlerken kendimi düşündüm birden. Şu anda otuz bir yaşındayım. İlk birkaç yılımı tam olarak hatırlayamadığımı farz edersek, hatırladığım tüm yıllar boyunca hiç aksatmadan yaptığım bir şey var. Her sabah uyandığımda, yatağımdan kalkıp doğruca annemin yanına gidip yatmak. Gözler mahmur, adımlar yalpalayarak kendimi götürdüğüm yer, annemin sıcak kolları. Gidip yanına yatıyorum... Sarılıyorum... Öpüyorum... Annem de, sıcaklığında tüm sevgisini yansıtabildiği o rahatlatıcı kollarıyla sarılıyor bana. Öpüyor. Bir süre yatakta sohbet ediyoruz. Öyle önemli dünya meseleleri falan da konuşmuyoruz. Havadan sudan anne-kız sohbetleri. Gece rüyamızda ne görmüşüz? Dün birbirimize anlatmayı unuttuğumuz neler kalmış? Bugün neler yapacaktınız? Kim kiminle nereye gidecektiniz? Eve misafir gelecekse, gelenlere ikram olarak neler hazırlasak? İş bölümü nasıl olsun? Ablamı ve yeğenlerimi telefonla arayıp kahvaltıya kim çağırırım? Kahvaltıda kendimize ne hazırlayarak ziya-, fet çekelim?... Her evde olabilecek anne-kız muhabbeti... ,

59

60

Bu durum kahvaltı yapmak için kalktığımız zamana kadar sürüyor. Acil işim olmadığında, evi annem uyurken erkenden terk etmem gerektiği zamanlarda.

Hatta bazen uyanıyorum, erkenden işim var. Annem uyuyor. Babam uyanmış, iş yerine gitmek için hazırlanıyor. Beni yatak odalarının kapısında görünce:

"Gel yavrum... Annenin yanına yat... Şöyle bir güzel sarıl annene..." diyerek yatağa çağırıyor beni. Böylece an-nemi babamdan devir teslim töreniyle almış oluyorum.

Hafta sonları diğer kardeşlerimin de katılmasıyla, karyolada aile boyu yatıyoruz. Hep beraber yatak sohbeti yapıyoruz.

Ahmet'in hayat hikâyesi beni, üniversitenin ilk yıllarına götürmüştü bir anda... İlk yıl Selçuk Üniversitesi'ni kazanmıştım. Ailemi bırakıp gitmek istememişim ama yakın aile dostlarımız ve dersane müdürümüzün "Git, derslerinde başarılı ol... İstanbul'da istediğin üniversiteye yatay geçişle gelersin." demesi üzerine gitmişim.

Konya'da geçirdiğim o bir yılı hayatımın sonuna kadar unutamam. Aile dostlarımız benimle çok yakından ilgileniyorlardı. Bir dediğim iki olmuyordu. Derslerim çok iyiydi. Hatta bölüm birincisi bile olmuşum... Ekmek elden su gölden yaşıyordum... Ama mutsuzdum... Dışardan bakıldığında her şey yolundaymış gibi görünüyordu ama ben mutsuzdum.

Bence hiçbir şey yolunda gitmiyordu.

Çünkü her sabah kalktığımda annemin yanına gidemi-yordum. Annemle, babamla, kardeşlerimle yatak sohbetleri yapamıyordum. En önemlisi, o bana hayatım boyunca hep güç verdiğini düşündüğüm anne kollarının sıcaklığını, her sabah vitamin gibi aldığım annemin sevgisini his-sedemiyordum.

Ahmet...

O bunları hiç yaşamamıştı...

Birilerinin hayatından kısa bir süre için çıkan bir süreç, birilerinin hayatında zaten hiç yoktu bile... Bu ne büyük yalnızlık!.. Anne sevgisini hiç hissetmemişti... Bu ne büyük eksiklik!.. Enişteyle yaptığım ilk telefon görüşmesinde, hırsızlık yapan bu çocuğun aslında "neyin hırsız" olduğunu merak etmişim...

Artık biliyordum...

Bence Ahmet "sevgi hırsız"ydı...

* * *

Enişteyle ablaya, Ahmet'le yalnız görüşmek istediğimi söyledim. Yer değiştirme işleri bittiğinde, odamda Ah-met'le baş haşaydık.

Öncelikle ruhsal durum muayenesi yaptım. Patolojik bir sorun varmış gibi görünmüyordu.

Son derece akıllı, akli başında, efendi bir tabloyla karşılaşmışım.

Utangaç, sıkılgan hali sürüyordu. Konuşurken mahcup bir tarzla konuşuyordu.

"Merhaba Ahmet'çiğim... Öncelikle özür dilemek istiyorum. Seni dışarıda biraz fazla beklettim."

"Önemli değil... Televizyon seyrettim bu arada... Sıkılmadım!"

61

62

"Sıkımadığına memnun oldum... Ablanla ve eniştenle biraz görüştüm. Bana yardım almaya gelmişsiniz- Buraya niçin getirildiğini biliyor musun?"

"Evet biliyorum..."

"Benim çalma alışkanlığım var. Onun için geldik." Aslında doğrudan çalma alışkanlığı olduğunu söylemesini beklemiyordum. İtiraf etmem gerekirse biraz şaşırmışım. "Buraya isteyerek mi geldin?.. Yoksa seni silah zoruyla mı getirdiler?"

Ortamı yumuşatmanın en iyi yolu esprili bir dil kullanmak. Ben de bunu yapmaya çalışıyordum. Her zaman olduğu gibi işe yaramıştı. Gülerek cevap verdi:

"Yokk isteyerek geldim. Aslında önce biraz çekindim. Ama sonra size güvenebileceğimi söylediler."

"Evet güvenebilirsin... Zaten konuştuğumuz her şey aramızda kalacak. Senin bilgin ve iznin olmaksızın, seninle yaptığım hiçbir konuşmayı kesinlikle kimseye söylemem... Eee ne yaparsın kurallar böyle!.."

Konuşacağımız her şeyin aramızda kalması, bize güve-nilmesinin en önemli sebebi. Herkes için bu böyle. Yardım almaya gelen kişilerin yaşları kaç olursa olsun bu kuralı çok seviyorlar. Biz uzmanlar da bu kurala titizlikle uyuyoruz.

"Peki bu çalma işlemi... Ne zamandan beri var?"

"Sekiz dokuz aydır var."

"Daha önce buna benzer şeyler oldu mu?"

"Hayır hiç olmadı. İlk olarak arkadaşımın cep telefonunu aldım dolabından. Kimse anlamadı benim aldığımı.

Sonra nasıl olduğunu anlamadım bile. Para falan aşırıya başladım."

"Anlıyorum... Kontrol etmeye çalıştın mı bu durumu?"

"Çok uğraştım ama olmuyor. Eniştemle ablam da yardım etti. İçimden bir ses git al diyor. Kendime engel olamıyorum."

Bir süre bu şekilde sohbet ettikten sonra yapılabilecek en iyi şeyin, bilinçaltı süreçlere bakmak olduğuna karar verdim. Uzun uzadıya düşünüp zaman kaybetmeye gerek yoktu. Belli ki çocuk birtakım psikolojik sorunları nedeniyle bu yola başvuruyordu. İçindeki eksiklikleri, dışardan aşırıldığı nesnelere telafi etmeye çalışıyordu.

İlk görüşme süresi dolmuştu. Bundan sonraki seansta ne yapmak istediğimi aileye bildirdim.

Başka bir gün için, projektif test uygulamak ve hızla çalışmaya başlamak üzere randevulaştık.

* * *

Bilinçaltı oldukça karmaşıktı.

Aile içi ilişkiler açısından bakıldığında yolunda gitmeyen birçok şey vardı. Ailede kendisinin dışlandığını düşünüyordu. Kardeşler bir olmuşlar, onun aralarından uzaklaşması için uğraşıyorlardı sanki. Bu durum onda kırgınlık ve üzüntü duygularının çok fazla ön plana geçmesine neden olmuştu. Anneye karşı yoğun bir ihtiyaç, anneden ilgi ihtimam*görme ihtiyacı vardı. Kimseye karşı kusurlu davranmadığını, buna rağmen kimselere yaranamadığını hissediyordu. Kimse tarafından sevilmediğini.

Bilinçaltında en fazla çatışma yaşadığı kişi babasıydı. Babasına yakın olmak istiyor, ama babanın ilgisizliği ve soğukluğu nedeniyle yakınlık kuramıyordu. Bu durum onda

63

64

babaya karşı öfke ve kızgınlık duygularının oluşmasına neden olmuştu. Babasıyla çatışma yaşarken, ağabeyiyle koalisyon oluşturmuştu. Bu durum hoşuma gitmişti. Çünkü bilinçaltı koalisyonunu kullanarak onunla çalışmamı kolaylaştırabileceğimi düşünmüştüm hemen. Bilinçaltında kendi kendisine yönelik en baskın duygu güvensizlikti. Kendisine olan güveni yeterince gelişmemişti. Sürekli düşünceli, canı sıkkın. Bir şeylere üzülüyor ama kendisi de neye üzüldüğünü bilmiyor. Hayatında bir şeylerin yolunda gitmediğinin farkında. Ama adını koyamıyor bu yolunda gitmeyenlerin. Balsa rahatlayacak sanki.

Bilinçaltı korku açısından bakıldığında, en fazla korktuğu şey, anne-babasız kalmak.

Yalnızlık, kimsesizlik, terk edilmişlik. Aslında tam da korktuğu şeyleri yaşıyordu. Korkularını kendisinden uzaklaştırıyordu. Anne babasının sevgisini kaybetmekten korkuyordu. Hayatı boyunca hiç sahip olamadığı annesini istiyordu... Onların sevgilerini istiyordu. Anne babasının kendisiyle ilgilenmesini, onun için bir şeyler yapmasını...

Test sonuçlarını verirken ağlayan ailelerle karşılaşmam nadir bir durumdur. Ablası gözyaşlarını tutamıyordu. Ağlıyordu. Annesinin eksikliğini fark ettirmemek için elinden geleni yaptığını, yine de başarılı olamadığını söyleyip duruyordu.

Bu anlar benim için hep zor olmuştur. Karşınızdaki kişiye ne söyleyeceğinizi bilemezsiniz. Yaptığım en iyi şeyin onları, duygularıyla baş başa özgür bırakmak olduğunu düşünmüşümdür hep.

Öyle de yaptım...

Bir süre hiç konuşmadım...

;

Sessizliği ilk bozan enişte oldu:

"Hay Allah! Biz onu kendi evladımız gibi sevdik. Hiçbir şeyini eksik etmemeye çalıştık. Yine de başarılı olamamışız demek ki!.."

"Bakın bu duyduklarınız tümüyle onun bilinçaltından çıkanlar. Tüm bunları planlayarak hareket etmiyor. Sadece yaşadığı olaylarda hissettiği duygular bir şekilde bilinçaltına kodlanıyor. Bu kodlanma yıllarca içerde bekliyor. Daha sonra onun davranışlarında belirleyici rol oynuyor. Burada anlamamız gereken en önemli nokta burası bence. Size karşı kasıtlı bir şey yapmıyor. Sadece kendisini dışlanmış, sevilmeyen, istenmeyen kişi olarak algılıyor. Kabul edelim ya da etmeyelim bilinçaltında yatan duygu bu. Niçin böyle hissettiğini bulursam, sorunu çözmeye çalışırım."

* *

Ahmet'le bu testin uygulanmasından sonra sadece birkaç kez görüştük. Bu birkaç kez görüşme sonrasında birçok şey yoluna girmişti bile.

Baştan beri bana anlatılan hayat hikâyesini, bir de onun ağzından dinlemiştim.

Onu dinleseydiniz, çalmakta ne kadar haklı olduğunu anlamamız fazla zamanınızı almazdı. Nereye ait olduğunu bilmiyordu. Kimdi, neydi, ne yapıyordu? Kendisiyle ilgili hiçbir fikri yoktu.

Anne için besleyebileceği tüm sevgi duygularını ablasına vermişti. Onu seviyor, onun için yiyor, onun için oyun oynuyordu. Abla onun her şeyiydi.

Bir gün ablasına dünürler gelmişti. Ablasına bakmışlar, beğenmişlerdi. Ablası da evleneceği için mutlu görünüyordu. Onu hiç düşünmüyordu. Bir çocuğun annesi, yavrusunu

65

66

bırakıp başka eve gider miydi hiç? Ablası gidiyordu. Hem de sevine sevine...

Ablasını ikinci kez kaybetmesi, yeğeninün dünyaya gelmesiyle olmuştu. Artık ablasının başka bir çocuğu vardı. Onunla ilgilenmiyordu. Hatta bebeğe ne zaman yaklaşırsa sürekli uyarılıyordu.

Allah'tan eniştesi iyi çıkmıştı. Başlangıçta istememişti eniştesini ama zamanla çok ısınmıştı. Eniştesini seviyordu.

Ama en çok ağabeyini seviyordu. Hep onun gibi olmak istiyordu. Ağabeyi evden gidip kafasını dinliyordu. Özgürdü. İsteddiği yerde yaşıyordu.

Herkes istediği yerde, kendilerini isteyen insanların arasında yaşıyordu. Bir kendisi hariç. O, istenmediği halde babasının evindeydi. Babası onu hiç sevmiyordu. Sarılıp öpmüyordu. Üvey annesi herkesin yanında iyi davranıyordu ama yalnız kaldıklarında ona kızıyordu.

Bazen birlikte pazara çıktıklarında, kimseye göstermeden pazardan birtakım şeyler almasını söylüyordu. Ahmet, küçük olduğu için yaptığı şeyin yanlış olduğunu bilmediğini, annesi ne söyleyince sadece onu yaptığını anlatıyordu. Eve geldiklerinde, pazardan çaldığı şeyleri annesine verince, annesinin kendisini mükafatlandığını da ekliyordu.

İlk gördüğümde de kalbim ona karşı biraz hassastı ama aradan zaman geçince Ahmet'i iyiden iyiye sevmiştim.

Büyük bir içtenlikle her türlü duygusunu benimle paylaşıyordu. Özellikle yatılı okula yatırılma sürecinden etkilenmişti. Gerçi yatılı okula gitmesinin, kendisi için en doğru karar olduğunu söyleyip duruyordu ama ben bütün sıkıntının orada kilitlendiği duygusundan kendimi kurta-ramıyordum. Bencil Ahmet, yatılı okula gönderilmeyi hazmedememişti. Kimselere söylemiyordu ama, yatılı okul onun atıldığı, sürgüne gönderildiği yer gibiydi. O sakladıkça, reddettikçe ben üsteliyordum. O da inatla bu duyguyu saklıyordu. Kendisine bile söylemekten çekiniyordu. Biraz da haklıydı. Ne deseydi yani?

"Bak Ahmet, ablan ve enişten seni başlarından attılar!" Evet... Yaşadığı duygu tam da buydu!.. İstenmediğini, bir köşeye atıldığını düşünüyordu. Kimsenin kendisini sevmediğini... Ne kadar zor bir hayat...

En fazla ihtiyacının olduğu bir yaş döneminde herkesin sevgisinden şüphelen... Anne yok... Baba varken yok... Abla varken yok olmuş... Ağabey bir var bir yok...

Onunla iyi bir birliktelik yaşadık. Her seansına hiç geç kalmadan geldi. Anlattı... Anlattı... Yatılı okulu şehir dışında olduğu için on beş günde bir görüşüyorduk. Bir gün geldiğinde: "Mehtap Abla biliyor musun? Ben artık hiçbir şey çalmıyorum!" dedi.

"Sakimi?"

"Evet sahi söylüyorum..."

"Ooooo bu çok iyi!..."

"İyi de nasıl oldu bu? Sen bana hiç şunu alma, bunu çalma, kendini kontrol et gibi şeyler söylemedin ki!" "Eeeee?..."

"Yani ben buraya gelirken senden utanmıştım hırsızlığımı konuşacağız diye! Ama geldiğimden beri hiç hırsızlığımla

87

68

ilgili şeyler konuşmadık. Buna rağmen içimden gelen o çalma duygusu gitti. Nasıl oluyor bu?"

"Sence?"

"Bilmem... Herkes benimle o kadar konuşmuştu alma, çalma, ayıptır, günahdır diye... Yaa merak ettim ne olur söyle biliyorsan...."

"Sen buraya geldiğinde, içindeki birtakım eksik parçaları te-lafi etmek için, çevreden bazı eşyaları aldığını düşünmüştüm. İçinde neyin eksik olduğunu bulduk. Seninle uzun uzun görüş' tük. Öyle görünüyor ki, boşluğu doldurduk. Ama beraber, birlikte, ikimiz- || Sen ve ben... Biz bir ekibiz anlayacağın..."

"Vayy bel!.."

"Yaaa öyle işte!... Peki neler hissediyorsun? Memnun mu' sun hayatından?"

"Evet.. Geçen buraya geldiğimden sonra abla'lara gittim. Beni hâlâ seviyor onu anladım. Eniştemle de aram her zamanki gibi çok iyi. Ağabeyim eskiden benimle pek fazla ilgilenmiyordu. Artık o da benimle ilgileniyor. Hafta sonları gel bana takıl dedi. Bir de babam. O da benimle ilgileniyor. Çok mutluyum. Büyüyünce ben de okuyup sizin gibi psikolog olacağım."

Sihir zannedilen, ne olduğu tam olarak anlaşılamayan süreçlerin birçoğunda benim parmağım vardı tabii ki!

Ağabeyiyle arasının iyi olduğunu, artık onunla ilgilendiğini duyduğuma çok sevinmişim. Çünkü bir gün beni telefonla arayıp, kardeşinin durumunu soran ağabeyi yanıma davet etmişim.

Kardeşinin bir baba figürünün olmadığını, eniştenin psikolojik baba görevini üstlendiğini, ancak her şeye rağmen

tüm bunların ağabey boşluğunu doldurmaya yetmediğini anlatmışım:

"Kardeşiniz bir şeyler çalıyorsa, unutmayın ki suç gördüğü' nüz bu davranışın mimarlarından birisi de sizsiniz- Sizi çok se~ viyor. Sizi kendisine örnek alıyor. Sizin gibi olmak istiyor. Kendi hayatını çizmiş, özgür, kendi hayatını yaşayan biri olmak... Sizin gibi... Özendiği ağabeyi gibi... Size karşı bu kadar olumlu duygular beslerken, bu duyguların hakkını verin ona. Elinden tutun. Sahip çıkın. Başkalarını değil, sizi istiyor. Sizin onunla ilgilenmenizi istiyor."

"Halbuki hiçbir lafımı dinlemez.. Gel oğlum şöyle yapalım, yok... Gel oğlum böyle yapalım, yok... Ben de ilgilenmiyordum fazla. Eniştem zaten ilgileniyor diye."

"Sizin, kendiniz için hazırlanmış bir yeriniz var. Birilerinin onun hayatındaki varlığı, başka birilerinin onun hayatından çıkıp gitmesini gerektirmiyor ki! Siz ağabeysiniz, o enişte, diğeri abla... Hepinizin yeri ayrı!.."

"Anladım ne demek istediğinizi..."

"Hatta yapabilirseniz kendiniz ve kardeşiniz için babanızla bile görüşün. Onun sevgisine ihtiyacınız olduğunu söyleyin ona. Bence onun da sizin ilgilenmenize ihtiyacı var."

"Babam sürekli alkol alıyor. Anlamaz öyle şeylerden..."

"Psikolojik olarak bakarsak, alkol almak da sevgi takviyesi anlamına geliyor. Kim bilir o neyi takviye etmek için içiyor. Bilinçaltında belli ki cezalandırıcı bir süper ego var. Onun sesini susturmaya çalışıyor. Siz sevginizi dile getirip, ona ihtiyacınızdan bahsederseniz, bana öyle geliyor ki aranızdaki buzlar eriyecektir."

69

* * *

70

O görüşmenin Ahmet'le son görüşmem olduğunu bilmiyordum doğrusu. On beş gün sonrası için tekrar rande-vulaşmıştık.

Randevu günümüzden bir gün önce ablası telefonla aradı. Ve:

"Mehtap Hanım, yarın Ahmet gelmeyecek de onu bildirmek için aradım. Her şey için çok teşekkür ederiz. Ahmet düzeldi, artık hiçbir şey çalmıyor." dedi.

* * *

Telefonu kapattım. Koltuğumda geriye doğru yaslandım.
Genelde ayrılık konuşmaları yaparak sonlandırırđık görüşmelerimizi. "Vedalaşamadık bile!" diye düşündüm. Üzölmüşüm...

Yüzümde hafif bir gülümsemeyle kendi kendime fısıldadım:

"Sevgi hırısı»... Yoksa giderken benim kalbimi de mi çaldın?"

DAVRANIŞLARINI DUYDUĞUM ÇOCUK

(Karşıt Gelme Davranış Bozukluğu)

İİRGEN bir oğlunuz olsa. Çalışkan, başarılı. Dersler konusunda size hiç sıkıntı yaşatmayan. Sınavlarda iyi notlar alan.

Uzaktan bakınca ne kadar iyi gibi görünüyor değil mi?

Bu çocuğunuz aynı zamanda çok inat. Bağırıp çağırıyor. Annesine babasına vuruyor, hakaretler yağıdırıyor, ağzına gelen küfürleri sıralıyor. Ağabeyinin her şeyini kıskanıyor.

Kardeşiyle anlaşamıyor.

"Ne söylersek batıyor Mehtap Hanım. Biz bu çocuğa yaranamıyoruz bir türlü."

Çocuğa yaranmak da ne demek?

Babasının bu sözleri iyi niyetle, beni bir şeylerin yolunda gitmediğine ikna etmek için söylediğini biliyordum... Ama bir yandan da bu söz hoşuma gitmiyordu.

Çok fazla kelimelere takıldığımı düşünebilirsiniz belki... Bazen insanlarla ilgili öyle gizil süreçler var ki kelimelerim

72

arkasına saklanmış. Onları tanımanızı sağlayan, bilinçaltı denizlerinde gizledikleri bir yığın malzemenin kokusunu rahatlıkla aldığımız.

İlerde yanılmadığımı gösteren bu zihinsel çizgi, bazı şeyleri aşmamda son derece işime yarayabilirdi... Yaradı da...

Hakan'ı bana getirdiklerinde, Anadolu Lisesi sınavlarına iki hafta vardı. Sınav öncesi gerginlik, sınav stresi, sınav kaygısı gibi bulgularla, dersanelerindeki rehber öğretmen tarafından bir uzmana yönlendirilmişti.

Rehber öğretmen, dönem içinde elinden geldiğince uğraşmış, aileyi bilgilendirmeye, çocuklarının durumuyla ilgili yönlendirmeye çalışmıştı. Yaptığı tüm çalışmaların yeterli olmadığını düşününce, profesyonel bir yardımın devreye girmesinin daha iyi olacağını söylemişti.

Hakan'la tanışmamız bu yolla olmuştu. Annesi ve babasıyla birlikte merkezimize gelmişlerdi. Görüşme saatimiz geldiğinde üçü birlikte odama girmişlerdi.

Güler yüzlü, genç görünlü bir anne, yine güler yüzlü bir babayla karşı karşıyaydım.

Hakan'ın suratı asıktı.

Zorla getirildiği her halinden belliydi. Koltukta yayılmış oturma biçimine rağmen, sanki hemen kaçıp gidecekmiş görüntüsü vardı.

Bir şekilde Hakan'la bağlantı kurmam gerekiyordu. Bana bakmadığı, benimle ilgilenmiyor gibi görüldüğü için:

"Silah zoruyla mı getirdiniz?" sorusunu gülererek babaya doğru yöneltmiştim.

. Hakan'a soru sorjmamı istemediğini nedense hissetmiştim. Aralarında sözsüz bir anlaşma olduğundan emindim.

"Bana bakın. Bana bir şeyler sorarsa cevap vermem ona göre!" dediğini duyabiliyordum davranışlarından...

Soruma babası atik bir biçimde cevap verdi:

"Aslında biraz öyle oldu. Daha doğrusu uzun zamandan beri getirmek için uğraşıyoruz, istemiyordu gelmeyi."

"Hımm... Anlıyorum..." derken, bir yandan da Hakan'a bakıyordum. Ona baktığımı fark etmemiş olmalı ki, babası konuşurken, ağız yüz mimiklerini eğrilterek babasıyla alay eder gibi bir şey yaptı. Hani bazen hepimiz yaparız ya!..

Yoo.. Sanırım yanıliyordum... Yani bakmadığımı zannetti herhalde diye düşünerek yanıliyorum... Çünkü baktığımı gördükten sonra da aynı yüz hareketini, ilaveler yaparak sürdürüyordu...

Babası, oğluna baktığımı görmemişti. Ayıp oluyor ama, der gibi işaretlerle oğlunun önünü almaya çalışıyordu.

Hakan'ın umurunda bile değil...

Geldikleri andan gittikleri zamana kadar buna benzer gerginlikler yaşandı. Gördüklerimin sınav kaygısıyla ilgili olmasından şüphelenmeye bile başlamıştım neredeyse.

"Mehtap Hanım, sınava iki hafta var. Hakan başarılı bir çocuk. Deneme sınavlarında hep iyi notlar alıyor. Daha doğrusu alıyordu. Birkaç haftadır kendisini toparlamakta güçlük çekiyor. Derslerine çalışmıyor, testlerini çözmüyor."

Babasının sözlerini tamamlamasını beklemeden devreye Hakan girdi. Saldırgan ve son derece alaycı bir tavırla:

"Hm... Sana mı soracaktım ne yapacağımı!.. Çalışırım çalışmam... Sana ne?"

Mehmet Bey, kendisini yatıştırmaya çalıştığı her halinden belli yüz ifadesiyle, kıpkırmızı olmuş bir biçimde bana

73

74

doğru bakarak ve Hakan'a kesinlikle bakmamaya özen göstererek devam etti:

"Şu iki haftayı iyi değerlendirmesi için herhalde rahatlaması falan gerekiyor. Bu anlamda yardımcı olursanız çok mutlu oluruz."

"Peki... Nasıl isterseniz..."

Annesiyle babasının dışarıya çıkmasından sonra:

"Ohh be... Gittiler de kurtuldum!.." dedi.

"...Neden kurtuldun?"

"Suratlarını görmekten kurtuldum!.."

"Haa... Anladım... Eee.. N'aber? Nasılsın? Nasıl gidiyor hayat?"

"Hiç iyi değil... Yani bazen iyi, bazen kötü, genellikle kötü."

"Hangi zamanlar iyi, hangi zamanlar kötü?" "Bunlar yokken iyi, bunlar varken kötü..."

"Aman Allah'ım!" diye geçirdim içimden. Sert, öfkeli, ailesine karşı kızgınlığı olan çocuklarla, gençlerle çalışmıştım ama bu kadar saldırgan tutumusuyla ilk kez karşılaşılıyordum.

İçinde büyük gerginlikleri olan, hayatında epeyce güçlükleri olan birisiyle karşı, karşıyaydım. Terapiye girecek olsak aylarca çalışmamız gerekebilirdi.

Ama o kadar vaktim yoktu...

Buraya niçin geldiler? Sınav öncesi gerginliklerinden kurtulması için yardım almaya.

Bu durumda ne yapabilirim?

Gerginlikten kurtulması için yapılacak bir sürü şey var...

İyi de içimdeki ses niye susup oturmuyor yerine? Durmadan beni iteklemeye çalışıyor...

'Sorun sadece sınavla ilgili değil!' diye...

Biliyorum, sorun sadece sınavla ilgili değil... Geldikleri, içeri girdikleri andan itibaren sorunun bu kadar basit ve sınırlı olmadığını anlamıştım zaten...

Kapıdan içeri girdiklerinde, elimde gazeteyle bekleme salonundaydım. Öyle sinirli, öyle bir hışımınla girişi vardı ki Hakan'ın, "Acaba neyle karşılaşacağım, ailenin benden istediği ne olacak?" diye aklımdan geçmedi değil. İçeri girerlerken bile gerginliği kendisini hissettiriyordu.

"Ne zamandan beri böyle düşünüyorsun?" "Eskiden beri."

"Ben bazen bazı şeyleri anlamakta güçlük çekerim. Mümkünse açar mısın? Bana göre eski atıyorum üç yıl olabilir. Sü' na göre eski iki aydır mesela."

"Son birkaç yıldır diyebilirim."

"Birkaç yıl önce ne oldu?"

"Bir şey olmadı."

"Niçin böyle bir değişiklik oldu o zaman?"

"Haa... Anladım. Büyümeye başlayınca işler değişti. Eskiden gücüm yetmiyordu bunlara. Artık büyümeye başladım. Sözlerini geçiremeyince kaba kuvvete başvuruyorlar. Ben de onların yaptığı gibi yapıyorum."

Konuşmalarımız biraz daha derinleşti. Psikolojik anlamda iyi bir desteğe ihtiyacı olan bir gençle karşı karşıyaydım. Uzun sürecek bir birlikteliğe ihtiyaç vardı. Ama bizim şimdilik uzun zamanımız yoktu. Buraya kısa vadede yardım almak, sınavı kolaylıkla atlatmak için gelmişlerdi.

* * *

75

76

Sonraki hafta ikinci kez görüştüğümüzde, evde önerdiğim rahatlama egzersizlerini yapıp yapmadığını sordum. İşe yarayıp yaramadığını, kullanıp kullanmadığını...

Fark ettiğim ama fazla derinlere dalmak istemediğim için yüzeysel üzerinden geçmek istediğim şeyleri bir anlamda ailesiyle paylaşmam gerekiyordu.

Hakan'la sınava yönelik çalışmamız bittikten sonra, ailesiyle görüşmek istediğimi, bizi biraz dışarıda beklemesini istediğimi söyledim.

"Umarım bu iki görüşme işine yarayacak. Söylediklerimi unutma. Sınavda kendini ne kadar iyi ve relaks hissedersen o kadar bildiklerini kullanma şansın olacaktır."

"Tamam!.."

"Bu arada unutmadan söyleyeyim. Sınava daha dört gün var. ihtiyaç hissettiğin anda beni telefonla bile arayabilirsin. Her saat, hiç sınırsız."

"Tamam!.."

Yüzünde gülümsemeye odamdan dışarı çıktı. Onun arkasından annesiyle babası yanıma geldiler.

"Ne yaptınız Mehtap Hanım?"

"Sınav kaygısı ve stresini kontrol edebileceği türünde bilgiler verdim."

"Şey o açıdan sormamıştım. Sizi üzmemiştir inşallah açısından..."

"Hayır, hiç üzmedi. Uyumla çalıştı."

"Hayret doğrusu. Buraya getirirken hiç ümidimiz yoktu aslında."

"Bana söylemek istediğiniz bir şeyler var mı?" "Evet... Hakan hakkında ne düşünüyorsunuz?"

"Ben de sizinle bunu konuşmak istiyordum aslında. Nere' den, nasıl bir giriş yapsam diye düşünüyordum. Buraya sınav öncesi yardım almak için geldiniz- Çünkü oğlunuz gireceği sınavdan dolayı kaygılı, gergin, sinirli görünüyordu. Tüm bun-lar doğru değil mi?"

"Evet.."

"Sorun şu ki, oğlunuzla yaptığım görüşmelerde, onun so-runlarının sınava endeksli olmadığına karar verdim."

"Nasıl yani?"

"Şöyle ki oğlunuzda psikolojik bir rahatsızlık var. Genellikle ergenlik yaşlarda görülen bir sorun. Karşıt gelme davranış bo-zukluğu diyoruz buna."

"Nasıl söylesem?... Nerden başlasam?... Acaba duyduklarında nasıl bir tepki gösterecekler?.." gibi şeyleri aklımdan boşuna geçirmişim.

Bir şeylerin yolunda gitmediğini bilen bir anne babayla karşılaşmak ne kolaymış...

Bazen öyle anlar yaşarsınız ki, çocukta çok kolaylıkla tespit edilen rahatsızlık, aileye sonucu aktarma sırasında işkenceye döner. "Böyle bir şey nasıl olurmuş? Öyle şey olur muymuş?"

Bizim ailemizde böyle bir şey olamaz!.." Uzayıp gider bu karşı gelişler. İnsanlar yaşadıkları sorunun adını duyunca endişelenmeye başlıyorlar çoğu zaman.

Depresyonda oluyorlar. Depresyonla yaşıyorlar. Ama doktora gidip depresyonda olduklarını öğrendiklerinde başlarından aşağıya kaynar sular dökülüyor.

Çocuk, muayenesinde otistik çıkıyor. Aile bu çocukla zaten yıllardır yaşıyor, rahatsızlığının ismini duyduklarında dünyaları kararıyor.

Oysa bu çocukla zaten yaşıyorsunuz. Üstelik çocuğunuzun içinde bulunduğu durumun adı konulunca, onun hal-

77

I;

^ hareketleri, davranış biçimleri, anlama algılama biçimleri, = sizinle iletişim kurma yolları değişmeyecek ki! Şimdiye S kadar nasıl gittiyse, şimdiden sonra da aynen devam ede-= cek. Hatta çocuğun durumu tespit edilip, tedavi sürecinin Z. devreye girmesiyle birlikte, her şey çok daha iyi olacak. 78 Çocukta bir sürü ilerlemeler gözlemlenmeye başlanacak.

Gel de bunu ailelere anlat...

Hakan'ı ailesine anlatmaya gerek yoktu...

Zaten bir şeylerin yolunda gitmediğini biliyorlardı.

Zaten hayatları, yaşadıkları olaylar nedeniyle güçlüklerle doluydu...

Acaba bu çocukta ruhsal bir hastalık mı var diye endişeleniyorlardı. ..

Karşıt gelme davranış bozukluğu teşhisimi duymak, onlara çok iyi gelmişti.

"Bence sınav öncesi çocuğun canını hiç sıkmayın. Onunla gerginlik, tartışma yaşamamaya özen gösterin. Zaten sıkıntılı bir sürecin içinde. Durumu onun için daha zor hak getirmeyin."

"Düzelir mi?"

"Evet... Tabii ki düzelir. Çünkü bu bir hastalık. Tıpkı def»-1 resyon gibi, panik atak gibi bir hastalık. Özellikle siz anne ba-balara bir miktar zorluk yaşatır. Ama sabırlı olursanız, tedavi sürecinde desteğinizi üzerinden çekmezseniz, her şeyin yoluna gireceğini düşünüyorum."

"O halde biz şimdi gidelim. Şu sınava bir girip çıksın bakalım. Ondan sonra biraz kafasını dinler. Daha sonra alıp getiririz."

"Tamam."

Bu arada anne devreye girdi:

"Yalnız nasıl getireceğiz tekrar? Zaten sınav için bile zor getirdik. Ne-söyleyelim Mehtap Hanım."

"Bu önemli... Bence ne söylerseniz söyleyin ama içinde olabilecek en son şey kandırıcı cümleler olsun. Kesinlikle kandırarak getirmeyin, çünkü o zaman bir daha hiç gelmez. İsterseniz içeri alalım. Birlikte konuşalım bunu. Size yardımcı olayım getirebilmeniz için." Hakan'ı da yanımıza aldık.

"Görüyor musun sizi çok sevdim, bir türlü gönderemiyorum."

"Yaa.. Tabii tabii!.."

"Hakan'cığım, sen dışarıdayken annenlerle konuştuk. Bana, anne baba olarak bazen bazı konularda hatalı davrandıklarını söylediler."

"Bazı konularda mı?" diyerek lafa karıştı. "Sen ne düşünüyorsun bu konuda?" "Bence bütün konularda yanlış yapıyorlar." "Hımm anladım. Ben de onlara dedim ki; 'Eğer böyle düşünüyorsanız, isterseniz sınavdan sonra buraya bir süre daha gelin. Oğlunuzu daha yakından tanıyayım. Sizi oğlunuzla ta-nışürayım, Siz de oğlunuzun özelliklerini bilerek hareket edin. Böylece daha az hata yaparsınız-' Ne dersin?"

"İyi olur. Gelsinler de bunlara bir şeyler öğret bana öğrettiğin gibi!"

"Ama senin de yanımızda olman gerekebilir. Çünkü çalışmada önce seni tanıyacağım, sonra birlikte konuşacağız- Aile terapisi yani. Hep beraber olacağız- Sana uyar mı böyle bir şey?"

"Konuşturamazlar ki beni!"

"Ben senin yanında olacağım. Her zaman. Hiç şüphesiz olmasın. Hiçbir zaman onların yanında kendini yalnız hissetmeyeceksin. Yanında hep beni bulacaksın."

"Tamam, o zaman olur..."

79

80

İlk defa bu kadar genç bir beden, ümitlerine küstüğü duygusunu yaşamışım. Geleceğini kaybetmiş, yaşayacağı günlerden beklentisi kalmamış gencecik bir benlik...

İçindeki hangi ekşiği telafi etmek için veriyordu hayatla mücadelesini? Neyin öfkesiydi bu yaşadıkları?

Bu kadar ters ve olumsuz görüntüsüne rağmen, neydi ona doğru beni çeken güçlü enerji? Ona yakın olmak isteme... Onunla kılıç kuşanıp, içinde bulunduğunu zannettiği zor durumdan onu kurtarmaya çalışma...

* * *

Sınav bitmişti. Daha sonraki günler için anlaştığımız gibi randevu alarak çalışmaya gelmişlerdi.

Sık sık hiddetlenen, huysuzlaşan, büyükleriyle sık sık tartışmalara giren, aile içinde uyulması gereken kuralları kesin bir ifade ile reddeden bu gencin, aklının içinde neler olduğunu öğrenmek işimi kolaylaştıracaktı.

Babası:

"Mehtap Hanım, özellikle bizi kızdırmak için ne gerekiyorsa yapıyor. Elinden geleni ardına koymuyor. Kızmadığımızı görürse, sırf kızdırmak için uğraşiyor. Aşırı kinci. Yaptığımız hiçbir hatayı unutmuyor. Daha sonra burnunuzdan getiriyor her şeyi."

Annesi:

"Zaten beni hiç sevmiyor. Ben onun baş düşmanıyım." diyordu.

Bunu duymak çok fazla şaşırtıcı gelmişti doğrusu. Genellikle bu yaşlardaki ergenler, ailelerindeki kişilere karşı düşmanca davranabiliyorlar. "Böyle bir şey olabilir..." diye düşünüyordum ki... Babası devreye girdi:

"Annesine karşı aşırı hırçın. Annesi her söylediğini yaparsa melek. Yok eğer yanlışlıkla bir söylediğini, istediğini yapmasın. Görün tantanayı. Bağırıyor, çağırıyor... Ağza alınmayacak hakaretler yağıdırıyor. Bana 'Sen ne biçim erkeksin... Dövsene şu kadını, ağzını burnunu kırsana, pısrık herif...' gibi aşağılayıcı şeyler... Artık Allah sizi inandırsın biz ne yapacağımızı şaşırdık. Ne yapsak yaranamıyoruz bu çocuğa. Annesiyle birlikte eğitim seminerlerine falan bile katıldık. Yanlış bir şeyler yapmalım diye."

"Anlıyorum... Sizin için zor olmalı!..."

"Zorluk ne demek. Biz hayatımızdan bezdik. İnanın bu çocuğu nasıl düzelterceğimizi bilemiyoruz. Allah'tan kork-masam kendime kıyıp çekip gideceğim."

Anne devam ediyordu:

"Kendi aramızda konuştuğumuzda, bizim bir suçumuz olsa, diğer çocuklarımız da aynı şeyleri yapardı, diyoruz. Yani biz o kadar kötü, çocuk yetiştiremeyen anne baba olsaydık, ağabeyiyle kız kardeşinin de aynı olması gerekmez miydi? Kaldı ki vallahi Mehtap Hanım, sırf kızıp sinirlenmesin diye evdeki her şeyi ona göre organize ediyoruz."

"Nasıl yani? Bunu biraz açar mısınız?"

"Örneğin eve komşu geliyor. Küçük çocuğu var. O küçücük çocukla kavga ediyor. Kadını geldiğine pişman ediyor. Artık dayanamayıp, kendi çocuğuma da hakim olamadığım için, komşuya rica ediyorum. Çocuğuna zarar gelmesini istemiyorsa, Hakan evde yokken gelmesini söylüyorum."

Aslına bakarsanız kafam karışmıştı...

Zor bir sürecin beni beklediğine emindim...

Kaldı ki sandığım gibi de olmuştu...

81

* * *

82

«<¶

Hakan'la birkaç hafta yalnız çalıştık. Başlangıçta aileyi terapiye alırım diye düşünmüştüm. Aile içi ilişkilerde yolunda gitmeyen şeyler vardı. İlişki biçimleri ve iletişim yollarını düzenleyerek, kolaylıkla çözüme kavuşurum diyordum.

Sandığım gibi olmadı...

Birlikte çalıştığımız birkaç haftada, Hakan'ın ailesine karşı son derece katı tutumlu ve sert olduğunu anlamıştım. Onlarla birlikte olmayı sevmiyordu. Ne söylerlerse tersini yapıyordu. O nedenle bireysel destek vermenin daha uygun olacağına karar vermiştim.

Bu birkaç haftada, Hakan'a karşı yakınlık duymaya başlamıştım. İçindeki öbür Hakan'ı keşfetmişim sanki...

Hayır... Ne öbür Hakan'ı... Öyle birisi zaten yoktu... Çünkü o aynı kişilikte ve kimlikte yaşantısına devam ediyordu. .. Diğer Hakan da kendisiydi...

Hakan'ın bilinçaltında neler olduğunu biliyordum. Kendisini aile içinde yapayalnız hissediyordu. Kendisini yalnız hissettiği her zaman, içinden ağlama duygusu geliyordu. Babasıyla ciddi çatışmalar yaşıyordu. Annesinin kendisine daha yakın olduğunu düşünüyordu. Bu kısmı beni şaşırtmıştı. Çünkü baştan beri annesinden şikayet eden, babasından yana fazla sıkıntısı olmadığını dile getiren bir çocuktur. Oysa bilinçaltından çıkan tüm bu süreçler, zamanla kendisini doğrulayacaktı. Baba karşısında yenilmiş hissediyordu kendisini.

Bu neyin yenilgisiydi?

Niye yenilmişti?

Geleceğinin ne olacağını düşünüyordu. Ben kimim?... Neyim?... Ne yapıyorum?...

Bütün olumsuz ve hırçın görüntüsüne rağmen, aile birlikteliğinin kurulmasını, ailesiyle mutlu olmayı ümit ediyordu. Ve babasıyla aralarındaki sorunların çözülmesini bekliyordu.

Annesine gıcık olduğunu sürekli dile getirmesine ve babasına, annesini boşayıp atmasını söyleyerek, hiç olmazsa dövdürme çabalarına rağmen ters bir biçimde, bilinçaltında anne babasının ayrılmasıyla ilgili korkular vardı. Bilinçaltındaki en belirgin korku, anne babasının ayrılmasıydı.

Annesinin kendisiyle ilgilenmesini; kendisine sevgi, ilgi, ihtimam göstermesini istiyordu.

Ama her şeyden önemlisi, en önemlisi hiç sevilmediğini, istenmediğini düşünüyordu... Ve kimseye güvenmiyordu. .. Kendisini güvende hissetmiyordu...

Bilinçaltı, insanları öyle ilginç yönlendirir ki... Davranışlarınızın ne zaman nereye gideceğini kesinlikle kestiremezsiniz. Yaptığınız şeyin yanlış olduğunu bilirsiniz ama yapmaktan kendinizi alıkoyamazsınız. İşte tam da bu durum, bilinçaltımızla ilgilidir. Sizi yönlendirir, davranışlarınızı, düşüncelerinizi belirli bir noktaya kanalize eder.

Bu kadar hırçınlığın altında yatan bilinçaltı süreçler bunlardan ibaret değildi tabii ki!.. Ancak sizlere yazabileceğim bu kadar.

Bir çocuğun, karşısına her şeyi alma duygusunun altını da bunlar yatıyordu işte...

Ne kadar karşı gelebiliyorsa o kadar mutluymuştu... Ne kadar karşı gelebiliyorsa o kadar güçlüydü... Ne kadar karşı gelebiliyorsa o kadar seviliyordu... Ne kadar karşı gelebiliyorsa o kadar güvendediydi...

83

mı

4. J>İ-

84

Onu anlamak hiç de zor değildi aslında. Kendisiyle ilgili uzun sohbetler yapmak hoşuna gidiyordu. Gerçi kesinlikle hoşuna gittiğini söylemiyordu ama gidişata bakılınca anlamak zor olmuyordu.

"Evde işler yolunda mı?"

"Sorun yok. Bazen annemle kavga ediyorum."

"Niye?"

"İstediğim şeyleri yapmıyor diye. CD almıyor, para vermiyor. Bir şey aldırılmak için babama yağcılık yapıyorum. Kandırıyorum. Tam alırdacağıım sırada annem işi bozuyor. Babam daha anlayışlı. Annem her şeye 'hayır' diyor. Sırf muhalefet."

"Ne yapıyorsun öyle zamanlarda?"

"Bağırıp çağırıyorum..."

"Annenle ilgili aklından ne geçiyor?"

"Beni sevmediğini düşünüyorum."

"Sevdiği duygusunu yaşadığın yerler var mı?"

"...Bilmem!"

Bir süre düşündü. Gözlerini bir noktaya dikmişti.

"Hasta olduğumda beni sevdiğini düşünüyorum aslında..."

Hasta olduğunda annesinin kendisini sevdiğini düşünüyor. ..

"Bu iyiye işaret!" demiştim kendi kendime. Birkaç hafta sonra nihayet, bir yerlerden sevilme frekansı yakalamıştı. Hem de annesinden...

Dışardan bakılınca hırçın, sert, serseri, laftan sözden anlamayan, zor bir çocuk olarak algılanan birisiyle bir süre çalışıyorsunuz... I

Bu çalışmanın ardından onun, aslında çok çaresiz...

Aslında çok sıkılmış.. /

Aslında çok itilmiş...

Aslında çok korkmuş...

Aslında çok sindirilmiş...

Aslında çok dayak yemiş...

Aslında çok eleştirilmiş...

Aslında çok tenkit edilmiş...

Aslında çok tehdit edilmiş...

Aslında çok değersizleştirilmiş...

Aslında diğer kardeşleriyle çok kıyaslanmış ve...

Aslında çok görmezden gelinmiş olduğunu, fark ediyorsunuz...

Evet... Evet... Görmezden gelinmiş olduğunu...

Kendini kabul ettirmek için bu kadar gösterici davranışları sergilemesini başka nasıl açıklayabiliriz ki?!

İnsanların davranışlarını projeksiyon makinesi gibi düşünün. Gördüğünüz her davranış biçimi, insanların iç dünyalarında yolunda gitmeyen bir sürü bastırılmış ihtiyaçları temsil eder.

Bir çocuk ne kadar saldırgan ve kavgacıysa, o çocuğun o oranda korkak ve güvensiz olduğunu hemen anlayın...

Hemen anlayın ki, yaptığı bu saldırgan davranışlara, saldırganlıkla cevap vermeyin...

Hemen anlayın ki, sorun ne kadar büyük görünüyor-ı, küçücük bedenlerinde taşıdıkları yükleri de bir o ka-iar fazla...

İşin doğrusu, Hakan'ı zaman içinde çok sevmiştim. Bu geriç konuşuyordu... Hem de alabildiğince içten...

Bu genç paylaşıyordu... Hem de alabildiğine inanarak.

85

86

Bu genç anlıyordu... Çünkü alabildiğine anlaşılmaya çalışıldığını hissederek.

Onun için uğraştığını biliyordu.

Onun için mücadele verdiğimi biliyordu. Elinden geldiğince içten ve tüm duygularını saklamadan aktarıyordu birlikteliğimize.

Kendisini en iyi hissettiği yerlerden birisinin, birlikte geçirdiğimiz dakikalar olduğunu ikimiz de biliyorduk.

Onunla yaptığım tüm çalışmalarda anne ve babasına dönüşler yapıyordum. Geribildirimler veriyordum ki evdeki yaşam alanlarını değiştirme süreci devreye girsin. Bir yandan da Hakan'ın durumuyla ilgili bilgiler vermeye devam ediyordum.

"Mehtap Hanım, sırf gıcık olsun diye, sinirimize giden ne varsa yapıyor. Buraya getiriyoruz diye anlayışlı davranıyoruz ya, tahammül sınırlarımızı zorluyor."

"Lütfen yaşadıklarınızı bu şekilde değerlendirmeyin. Size dü' ha önce de defalarca anlattım. Onun içinde bulunduğu durum psikolojik bir rahatsızlık durumu. Rahatsızlığı gereği, sürekli dik başlılık yapacak, uyumsuzluk, isteksizlik gösterecek, akrabalarıyla takışacak..." diyordum ki annesi devreye girdi:

"Akraba dediniz de aklıma geldi. Geçen gün amcasıyla resmen kavga etti. Dur dersin durmaz, sus dersin susmaz. Ne büyük biliyor ne de küçük. Biz alttan aldıkça iyice azıttı."

"Sizi çok iyi anlıyorum. Ama değişmek ve düzelmek için zamana ihtiyacı var. İnanın ki yaptıklarının hiçbirisini kasıtlı olarak yapmıyor. Bunu ruhsal bir gerginlik olarak düşünün. Nasıl insan depresyonda olduğunda elinde olmadan kendisini' kötü, neşesiz, yorgun, bitkin, hayata karşı yenilmiş hissediyorsa; o da aynı şekilde^ tüm bu dile getirdiğiniz durumları elinde ? olmadan ;yaf>ryor. Sabırlı olmanız çok önemli."

Ailenin bu süre içinde elinden geleni yaptığını biliyordum. Sıkıştıkları zamanlarda telefonla arayıp ne yapmaları gerektiğini soruyorlardı. Ben de içinde buldukları durumu dinleyerek, o anda ne yapabileceklerini söylüyordum.

Bu şekilde uzun zaman geçti. Bu uzun zamanın içine neler girmede ki?

Sıkılıp vazgeçmeler...

"Mehtap Hanım, bu çocuk adam olmaz, biz pes ediyoruz!" demeler...

Aile içinde kardeşler arası rekabetler... Neler... Neler...

Ama aileye söylediğim gibi zamanla değişimler oluşmaya başlamıştı. Artık eskisi kadar sert yaşantılarının azalmaya başladığını söylüyorlardı.

Hakan'da yavaş yavaş düzelmeler başlamıştı... *' Bir gün geldiklerinde, hiç unutmuyorum...

Aile terapisi şeklinde birlikte seansa girdiğimiz gündü. Hakan'la yaptığım bireysel görüşmelerde her şey yolunda görünüyordu. Tekli görüşmeyle epeyce mesafe katettiğimi-zî düşünmüştüm.

O gün geldiklerinde anne babası ve kardeşleriyle birlikte seansa girmelerinin uygun olacağını hissetmişim.

"İsterseniz seansa birlikte girelim. Hakan'la her şey yolunda gidiyor. Son kez bir arada olursak, aile içinde birliktelik çalışması yapmış oluruz-||" dedim.

Kabul etmişlerdi.

Hayatımın en zor seanslarından birisini yaşayacağımı nerden bilebilirdim ki!..

Bilseydim hepsini bir arada içeriye alır mıydım hiç?

87

88

Nasıl çetrefilli bir görüşme geçmişti anlatamam. Sanki birkaç haftadır yalnız görüştüğümde, sakın, anlayışlı görünen Hakan gitmişti. Bir anda gördüklerime inanamayacağım kadar asabileşmişti.

Konuşmalar sırasında sinirleniyor... Bağırıp çağırıyor. .. Sinirden ağlama nöbetleri geçiriyordu...

Tüm bunların arasında mümkün olduğunca onu yalnız bırakmamaya çalışıyordum. Ailesi kendilerince birçok şeyi görmezden geliyor, alttan girip üstten çıkıyordu ama bu kadar sinirlendiren neydi?

Zamanımızın dolmasıyla odadan dışarı çıkmışlardı...

Sekreterim koşarak yanıma geldi:

"Mehtap Hanım iyi misiniz? Nerdeyse neler oluyor içeride diye odaya dalacaktım..."

"İyiyim iyiyim... Hakan çok öfkelenmişti!.."

Her şeyi yoluna soktuğunuzu düşündüğünüzde buna benzer şeyler yaşamamız sizlere neler hissettirirdi?

Sizlere neler hissettirdiyse, bir o kadarını da bana hissettirdi işte!..

* * *

Ertesi gün için süpervisörümden randevu aldım.

Biz uzmanlar, kendimizi yenilemek, kendimizi sürekli ileri götürmek, kilitlendiğimiz yerlerdeki sorunun, kendi iç dünyamızla ilgili olabileceğini düşünerek sürekli süper vizyon sistemiyle çalışırız.

Sıkıştığımız, karar vermekte zorlandığımız, ne yapacağımızı şaşırdığımız, olaylara nereden nasıl bakacağımızı bilemediğimiz anlarda, hemen süpervisörümüze gideriz.

Psikoterapist eğitimi denilen şey tam da budur işte!..

Tecrübe biriktirme...

Karar verme anlarımızdaki zorlukların önünde ne olduğunu görme işlemi...

Görme, anlama ve benzer bir sorun geldiğinde aynı şeyleri yaşamamak için kendine bakma sanatı...

Sorun son derece basitti...

Bu çocuğun mutlu olmadığı yer, kendisini dinletemediği yer; eviydi...

Ben ne yapmıştım?

Benim yanımda çok iyi, hoş gördüğüm Hakan'ı ailesine iade etmeye çalışmıştım...

Onu en fazla rahat ettiği, kendisini iyi hissettiği, duygularını kolaylıkla dile getirdiği ortamdan koparmaya çalışmıştım. ..

Yani aslında Hakan yeterince iyileşmemişti...

Onun iyilik halinin tek sebebi, şimdilik benim yanımda olmasıydı...

Ona önce huzurlu bir odanın kapılarını açmıştım... Buradaki sükuneti ve rahatlamayı görünce iyileşti sanmıştım...

Oysa iyileşme gibi görünen sürecin büyük yüzdesi bana aitti...

Onu dinlemem...

Onunla gülmem...

Onu eleştirmemem...

Onu yargılamamam...

Bana aitti iyilik halinin büyük bölümü...

89

* * *

90

Bir hafta sonra tekrar bir araya gelmiştik. Hakan'la odamda yalnızdık.

"Aslında bugün gelmek istemeyeceğini sanmıştım. Geldiğine sevindim."

"Sağ ol..."

"Eee... Nasıl gidiyor hayat?"

"İyi"

"İyi?.."

"İyi işte!.."

"Geçen hafta... Seni o kadar öfkeliendiren neydi?"

"Hep kendilerinin iyi olduğunu zannediyorlar."

"Benim yaptığımı başkaları yapınca iyi. Ben yapınca kötü. Sadece benim hatalarımı söylüyorlar. Beni hiç konuşurmuyorlar. Bir şey söylesem dayak atıyorlar."

"Dayak mı atıyorlar!"

"Evet.. Sorsana babama. Bana laf yetiştiremeyince dayak atmaya kalkıyor. Eskiden gücü yeterdi, artık gücü yetmeyecek. O yaşıyor. Ben güçleniyorum."

"Ben senin aklını ve olaylara yaklaşımlarını seviyorum. Bana öyle geliyor ki sen buna benzer sorunları çözmek için daha iyi yollar bulabilirsin..."

"Sinirden aklıma bir şey gelmiyor ki!.. Hem onlar da anlamaz zaten. Onlar ancak bağırp çağırılmaktan anlıyorlar." "Annene çok kızmıştın. Bunu konuşmak ister misin?"

"Çok bağıyor. Dışarı çıkmak istediğimde göndermi-yor. Aslında en iyisi ağabeyim gibi yapacaksın."

"Ne yapıyordun?"

"Kaçıyordun. En güzeli kaçacaksın. Gidip sorunca suç oluyor. Kaçsan ruhları bile duymuyor."

"Anlıyorum. Peki bunları konuşuyor musun onlarla? Öyle görünüyor ki sana ulaşamadıklarını düşünüyorlar. Sorunun ne olduğunu söylemezsen, nasıl çözüm üretebilirler ki?"

"Beni dinlemiyorlar Mehtap Abla!.."

"Seni nasıl dinletebiliriz onlara? Birlikte bir yolunu buluruz belki biraz düşünelim de..."

"Ancak kızmayı biliyorlar. Sor bakalım kendilerine... Şimdiye kadar verdikleri hangi sözleri tutmuşlar? Geçen haftaki sözlerini bile tutmadılar. Bağırp çağırınca, hakaret edince de ben suçlu oluyorum."

"Belki de sorun burada. Çok haklı olduğun bir konuda, sert çıkışlar yaparak, hakaretler savurarak zor duruma düşüyorsun."

"Hak ediyorlar o küfürleri!"

"Kızgınlığını anlıyorum. Psikolojik olarak bakarsak olaya, küfür yiyen insanlar ya da birileri tarafından azarlanıp bağırlan insanlar, özellikle bu insanlar anne ve babaysa, azar işittikleri kişi de onların ellerinde büyüttüğü oğullarıysa, o küfürler karşısında öfkelenirler. Egolarına yönelik tehdit hissederler. .. Sonra ne olur sence?"

"Ne olur?"

"Çok basit... Savunmaya geçerler."

Bir süre, ego ve savunma yollarıyla ilgili bilimsel içerikli bilgiler vermiştim. Tam da tahmin ettiğim gibi işe yaramıştı. Karşımda akıllı, ders çalışmayı seven ve bilimsel kafalı bir genç vardı. Böylesi bilgileri dinlemek hoşuna gitmişti. Zihinsel süreçlerinin organizasyonunda buna benzer bilgilerin yer alması, işimizi kolaylaştırabilirdi.

91

92

"Ben hiç böyle düşünmemiştim..."

"Yani sen onlara kibar ve nazik davranarak, aslında kendin için iyi bir şey yapmış oluyorsun. Akıllıca davranmak budur bence. Düşünsene, bağırdığında ego tehdit altında diye savunmaya geçip seni incitiyorlar. Oysa nazik davrandığında, egoları zarar görmediği için savunma gereği de duymuyorlar."

"Hakikaten yaa!.."

"İstersen bu hafta böyle bir oyun oynayalım. Uydurma bir oyun bu tabii kil Şimdi uydurdum hem de... Evde bir hafta boyunca annene karşı kibar davran. Bakalım ne olacak!"

"İyi de beni sürekli sinirlendirip gıcık ediyor. Dayana* mayıp bağırırım..."

"İstersen deneyebilirsin ve üstesinden gelirsin bence. Baka' hm annen ne yapacak? Eğer sinirlendiğin anlar olursa, kendini tutmakta güçlük çekeceğini düşünürsen, aklıma beni ve oyunu' muzı getir. Sadece oynadığımız bu minik oyundan dolayı kibar olduğunu hatırla yeter. Bir sonraki hafta nasıl olsa istediğin gibi davranmakta özgür olacaksın. O zaman dilediğin kadar bağırp, küfürler yağdırırsın. Anlaştık mı?"

"Anlaştık. Şimdiden sevdim bu oyunu. Allah bilir; öbür hafta küfre gerek kalmaz."

5

"Niye?"

4

"Eee annemle babam beni öyle kibar görünce heyecandan kalp krizi geçirirler de ondan."

"Hay Allah! Çok âlemsin Hakan..."

Burada ikimiz de bir süre sustuk. Ona bakıyordum. O da odanın sağına soluna. Kendisine baktığımı fark ettiğinde sessizliği bozan ben oldum. Önce tebessüm ettim. Tebessümüne karşılık alırken:

"En çok ne istiyorumrbiliyor musun?"

"Ne?"

"Benim yanımdaki Hakan'la tanışmalarını. Karşımdaki.. Sohbet ettiğim... Şakalas tığım... Dinlediğim... Dinlettiğim.. Aklımı çok sevdiğim... Sevecen, sıcak, sevgi dolu Hakan'la." Gözlerini 'Şaka yapma!' der gibi dikmişti gözlerime.

"Bana gösterdiğin Hakan'ı onlara da göstersen... Kim bilir ne kadar şaşırırlar. Bu sensin. Bana gösterdin, onlara da gösterebilirsin."

Hiç sesini çıkarmadı. Biraz başını önüne eğdi. Zamanımız dolmuştu. Odadan sessizce ayrıldı.
* * *

Sonraki seansa geldiğinde daha iyi görünüyordu. Söylediğim gibi kibarlık oyununu oynamıştı. Söylediğine göre annesi olanlara inanamıyormuş. Neşe içinde yaşadıklarını anlatmıştı. O anlatıyordu, ben gülüyordum. Ben güldükçe daha da iştahla anlatmaya devam ediyordu. Oyundan keyif almışa benziyordu.

"Demek hoşuna gitti."

"Evet... Çok komikti. Annem çok şaşırıldı." "Peki dikkatini çeken herhangi bir değişiklik oldu mu evde?" "Evet... Ev çok sakindi. Hiç kavga gürültü yoktu. Kafamı dinledim. Annem de kafamı ütülemedi. Oh be hayat varmış! Bir haftadır başım ağrımadı."

"He^y... Buna çok sevindim. Senin adına mutlu oldum. Eee ne yapmayı düşünüyorsun şimdi?"

"Nasıl yani?"

"Bilmem... Yaşadıklarını gözden geçirince aklımdan neler geçiyor merak ettim del Öylesine soruyorum yani?"

93

94

Ne öylesine sorması?

Bal gibi numara yapıyordum.

İstedğim cümleler ağızdan çıksın diye pür dikkat onu dinliyordum. Bir yandan da özmemeye çalışıyordum sözlerimi. Neyse ki beklediğim yorum geldi.

"Ben bu işi tuttum. Çok rahat bir şey... Kibar oluyorsun, kimse kafanı şişirmiyor."

"Cidden yaa... Aslında iyi fikir!.."

Bu seanstan sonra birkaç kez daha görüşmemiz oldu. Yavaş yavaş ve gözle hissedilir biçimde yaşamlarında değişiklikler olmaya başlamıştı.

Hatta aile boyu birlikte seanslar bile yaptık. Herkes birbirini dinliyordu. Hakan sık sık annesiyle arasının düzeldiğini, eskiden olduğu gibi kendisini azarlamadığını anlatıyordu.

Annesi, oğlundaki olumlu değişiklikleri dile getirmeye başlamıştı bile.

Peki ya babalan?

Uzun yıllardır bu işi yapıyorum. Gördüğüm ve saygı duyduğum en mücadeleci babalardan biriydi Mehmet Bey... Bıkmadan, usanmadan gelip gitti. En çaresiz, en ümidini yitirdiğini söylediği anlarda bile bizden ve birlikteliğimizden desteğini hiç çekmedi. Kendisine söylediğim her şeye maksimum düzeyde uydu.

Bu arada kardeşlerle aralarında önemli bir sorun kalmadı. Ağabey, kardeşiyle daha fazla zaman geçirmeye ve onunla ilgilenmeye başlamıştı. Birlikte geçirdikleri zamanların artmasıyla aralarında sıcaklık oluşmuştu.

Bu aileyi öyle ince ayrıntılarıyla ele almıştım ki... Uzun zamana yayılan sıkı bir çalışma olmuştu.

Anneyle, babayla, ağabeyle, kız kardeşle tek tek çalışmıştım. Yolunda gitmeyenleri hem birlikte dile getirdikleri ortamlarda hem de ayrı ayrı görüşmek istedikleri zamanlarda konuşmuştuk.

Dantel gibi, nakış nakış işlemiştik beraberliğimizi...

Her şeyin yolunda gittiği görülüyordu. Son olarak yanıma geldiklerinde, gördüklerim beni duygulandırmıştı.

Birçok defalar "Allah'ım!.. Ne yapacağım ben bu aileyle?" diye içimden geçirerek neredeyse ümidimi yitirmeye başlayacağım zamanların olduğunu söylemekte bir sakınca görmüyorum. Öyle çaresiz hissettiğim anlar olmuştu ki!..

Onlarla ne yapabilirim?

Nasıl bir metot uygularsam daha iyi olur?

Tüm bunlar geride kalmıştı.

Son seansta odamda gördüğüm aile, konuşuyordu. Ortak bir sorun hakkında fikir beyan ediyorlardı. Herkes düşüncesini dile getirebiliyordu. En önemlisi diğerleri, konuşan kişiyi dikkatle izliyordu.

"Her şey yolunda Mehtap Hanım... Sadece bir sorun var. Sınav sonuçlarından aldığı puanla hangi okula gitmesine karar veremedik. Burada birlikte görüşürüz diye düşündük."

Hangi okula gidebileceği konusunda konuşmak...

Sadece bu konuda fikir beyan etmek...

Geçmişten değil, gelecekte bahsetmek...

Bir gence geleceği düşündürmek...

Kendi geleceğini seçmesi konusunda destek olmak...

Evet... Söyledikleri gibi her şey yolundaydı.

95

96

O gün sadece gitmek isteyebileceği okullar konusunda konuştuk. Hangi okulun hangi özelliği diğerinden daha iyi... Hangisi gelecekte daha faydalı görünüyor...

İşimiz bittiğinde teşekkür ederek ayrıldılar. Kapıdan çıktıklarında sekreterim:

"Mehtap Hanım... Bu ailenin o aile olduğuna emin misiniz?" diyerek takılıyordu bana.

* * *

Aradan uzun bir zaman geçmişti. Çoğu zaman olduğu gibi bir an yaşadım.

İnsanların yüzleri zihnimde kalıyor. Gördüğümde tanıdığımı hissediyorum. Ama nereden tanımış olabileceğimi bir anda çıkaramayabiliyorum.

Kardeşimle birlikte radyodan çıkmış, evimize gidiyorduk. Yanıma bir bayan yaklaştı.

"Merhaba, beni tanıdınız mı?" dedi.

Yüzüne baktım. Evet... Sanki bir yerden tanıyorum... Ama nereden?

"Ben Hakan'ın annesiyim. Nasılsınız?"

Annesiyle konuşurken gözlerim otomatik bir şekilde Hakan'ı aramaya başlamıştı.

Uzakta, babası ve ağabeyinin yanında güler yüzlü bir ifadeyle bekleyen Hakan'ı gördüm.

Hayatımda ilk kez, her zaman laf olsun diye sorduğum bu soruyu, böylesine önemseyerek sorduğumu hissediyordum:

"Teşekkür ederim. İyiyim... YA SİZ?.."

* * *

Yanlarından uzaklaştığımızda kardeşim, baktığım yöndeki Hakan'ı göstererek:

"Kimdi o çocuk?" diye sordu. "Hiçç!.." dedim gülümseyerek. "Davranışlanm duyduğum bir çocuktuktu..."

97

OKUYAMAMAK HAYATI (Öğrenme Güçlüğü)

MUSTAFA'yla karşılaşmam öyle çok ilginç tesadüflerle olmadı. Her zaman yaptığım gibi, randevu saati geldiğinde, bekleme odasına giderek, benimle görüşmek için bekleyen kişileri, yanıma davet etmek üzere odamdan çıkmıştım. Koridorda ilerledim. Sekreterime yaklaştım.

Düşük bir ses tonuyla:

"İçerde bekleyenlerden hangisi benim randevum?" diye sordum.

"Üçlü koltukta oturan iki bayanla, erkek çocuğu sizin randevunuz Mehtap Hanım!" diye cevap verdi. "Tamam, anladım!" der gibi gözlerimle hafifçe bir işaret yaptım. Salona geçtim. Birisi daha iyi giyimli iki orta yaşlarda bayan ve on iki-on üç yaşlarında olduğunu tahmin ettiğim erkek çocuğunu gördüm.

"Merhaba... Hoş geldiniz! ||"

"Hoş bulduk!.. Mehtap Hanım siz misiniz?" "Evet benim!.. Nasılsınız?" "İyiyiz Allah'a çok şükür!"

Hanımlardan birisi bana dikkatle ve sevgi dolu bir tebessümle bakıyordu. Sanki bir şey söyleyecek de ayıp olmasın diye kendisini tutuyordu. En sonunda dayanamadı ve:

"Ayy.. Doktor Hanım, pek de gençmişsin!.." "Sizi hayal kırıklığına uğratmadım umarım'."

"Yokk yok hayal kırıklığı falan değil de!.. Ne bileyim randevu alırken uzman olduğunuzu söylemişti sekreteriniz. Uzman deyince insan şöyle kelli felli birini bekliyor. Onun için şaşırđım... Siz uzman gibi değil de öğrenci gibi görünüyorsunuz."

"Öyle mi?... Neyse merak,etmeyin!.. Görüntüm sizi ya' nılmasın... Uzman olacak kadar vaktim oldu..."

Havva Hanım, Mustafa'nın annesiydi. Halis muhlis, içine kapanık görüntüsüne aldırış etmeksizin konuşkandı. Hani bazen insanların dış görünüşlerinden, onları tahlil etmeye çalışan kişiler vardır ya!.. Tam da onları kandırarak bir zıtlık duygusu yaşatıyordu.

Görüntüsüne baktığınızda konuşmaktan utanacak, iki lafı bir araya getireme-yecekmiş gibi geliyor insana. Oysa konuşkan, kendisini, kendi bildiği yollardan, son derece iyi ifade edebilen bir kişiliği vardı.

Diğer bayan, Mustafa'nın yengesiydi. Gelin görünce evin erkeklerinden aldıkları izinle, çocuklarını yardım almak üzere bana getirmişlerdi.

Evin erkeklerinden izin almak dedim de aklıma geldi. Bizim ülkemizde bunun ne kadar zor olduğunu bilemezsiniz. Birçok psikolojik ya da fizyolojik rahatsızlık durumunda^

99

100

anneler, sanki gizemli bir güçleri varmış gibi, yolunda gitmeyen şeylerin rahatsızlığını hissediyorlar. Hissediyorlar ama kocalarından izin alıp bir türlü doktora gidemiyorlar ki!..

Alttan girip, üstten çıkıp izin almanın bir yolunu bulurlarsa, atıyorlar kendilerini uzmanların yanına.

Üniversite yıllarında, özel eğitim hocamızın verdiği bir dersi asla unutmuyorum. Bize aynen şöyle söylemişti:

"Eğer bir anne size gelir de çocuğuyla ilgili bazı sorunlar olduğunu söylerse, çocuk dışardan bakıldığında ne kadar her şey yolundaymış gibi görünürse görünsün, iyi bir araştırma yapın. Hiç vazgeçmeyin çocuğu incelemekten. Önemli bir bulguyla mutlaka karşılaşacaksınız.

Çünkü anneler, sanki sihirli bir güçle mucize gibi, çocuklardaki hastalığı mutlaka hissediyorlar. Onlarla birlikte gelen babalar ya da ailenin diğer üyeleri tam tersini iddia etse bile siz annenin tarafını tutun. Araştırın. Bulun. Ve iyileştirin..."

Çocuğunun her türlü rahatsızlığını hissedebilecek düzeyde bir anne karşımdaydı. Telefonla randevu alırlarken ön bilgi vermedikleri için, nasıl bir sorunla mücadele etmem gerektiğini bilmiyordum. Kutudan ne çıkarsa...

Önce yenge ve anne benimle ön görüşme yapmak iste-' di. Kabul ettim. Odama geçtik.

"Sizi buraya getiren nedir?"

"Valla Mehtap Hanım... Allah bağışlarsa üç tane çocuğum var. Bunun bir büyüğü kız, bu ortanca, en küçüğü de erkek. Bu sene bire gidiyor. Hepsinin durumu iyi. Ab-lasıyla kardeşi çalışkan çocuklar. Mustafa'yı da gördünüz. 13 yaşında. Orta bire gidiyor. Çok iyi, efendi bir çocuk. Allah'ı var bir dediğimi iki etmez. Herkese karşı sevgisi saygısı sonsuz. Eve gelen misafirlerin bile elini girerlerken öper, çıkarlarken öper. Çok yardım severdir. Herkes onu çok seviyor."

Kendimi bir anda, kız istemeye gidilen bir ortamda gibi hissetmişim. "Oğlumuz çok iyidir. Ne içkisi var ne kumarı!" İşin kötü yanı, bu girişin arkasından "Allah'ın emri ile..." diye devam etse kendilerine verilecek bir kızım yok.

Yıllardır kapıdan giren herkesin doğrudan sorunlarından bahsetmelerine çok alışık olduğum için, bu durum biraz hoşuma gitmişti.

Ne güzel... Hep sorun dinleyecek değildim ya!.. Birileri de gelmiş, hayatında yolunda giden şeyleri anlatıyor... Hoş duygu doğrusu!..

Kendi içimde bunları düşünüp sevinmeye bile fırsatım olmadı.

"Ne güzel... Her şey yolunda görünüyor. Buraya neden geldiniz?"

"Mustafa okuma-yazmayı bilmiyor."

Mustafa okuma-yazmayı bilmiyor mu? Nasıl yani? Biraz önce orta birinci sınıf öğrencisi olduğunu söylememiş miydi?

"Pardon... Yanlış anlamadıysam biraz önce orta bire gidiyor demiştiniz!.. | |"

"Evet orta bire gidiyor."

"Okuma-yazma bilmeden orta bire kadar nasıl geldi?"

Okuma-yazma bilmeyen birini orta bire kadar kim geçirir canım? Kadıncağız beni yanıltmış olmalı. Herhalde çocukta biraz anlama güçlüğü var. Yavaş okuyor ya da yavaş anlıyor.

Kadıncağız da kalkmış oğlunun okuma yazma bilmediğini söylüyor...

"Okuma yazma bilmeyen birini orta bire kadar geçirmez' ler. Tam olarak kastettiğiniz şey ne? Yani derslerinde mi başa' rırsız? Okuduğunu anlamakta mı güçlük çekiyor?"

101

"Yok Mehtap Hanım!.. Hiç okuyamıyor. Harfleri bile tanımıyor."

"Onun bu durumunu ne zaman fark ettiniz?"

"Birinci sınıfta kalmıştı. Haylazlık yapıyordu, ders ça- lışmıyordu. Çalış dediğimizde hep sıkılıyorum diye istemiyordu. Sonra sınıfta kaldı tabii ki!"

"...Sonra?"

"Sonra birinci sınıfı tekrar okudu. Okumayı yine sökemedi. Çok efendi bir çocuk olduğu için öğretmeni sağ olsun sınıfını geçirtti."

"Diğer yıllar da hep böyle mi geçti?"

"Kendisi de çok üzülüyor durumuna. Ağlıyor, öğrenmek istiyor, bir türlü okuyamıyor.

Önceleri önemsemedik. Gerçi suç bende. Hiç önüne alıp ders çalıştırmadım."

Genellikle her türlü çocuk ve ergen sorunlarında aileleri sorumlu tutmak gibi bir özelliğim vardır. Eğer çocukların hayatında bir şeyler yolunda gitmiyorsa, çocuklarda sorunlar varsa, bu sorunların mimarı olarak hep anne ve babaları gösteririm. Onlar ne kadar dengeli ve sağduyulu davranırlarsa, çocukların o oranda sağlıklı olduklarını söylerim.

Ama insaf... Lütfen kendinize bu kadar haksızlık yapmayın. Siz bir anne olarak kendinize insafsızlık yapmak isterseniz de, bu haksızlığı yapmanıza izin vermeye benim gönlüm razı olmaz kesinlikle.

İnsaf yani... Bir çocuğu hiç önünüze alıp ders çalıştır-mazsanız dahi, çocuk zaman içinde kendiliğinden ve sınıfta gördüklerinden hareketle bile okumayı öğrenir. Birinci yıl öğrenemezse ikinci yıl öğrenir, ikinci yıl öğrenemezse üçüncü yıl öğrenir/üçüncü yıl öğrenemezse dördüncü yıl öğrenir... Haksızlığın bu kadarına tahammül edemezdim...

"Yoo... Lütfen kendinizi suçlamayın. Okumayı öğrenmesi için önünüze alıp ders çalıştırmanıza gerek yok ki!.. Sadece dersi derste görerek bile öğrenme sürecini tamamlayabilirdi. Bence burada daha farklı bir sorun var. Oğlunuz normal bir çocuk mu?"

"Tabi tabi normal bir çocuk... Nasıl yani? Bildiğimiz normal çocuk mu?"

"Evet, o anlamda soruyorum. Üç çocuğunuz varmış. Mustafa diğerlerinden farklı mı?<

Konuşması, anlaması, söylediğiniz şeyleri yapması..."

Burada devreye yenge girdi:

"Valla Mehtap Hanım, farklı olmadığı gibi, diğerlerinden daha akıllı bile diyebilirim. Bir çocuğa para verip bakkala gönderirsin, şunu al gel diye, gider yoksa almadan gelir. Mustafa öyle değil. Gönderiyorum bakkala bir şey aldırma için. İstedğim şey yoksa, ona benzer bir ürünü alıp geliyor. 'Yenge senin istediğin marka salça kalmamış, ben de iyi diye bunu aldım.' diyor. Diğer çocukları gönderdiğimizde elleri boş geliyor. Konuşması, anlatması, insanlara davranışları her şeyi mükemmel. Niye okuyamadığını anlayamadık."

"Küçükken herhangi ciddi bir rahatsızlık geçirdi mi?"

Anne devam etti:

"Öyle önemli bir rahatsızlığı olmadı."

"Oturması, yürümesi, konuşması... Nasıldı? Önde abla olduğu için kıyaslama yapma şansınız olmuştur. Ablaya göre yolunda gitmeyen şeyler oldu mu?"

"Ne bileyim, öyle çok dikkatimi çeken bir gerilik yoktu. Ama iki buçuk yaşındayken koltuktan başının üstüne düşmüştü. O zamanlarda MR çektirmiştik. Beyninde çatlama var demişlerdi."

103

104

"Başka dikkatinizi çeken ne gibi özellikleri var?" "Herkes karşı iyi. Ama okuyamadığı için beni bunaltıyor. Kardeşi ya da başkası alay edince hırsını gelip benden çıkarıyor. Bir de çok heyecanlı bir çocuk. Tedirginliği de var. İsteddiği bir şey olmayınca hırçınlaşıyor. Her şeyi panik yapıyor. Sürekli koşmak, atılganlık yapmak istiyor." "Anlıyorum... Daha önce herhangi bir yere götürdünüz mü?" "Yok... Nerde Mehtap Hanım! Bizler sizin gibi okumuş insanlar değiliz. Her konuda kocamızın eline bakıyoruz. Onlar izin vermeden hiçbir şey yapamıyoruz. Bekleye bek-leye bu zamana kadar geldik. Bu yıl erkek kardeşi okula gidip okuma yazmayı öğrenince, ağabeyiyle alay etmeye başladı. Mustafa çok üzülüyor. Ben de artık kocamın yüzüne durdum. Bu çocuk doktora gidecek diye tutturdum."

Birden kendimi Mustafa'nın yerinde hissettim. İyiyim, efendiyim, hoşum... Ama herkesin kolaylıkla yaptığı okuma işini yapamıyorum. Toplumsal anlamda birçok sıkıntının yaşandığı ülkemizde, nicelerinin nelerden utanması gereken ortamda, ben okuyamadığım için utanıyorum. Okuyanlar yaptıkları kötülükler için utanmazken, ben okuyamamaktan utanıyorum.

Öğrenme sürecinin önünde çok ciddi bir zorluk olmalıydı. Neydi bu zorluk, onu on üç yıldır okumaktan alıkoyan?

Okuyamadığı sadece harflerden ibaret olsa sorun olmayacaktı belki de...

Ama ya yaşadıklarının ağırlığı yüzünden okuyamazsa hayatı...

Okuyamamak hayatı...

* * *

Bu yaşa kadar gelsin okumayı öğrenemesin... Zor bir durum...

"Buraya benden yardım almak için geldiniz- Sizin için tam olarak ne yaparsam, benden yardım almış olduğunuzu düşü' neceksiniz. Benden istediğiniz nedir?"

"Mehtap Hanım, bu hırçınlığı için bir şeyler yapın. Bir de bunun zekasına bakın. Acaba zekasında mı sorun var? Geçen gün televizyonda izledim. Zekası bozuk olan çocuklar okuyamazmış, fazla yükselemezmiş. Her şeye kafası çalışıyor diye şimdiye kadar önemsemedim ama belki bizim bilmediğimiz bir şey vardır. Okumayı öğrenebilir mi bir bakın. Fazla bir şey istemiyorum. Evden uzağa gidemiyor. En azından minibüslerin üzerindeki yazıyı okuyacak durumda olsun yeter. Gezmek, dolaşmak istiyor. Ama gittiği yerde otobüslerin üzerindeki yazıları okuyamadığı için eve gelemiyor. Yolda insanlara soruyor. Geçen gün babasının yanına gitmişti. Birine otobüsün üstündeki yazıyı sormuş. Adam şaka yapıyor zannedip cevap bile vermemiş. Eve gelince çok ağladı. Zaten bardağı taşıran son damla da o oldu. Hemen yengeme söyledim. Allah razı olsun o da destek oldu, geldik."

* * *

Mustafa'nın öyle sıcak, öyle mahcup bir gülüşü vardı ki, o gülücüğü geri çevirmeniz mümkün değildi. Burnunun kenarları kırmızıydı ve yaralarla doluydu. Bir yandan sorduğum sorulara cevap vermeye çalışıyor, diğer yandan burnundan hızla akmaya çalışan sıvılara engel olmaya çalışıyordu.

Ona doğrudan ilk verdiğim şey, bir paket mendil oldu. İhtiyacı olduğu halde, ona uzattığım mendili almakta güçlük çekiyordu. Çekilen güçlük alamama, elini uzatamamasıyla

105 \ ilgili değildi. Mahcubiyetin, utanmanın, hayanın geriye = götüren adımlarıydı:

° "Al hadi mendili!.. Korkma yemezsin!.."

İ "Yok!.. Yemem!.."

106 "Biliyorum... Yemeksin... istediğin kadar kullanabilirsin...

Lütfen çekinme."

İlk sıcak temas böylece başlamış oldu. Paketi elimden alırken elime değen eli buz gibiydi.

Ortamın sıcak olduğunu düşünürsem, bu soğuk ellerin içten içe yaşadığı heyecan ve anksiyeteye ilgili olduğunu anlamak zor olmamıştı. Heyecanlı, utangaç.

İlk bakışta çok güzel, yakışıklı bir görüntüsü yoktu aslında. Gülerken, öndeki iri dişleri ağzından fırlayacakmış gibi görünüyordu. Ama o kadar sıcak bir tarafı vardı ki insanın alıp içine sokarak öpesi geliyordu. "Ne olur endişelenme, senin için her şeyin yoluna girmesi için ne gerekiyorsa yapacağım!" dememek için kendimi zor tutmuştum.

"Buraca niçin geldiğini biliyor musun?"

"Evet biliyorum..."

"Bu güzel... Senin için ne yapmamı istiyorsun?"

"Bana okuma yazmayı öğretmenizi... Galiba benim kafam çalışmıyor. Bir türlü öğrenemedim."

"Bunu sana kim söyledi?"

VÂ

"Neyi?"

"n

"Kafanın çalışmadığını?"

"Kimse söylemedi. Ben kendim biliyorum. Kaç yıldır okumayı öğrenemedim."

"Bence çalışıyot.... Bak ne güzel düşünüp, kendinle ilgili çıkarsamalarda bulunabiliyorsun. Kendini değerlendiriyorsun." >

"Ama okumayı öğrenemedim ki!.."

"Evet öğrenememişsin. Görünüşe bakılırsa öğrenmemen için birtakım sorunlar var. Benimle birlikte çalışmaya karar verirsen, seninle el ele verir, bunun üstesinden gelmeye çalışırız- Ne dersin?"

Bir süre daha sohbet ettikten ve bana alıştığını fark ettikten sonra okuma yazma durumunun nasıl olduğunu anlamak üzere harekete geçtim.

Elime kâğıt kalem aldım.

"Mustafa'ağım, şimdi bazı harfler söyleyeceğim. Söyledik-lerimi yazar mısın?"

"Tamam!.."

"...a..."

Yazamıyor...

"...m..."

Yazamıyor

"...b..."

Yazamıyor... Evet gerçekten yazamıyor...

"Peki!.. Şimdi ben yazayım sen okumaya çalış olur mu?"

Elimdeki kâğıda 'm' harfi yazdım. Bir süre düşündü ve:

"...m..."

"Evet... Güzel... Şimdi bunu oku?"

Bu şekilde çalıştığımızda bazı harfleri tanıyordu. Bir süre daha farklı tekniklerde çalıştıktan sonra:

"Bence ne yapalım biliyor musun?" "Ne yapalım?"

"Senin performansına bakalım. Acaba öğrenmenin önünde nasıl bir engel varmış onu bulalım. O zaman işimiz daha da kolaylaşır."

107

i

108

"Nasıl yapacaksın onu?"

"Çok kolay, bana bırak. Elimde bilmece bulmaca gibi bir şeyler var. Sana onları nasıl kullanman gerektiğini anlatacağım, sen de benim anlattıklarına uygun olarak, yapmanı istediğim şeyleri yapacaksın. Anlaştık mı?"

"Tamam!.."

Mustafa'nın zeka seviyesini merak ediyordum. Büyük bir dikkat ve özenle IQ seviyesini ölçmeye başladım. Zekayı oluşturan genel yapıda mı bir sorun vardı, yoksa ze-kayı oluşturan on bir alt alanın dağılımında mı sorun vardı bilmiyordum.

Geldiğinden beri konuştuğum, gözlemlediğim bu çocuğun zeka bölümünde bir sorun olduğunu da sanmıyordum doğrusu. Çünkü o kadar normal görünüyordu ki neredeyse kendi kendime "İşin zor senin Mehtap!" demeye başlayacaktım.

* * *

IQ testini uygulamam biraz uzun sürmüştü.

Özenle, itinayla her alt testi tek tek uyguladım. Sanki şimdiye kadar bu testi uyguladığım çocuklara ihanet edi-yormuşum gibi hissettim kendimi. Oysa biliyorum ki önüme oturan her çocukta bu uygulamayı elimden geldiğince özenle yapıyorum. Çünkü oradan çıkan bilgiler beni yönlendirecek. Beni yönlendiren bu bilgiler, aileleri yönlendirmemde yardımcı olacak. Her şeyden önemlisi bu sonuçlar çocuğun üzerine etiket gibi yapışabilecek... Süper-marketlerde raflarda duran ürünlere etiket yapıştırmak kolay. İnsana etiket yapıştırmak ne kadar tehlikeli? Hele çocuğunun zekatpuanmm kaç olduğuna takılan aileler çevrenizde bal miktarda varsa...

Uygulama sırasında onu dikkatle inceliyordum...

Verdiğim her yönergeyi özenle dinliyor, yapmasını istediğim şeyleri hızla yapmaya çalışıyordu. Sanki üzerine ya-pıştırıldığımı düşündüğü 'kafasızlık' sendromundan kendi-| sini kurtarmaya çalışıyordu.

Neydi bilmiyorum bu çocuğa beni bu kadar çeken?.. Sıcak gülüşü?..

Utanarak saçılan kaçamak bakışları?.. Gariban görüntüsü?..

Yardım alan elin, yardımı veren el yanındaki mahcubiyeti?..

Biraz düşününce hissedebiliyorum... Başarma çabası...

İşimiz bittikten sonra çok iyi bir performans sergilediğini söyledim. İlk olarak yapmamız gereken aşamayı geçtiğimizi, daha sonra birlikte çalışmaya devam edeceğimizi de eklemeyi unutmadım.

"Mehtap Abla!.. Bana okumayı öğretebilecek misin?" "Bilmiyorum... Elimden geleni yapacağım. Öncelikle niye öğrenemediğini bulmalıyım. Sebebini bulursam..."

Daha cümlemi tamamlamamıştım ki: "Bulamazsan?"

"Bulurum... Hiç merak etme mutlaka bulurum. Buldu* ğum her bilgiyi seninle paylaşırım anlaştık mı? Sen on üç yaşında kocaman, yakışıklı bir delikanlısın. Elime geçen her bilgiyi sana da söylerim. Beraberce ne yapacağımıza karar veririz- Sana yardım edebilmem için, bana yardım edersin. Senin yardımına öyle çok ihtiyacım var ki anlatamam. Yardımın olmazsa, tek başıma hiçbir şey yapamam!.. Bana yardım edersin değil mi?"

109

110

"Tabii ki ederim!.."

O anda yüz ifadesi öyle güzeldi ki... Onu yüreklendirmek, bir anlamda yapacağımız çalışmada iş birliğini sağlamak için bu cümleleri söylemişim. Tahminimden bile fazla işe yaramıştı sözlerim. Bir anda en başarısız olduğu konuda, sanki başarılıymış gibi bana yardım edecek... Bu psikolojinin ona ne kadar iyi geldiğini düşünabiliyor musunuz?

Kim bilir ne kadar uzun zamandır böyle bir şeye ihtiyacı vardı?

"Tamam o zaman!.. El ele veririz. Önümüze ne çıkacağını ben de bilmiyorum. Seninle ilgili, senden daha fazla bilmiyorum. Beraber bir yola çıktığımızı düşün. Beraber bir kayığa bindik. Yol alıyoruz- O kayığın kürekleri sende olacak. Ben sana sadece yol göstereceğim, kılavuzluk yapacağım. Söyledik' lerimi yaparsan, hayat senin için biraz daha kolay olmaya baş-layacak. En azından ben öyle ümit ediyorum."

Karşımdaki koltukta, iki büklüm, hafif kambur duran vücut biraz dikleşti. Aramızda gizli bir anlaşma yapıyorduk sanki. Tebessüm etti, elindeki mendile burnunu sildi, kendinden emin bir biçimde dayanarak:

"Tamam Mehtap Abla!.. Söz veriyorum...Sana yardım edeceğim. İstersen anneme sor, ben söz verince mutlaka tutuyorum." dedi.

* * *

Onları gönderdikten sonra, doğru odama geri döndüm. Arkada başka bir randevu yoktu.

Hemen yaptığım testin kitapçıklarına sarıldım.

Hay Allah... Ben ne yapıyordum böyle?!

Bir dakika Mehtap Hanım... Kendinize gelin... Siz şimdiye kadar ne zaman zeka testi uygular uygulamaz so-luçlarma baktınız?

Hayırdır, iyi misiniz?

Uzun süren bir uygulama olduğu için "Başım şişti!" diye sonuçlara hemen bakmazsınız...

Hatta mümkünse ertesi gün ya da daha sonraki günlerde bakardınız... Ne oldu?

Ne oldu bilmiyorum. İstedğim tek şey bir an önce zeka seviyesinin dağılımını görmektir.

Normal şartlarda eve gitmem gerekirdi. Çünkü herkes bilir ki hava karardıktan sonra dışarıda olmayı sevmiyorum. Ama havanın kararması, eve gitme saatimin gecikmesi hiç mi hiç umurumda bile değildi. "En kötü şartlarda babama söylerim beni karşılar." diye bile aklımdan geçirmiştim.

Mustafa'nın okumasının önündeki engel neydi? Meraktan ölüyordum resmen.

Test sonuçlarına bakma işim bittiğinde, zeka seviyesinin normalin alt sınırlarında olduğunu tespit etmişim. |Ortaokula kadar gelmiş bir gencin hâlâ okuma yazma öğ-enemediğini düşününce, bu biraz şaşırtıcı gelmişti doğrusu. Sanki seviye aşağıda çıksa, niye okuyamadığı daha kolay anlaşılacakmış gibi.

Normalin alt sınırı diye tabir edilen zeka kesinlikle okumaya engel değil. Bu düzeydeki bir kişi, normal bir |okula gidebilir, lise ve dengi bir okulu bitirebilir, üniversite sınavlarına girip kazanabilir bile.

Alt test dağılımındaki aksamalardan kaynaklanan bir i miktar sorun var gibi. Ama onlar da, en fazla tembel bir

111

112

öğrenci yapar. Hiç okuma yazma öğrenmeme düzeyine getirmez olayı.

Başka bir şey olmalıydı...

Test sonuçlarına bakılırsa zeka seviyesiyle ilgili hiçbir şey yoktu. Ufak tefek aksamalar o kadar.

Başka bir şey olmalıydı...

Psikolojik kökenli bir sorun... Birkaç sorun?

Evet evet birbirinden farklı gibi görünen, ama birbirini ilgilendiren birkaç sorun olmalıydı Mustafa'nın zihninde...

İkinci gelişlerinde bir de projektif test uygular, yolunda gitmeyen ne varsa öğrenirim diye düşünerek eve gitmek üzere hazırlanmaya başlamıştım.

* * *

Eve kendimi atmıştım ama içim hâlâ rahat değildi. Yaşadığım seansları, odanın dışına taşımamak gibi bir alışkanlığım vardır aslında.

Niye Mustafa benimle geziyor?

Sofrada iki lokma yemek yemeye çalışıyorum. O da yanımda... Bırakıp gitmiyor...

Kafamı dağıtmak için televizyon izliyorum, ailemle sohbet ediyorum. Bir de bakıyorum ki Mustafa salonumuza kadar girmiş, sohbetimizi sabote ediyor...

Canımı sıkan bir şeyler vardı...

Daha önceki birçok olayda son şans muamelesi görmemek beni kurtarıyordu. İlk kez bu kadar ciddiye aldığım son şans muamelesiyle karşı karşıya kalmıştım.

Kadıncağız zaten zorla izin almıştı kocasından. Maddi durumlarının iyi olmadığı her hallerinden belliydi. Zaten

w

paralan olsa, bir baba çocuğunu bu kadar zaman doktora götürmezlik yapabilir miydi hiç? Her zaman olduğu gibi işlerin ucu hep paraya dayanıyordu. Paraları olsaydı tedavi ettirirler, evlatlarını sıkıntıdan kurtarırlardı zaten.

Tek şansları bendim. Beni de geçen günlerde katıldığım bir televizyon programında gördüklerini söylemişlerdi. Annesi giderken son anda:

"Eğer sen de yardım edemezsen daha bu çocuk okuyamaz. Biz de başka yere götüremeyiz zaten. Sana güveniyorum. Ne olur Mehtap Hanım oğluma yardım et. Kendi evladın gibi gör, sen ne dersen her söylediğini yaparım. Yeter ki bize yol göster." demişti.

Mustafa'yı evimizden çıkarmanın bir yolunu bulamazsam, o gece sabaha kadar uyuyamayacağımı biliyordum.

Aklıma başka şeyler takılmaya başladı. Zeka seviyesinde belirgin bir bozukluk yok. Annesi iki yaşlarındayken Mustafa'nın başının üzerine düştüğünü söylemişti. Acaba bunun engelleyici bir etkisi olabilir miydi?

Aklıma böyle bir şey gelir de ben ne yaparım? Hemen bir beyin cerrahı arkadaşımı aradım. Telefonda Mustafa'yı anlattım, test sonuçlarını, düşmesini, dış görüntüsünü...

MR çektirmemi, filmleri alıp yanma gitmemi istedi. Ciddi bir düşme veya sorun varsa öğrenmeyle bir bağlantısı olabileceğini...

Bu konuşmanın ardından salona geçtim. Ailemin akşam çayı sefalarına katıldım. Mustafa artık koltukta otur-muyordu...

.. Rahat bir gece geçirdim.

113

* * *

114

MR raporlarını alıp arkadaşımın yanma gittiğimde çok heyecanlıydım. Acaba ne çıkacaktı? Sonuçlar incelendi. Her şey normal. Önemli hiçbir bulgu yok.

İş başa düşmüştü...

Öyle görünüyordu ki organik hiçbir sorun yoktu. Her şey tümüyle psikolojikti. Bu durumda bütün maharetimi ortaya döküp, onun için en iyi sonuca ulaşmak için uğraşabilirdim.

Bir sonraki gelişlerinde projektif test uygulayarak bilinçaltında neler olup bittiğine baktım. Kullanabileceğim her bilgiyi cımbızla çeker gibi aldım, kaydettim.

Test sonuçlarını aldıktan sonra ona karşı kendimi daha da yakın hissetmeye başlamıştım.

Kendisini yalnız hisseden, babasıyla çatışmalar yaşayan, annesini kaybetme korkusu geliştiren, kendisiyle herkesin alay ettiğini düşünen bu çocuk iyice hayatımın bir parçası olmuştu.

Annesini yanıma aldığımda meraklı gözlerle bana bakıyordu. İlk kez bir anne, çocuğunun zeka seviyesinde önemli bir sorun olmadığını öğrenince, karşımda hüngür hüngür ağlıyordu: "Biliyordum!.. Benim oğlum kafalıdır diyordum!.."

Bazen duyduğumda beni kızdıran şu 'kafalı kelimesi ne çok şey ifade ediyordu anne için... Kocaman esnek bir kelime olduğunu hissetmişim ilk kez... İçine birçok şeyi, ümidi, geleceği, başarıyı, uğraşmayı, çabayı ve daha kim bilir neleri sığdırmıştı.

İlginçtir oğlunun psikolojik sorunlarından çok etkilenmiş görünmüyordu. Sadece kendisini yalnız hissetmesi, birilerinin alay ettiği çocuk olmaktan duyduğu utanç ona anlamlı gelmişti. Belli ki fark ettirmemeye çalışsa da, kendisinin de en fazla önemseydiği durumlar bunlardı.

Mustafa'yla haftada iki kez görüşmeyi planladık. Onunla çok sistematik bir çalışma yapmamız gerekiyordu.

Bu kez karşıma oturduğunda daha rahattı. Beni artık tanıyor olmanın rahatlığından ziyade, psikolojik bir aktarımla ilgili olsa gerek, kendisini çok sevdiğimi biliyordu.

Sevgim onu buraya kadar getirmişti...

Sevgim onu rahatlatmıştı...

Sevgim onun için bir şeyler ifade ediyordu...

Sevgim, belki de yalnızlığını azaltmıştı... Çünkü benim küçük arkadaşım olmuştu.

"Mustafa'ağım, test sonuçlarını duydun. Söylediğim gibi elime geçen her türlü bilgiyi sana aktardım. Şimdi ne yapmamız gerektiğini konuşmamız gerekiyor."

"Tamam. Konuşalım. Ne yapacağız?"

"Öncelikle dikkat, hafıza, dikkatin sürdürülmesiyle ilgili çalışmalar yapacağız. Dikkat yoğunluğunu, anlama, algılama kapasiteni geliştirici çalışmalar... Olur mu?"

"Olur... Nasıl olacak o söylediklerin?"

"Kolay... Bilmece bulmaca çözer gibi şeyler... Bir sürü egzersiz-|. Bol bol yapmamız gerekiyor. Ne kadar çok egzersiz yaparsak o kadar çabuk okumanı sağlarız. Bu arada seninle sohbet falan da edeceğiz. Öyle sus pus oturmak yok yani... Konuşup laflayacağız kendi aramızda."

"Tamam... Ben seninle konuşmayı çok seviyorum za< ten... Anneme de söyledim evde hatta."

"Ooo tamam o zaman... Keyifli zaman geçireceğiz desene!"

115

* * *

.-is

[, "||*"

!•1

116

Günler hızla birbirini kovaladı. Mustafa, beklediğimden daha iyi bir performansla çalışıyordu. Birlikte yaptığı-mız çalışmaların benzerlerini eve ödev olarak veriyordum. Söylediğim her şeyi yaparak geliyordu. Annesi, tüm öze-niyle verdiğim çalışmaların kontrolünü yapıyordu. Aman kaçamak yapmasın, aman kaytarmasın, aman baştan savma yapmasın... Her şeyiyle ilgileniyordu.

Her yanıma geldiğinde ben de seviniyor, sevincimi onunla paylaşıyordum. Annesi bazen haylazlık yaptığını, eve verilen çalışmaları aksatmaya çalıştığını söylüyordu.

Ben de gülerken:

"Bana bak... O kadar test falan yaptım... Foyaların mey' dana çıktı... Yani okuyup öğrenmemen için fiziksel hiçbir engel yok. Mis gibi zeki bir gençsin... Hani zeka seviyen düşük olsaydı, 'Ne yapalım, tühh yaaa çocuk anlamıyor!' der, seninle fazla uğraşmazdık. Ama bizden kaçamazsın, elimize düştün, bizden kurtuluş yok." diyordum.

Bu sözleri söylediğimde adeta gözlerinin içi gülüyordu. Nasıl seviniyordu, nasıl mutlu oluyordu anlatamam. Sonra birden kendine güvenen bir sesle:

"Tamam Mehtap Abla, söz yapacağım derslerimi!.." diyordu.

Bazen başka taktikler geliştirmek zorunda da kalıyordum laf aramızda...

Nihayet ikimizin de en fazla gelmek istediğimiz yere geldik. Artık yaptığımız dikkat, hafıza, algı çalışmalarının yeterli olduğuna inanmıştım.

Yaşasın... Sırada okuma çalışmaları vardı. Okuma çahşntalarına geçmemizle birlikte, Mustafa'yı çok fazla motive etmeye çalışmama gerek kalmamıştı.

İ

I

Harflerle, yazılarla muhatap olunca kendisini daha fazla vermeye başlamıştı birlikteliğimize.

Harfler, heceler derken bir gün kelimeleri okumaya başladık.

Başladık... Kelimeleri okumaya başladık.

Yaklaşık iki aydır birlikteydik. Kelimeleri yazıyordu... Kelimeleri okuyordu...

Odadaydık. Ben ona aklıma gelen kelimeleri söylüyordum, o yazıyordu. Kontrol ediyordum...

Doğru.

Kâğıdı alıyordum, aklıma geldiği gibi cümleler yazıyor-dum. Ona okutturuyordum.

Okuyordu... Doğru.

Alparslan, Malazgirt Zaferi'ni kazanıp Türklere Anadolu'nun kapılarını açtığında bizim kadar sevinmiş miydi bilmiyorum. Ama biz dünyayı fethetmiş gibi hissediyorduk kendimizi.

Birlikte bir zafer kazanmış gibiydik. Ve hayata utanarak bakan bir çift göz için vermiştik bu mücadeleyi...

Biz iyi bir ekiptik...

Son yıllarda hiçbir çalışmamda kendimi bu kadar mutlu hissettiğimi hatırlamıyordum.

Ona sadece okumayı öğretmemiştim ki!.. Ona dünyanın kapılarını açmıştım... Ona gezmeyi, eğlenmeyi hediye etmişim...

Ona kimselere soru sormak zorunda kalmadan otobüslere inip binmeyi vermişim...

Ona utanmaktan kurtulmayı sunmuşum... Ona başarı duygusunu yaşatmıştım...

Ona verdiklerimin hepsinden daha fazlasını kendime vermişim...

117

! I,

118

Çünkü kendime verdiğim şey ona verdiklerimden çok daha fazlaydı...

Çünkü kendime verdiğim şey, iki kara gözdeki ışıltıya hediye edilmiş özgürlüktü...

* * *

N erden bilebilirdim aradan birkaç hafta geçtiğinde tekrar gelip "Mustafa okumayı unuttu!" acı haberini vereceklerini?

Bu nasıl olur?

Birkaç hafta içinde Mustafa okumayı nasıl unuttur?

Daha neler? Benimle dalga geçiyorlar herhalde...

Birkaç hafta sonra kontrol amacıyla yanıma gelerek, Mustafa'yı bekleme odasında bırakan annesi:

"Mehtap Hanım, siz bir şeyler söyleyin. Kendini haylazlığa verdi. O son olarak verdiğiniz ödevleri de yapmıyor. Sabahtan akşama kadar sokakta. İçeri girmiyor vallahi... Hiç laf geçiremiyorum. Buraya da gelmek istemedi. Zorla getirdim." dedi.

"Peki bu arada evde bir şey oldu mu? Herhangi bir şey? Canını sıkan, moralini bozan, üzen, sinirlendiren, motivasyonunu bozan?"

"Vallahi bildiğim kadarıyla hiçbir şey olmadı. Siz bir sorun belki size söyler bir şey varsa." İçimden kızgınlık duygusunun geçtiğini fark etmemiştim. Yani farkında olarak kızmamıştım aslında. Ama onu karşıma alıp, konuşma biçimimi ve konuştuklarımı düşündüğümde, bir parça pasif saldırgan tutumla davranmış ol-' duğumu hissediyordum.

Üstelik niçin kızmayayım ki?!

Ona kızmaya hakkım vardı bile!..

Ama ben uzmandım... Onu, okumayı söktükten ve ipi göğüsledikten sonra geriye götüren şeyi öğrenmem gerekiyordu.

Uzun uzun konuşmuştuk Mustafa'yla. Tembelliği ve sokakta top koşturma hevesinden başka önemli hiçbir bulgu yoktu.

"Ama bir anlaşma yapmıştık biliyorsun!"

"Düzenli olarak çalışmaya devam etmen gerekiyordu." "Ama öğrendim ya okumayı. Niye çalışayım ki?"

"Unutmamak, okuma hızını artırmak için devam etmen gerekli. Okulun devam ediyor. Hem hızlı okuyacaksın hem okuduklarını anlayacaksın ki arkadaşlarına göre eksik kalan konularını ve şimdiye kadar öğrenmen gereken birçok şeyi öğ-renebilesin. Odaya geldiğinden beri gösterdiğim hiçbir şeyi oku-yamıyorsun. Nasıl oldu bu? Resmen unutmuşsun."

Gözleri dolu dolu olmuştu. Kızarıkları görüyordum. Hemen konuşma sivilimi değiştirmiştim. Ama konuşmayı da sürdürüyordum. Mümkün olduğunca durumu anlamasını sağlayarak ama yargılama veya nasihate yönelik bir kelime bile etmemeye özen göstererek:

"Sıkılmaman için görüşme aralığımızı seyrekleştirdik. Artık sadece kontrole gelir gibi gelecektin, çünkü birlikte öyle anlaş-mıştık. Yapacağın şeylere birlikte karar vermiştik. Eğer fazla geldiyse azaltırdık. Senin sıkılmanı hiç istemiyorum biliyorsun."

"Ben istemiyorum. Sıkılmadım. Okurken sıkılıyorum. Sokakta top oynamayı seviyorum."

"Tabii ki top da oynayacaksın oyun da. Her gün sadece bir sayfa kitap okumak bunlara engel olmaz ki! Yoksa engel mi

119

120

oluyor sana?... Sana zorluk yaşatan her şeyi bana söyle. Be-nim işim senin için zor olanı kolay hale getirmek. Yeter ki scty-le... Gerisi kolay..."

Hırçınlık vardı üzerinde. Ben alttan almaya, sakince ikna etmeye çalışırken o kendince dikleniyordu. Daha önce de buna benzer şeyler yapmıştı. Annesi her seferinde onu motive etmek için yöntemler geliştiriyor, okumasını sağlamak için kendi arenasında mücadelesine devam ediyordu.

Arada aksattığı çalışmaları vardı. Verdiğim çalışmaları yaptığını söylüyordu. Annesi ise devreye girip:

"Yalan konuşuyor Mehtap Hanım! Sakın inanma. Ders mers çalıştığı yok. Akşama kadar sokak çocukları gibi içeri girmiyor. Mehtap Ablan üzülür diyorum. Artık o da fayda etmiyor." Acilen bir şeyler yapmam gerekiyordu.

Baştan beri hep tatlı, sakin, esprili, sevecen bir Mehtap Abla vardı karşısında. Bu şekilde ona ulaşamayacağımı fark etmemle birlikte:

"Tamam o zaman daha fazla uzatmamıza gerek yok. Şim' diye kadar yaptığın yardımlardan dolayı teşekkür ediyorum. Sana okumayı öğretebilmem için söz verdiğin gibi uğraştın. Ve basardın da. Benim işim burada bitiyor. Sonuçta elimden gele' ni yaptım. Senin okuyabildiğini annelere gösterdim. Okuma' ya devam edeceğini senin göstermen gerekiyordu. İstersen ya' parsın istersen yapmazsın. Keyfin bilir. Canın nasıl istiyorsa öyle yaşa. Hayat senin hayatın, yol senin yolun... Bana söylemek istediğin bir şey var mı?

Kalktım, odadan dışarı çıktım. Geri döndüm, masamın üzerinden dosyayı aldım, dolabıma yerleştirdim. Ona doğru hiç bakmıyordum ama ondan da hiçbir hareketlilik gelmiyordu. Tam dönüp annesinin yanına gidebileceğini söyleyecektim ki, iki büklüm bir biçimde ağladığını gördüm.

Ellerini yüzüne kapatmış hüngür hüngür ağlıyordu. Önceleri sessiz başlayan damlalar, sesinin devreye girmesiyle daha şiddetli bir ağlama biçimini almaya başlamıştı.

"Mustafa iyi misin?"

"Seninle birlikte, olmak çok güzeldi. Belki tekrar bir araya geliriz- Bir sorun otursa beni ara olur mu?"

"Tamam canım!.. Kendini tutma... Ağlamak istiyorsan ağla!.. Dilediğin kadar ağla!.." Odadan dışarı çıktım.

Kendimi hiç bu kadar kötü hissettiğimi hatırlamıyorum. Yüzümün biçimi değişmiş olmalıydı ki, sekreterim iyi olup olmadığını sordu.

Beklçme salonuna mı gidip oturayım?

Mutfağa gidip kuruyan boğazımı suyla mı ıslatayım?

Bir anda ne yapacağımı şaşırılmıştım. Mustafa'nın ağlamasını görmek kalbimi fena halde acıtıyordu. Bir yandan yanında olmayı istiyordum, diğer yandan bu ağlamanın ve yalnız kalmanın ona daha iyi geleceğini hissediyordum. Bir süre kendisiyle baş başa kalması gerekiyordu. Çünkü gözyaşları onun hem pişmanlığı hem de kendisiyle yaptığı iç hesaplaşmasıydı. Kimsenin böyle bir mücadeleye karışma hakkı yoktu. Benim bile...

Bekleme salonuna gittim. Annesine, Mustafa'yla geçen durumu anlattım.

121

H

122

"Ağlıyor... Biraz yalnız kalmasını istedim. Çünkü ağlar' ken benden utanıyor. İki sıkıntıyı birlikte yaşamasını istemedim. Odadan dışarı çıktım." dedim.

Annesi iyi yaptığımı, okumayı unuttuğunu gördüğüm için ağladığımı söyledi. Yolda gelirken annesine:

"Eğer Mehtap Ablamın söylediklerini yazamazsam utancım* dan acarım ben anne.

Dayanamam!.." demiş. Annesi de:

"Öyle akşamlara kadar top peşinde koşarsan ağlarsın zaten hiç merak etme." diyerek getirmiş buraya.

"Ayyy Mehtap Hanım, size bir şey daha soracaktım. Merak ettim buraya gelmemizle bir ilgisi var mı diye. Yengem 'Gidince bir sor bakalım.' dedi. Mustafa, eskiden çok içine kapanık, utangaç bir çocuktur. Akşama kadar evde oturur, dışarı falan çıkmazdı. Hiç kötü arkadaşı yoktu. Daha doğrusu arkadaşı yoktu. Bazen mahalleden çocuklar onunla arkadaşlık etmek isterlerdi. Kimseyle bir yere gitmezdi. Bensiz adım atmazdı. Şimdi her şeyi kendi başına yapmak istiyor. Kafayı arkadaşlarına taktı. Eskiden sinirliydi. Şimdi daha sakin. Bir şey söyleyince adamın yüzüne parlıyordu. Artık parlamıyor."

Annesi tüm bunları kendimi iyi hissetmem için söylüyordu biliyorum. Çünkü oğlu için çok uğraştığını biliyordu ve onu ne kadar çok sevdiğimi. "Sizin yüzünüzden ağ-? lamıyor, merak edip kendinizi üzmemin, o zaten ağlamayı hak etmişti." demeye çalışıyordu.

Gel de bunu bana anlat...

Gözyaşları elimdeki mendile değil, yüreğime akıyor-';

du... ;i

... Hey bir dakika! s

Birden, aslında bu kadar çok oyuna merak sarmasının arkasındaki gizil gücü fark etmiştim. Nasıl oldu da düşünemedik...

Kendimizi okuma yazmasına öylesine odaklamıştık ki, bu arada gelişen ego ve kendine güven sürecinin oluşmaya başlamasıyla birlikte, arkadaşlık ilişkilerine yönelme yaşamış olabileceği aklımıza bile gelmiyordu.

Bir an koltukta kendimi geriye doğru yasladım. Bu durumun onu ne kadar mutlu etmiş olabileceğini düşündüm...

Arkadaşlarıyla bir yere gitmiyordu... Çünkü yollardaki tabelaları bile okuyamıyordu...

Arkadaşlarıyla bir yere gitmiyordu... Çünkü durakta otobüs beklerken, otobüsü takip etme görevini yerine getiremiyordu...

Bunun için miydi acaba, okumayı söktükten sonra en fazla sevindiği şey "Heyoo artık kitap okuyabileceğim!.." olmamıştı?..

"Yaşasın, artık derslerimi kendim yapacağım, okuduklarımı anlayacağım!" da olmamıştı.

"Mehtap Abla, yollardaki bütün tabelaları okuyabiliyorum!.." olmuştu.

Okumayı öğrenerek dünyanın kapılarını, gezmenin, \ tozmanın, arkadaş olmanın, yaşlılarıyla bir şeyler paylaşmanın kapılarını açmıştı kendisine...

Mutluluğu, heyecanı, coşkunluğu, gezmeyi, tozmayı, top koşturmayı ne kadar çok hak ettiğini düşünmeye başlamıştı birden.

Düşünsenize? Yıllardır yüzüne takıp dolaşmak zorunda kaldığı demir maskesinden kurtulmuştu ilk kez...

Bir süre sonra yanma gittim. Ona yaklaştım. Elimi omzuna koydum. Yanma doğru oturdum. Sarıldım. Yanağından öptüm...

123

124

"Üzülmeni hiç istemiyorum. Söyle? Senin için ne yapmamı istersin?"

"Ben senden çok utandım."

"Yaa... Ben utanılacak birisi miyim?"

Rahatlaması ve kendisini iyi hissetmesi için, her zaman yaptığım ve o çok neşelendiği garip ses tonumu takındım:

"Tüühh... Demek bunca zaman sana yeterince güven verememişim."

Sonra biraz daha ciddileşerek:

"Böyle düşünmene neden olacak bir şey yaptıysam özür dilerim senden. Biz bir ekibiz- Utanma benden. Sadece yolunda gitmeyi bulmamı sağla yeter."

"Sen bir şey yapmadın ki!.. Ben kendim utanıyorum senden..."

"Hem ne yapalım, unuttuysan unuttun, biz de yeniden başlarız. Bir kez öğrendin, tekrar öğrenebilirsin istersen."

"Öğrenirim değil mi?"

"Tabii ki!.. Çalış, tekrar et dediğimizde, sen tembelsin demiyoruz ki. İnsanlar bildikleri şeyleri zamanla unuturlar. Tekrar edince unutmazlar. Bu hep böyledir. Düşün bir kere, bir insanın hayatında en son unutacağı şey nedir sence?"

"Bilmem. Neymiş?"

"Kendi ismi... Niye biliyor musun? Çünkü doğduğundan beri her gün ve günde kaç kez ismini duyar insanlar. Bu nedenle de hiç unutmazlar. Örneğin beni düşün. Yarın bir yerde konferansım var. Konuşmamı istedikleri konu hakkında her şeyi bilmeme rağmen, konuşma sırasında bazı önemli bilgileri unutmuyayım diye notlar aldım. Bak hepsi burada, gördün mü? Sonuçta bu tekrar işini hepimiz yapıyoruz."

Konuşmalar sırasında kendini iyi hissettiği anlaşılıyordu. Gözyaşlarının her biri, içindeki sıkıntıları tek tek atmıştı dışarıya.

"Yarın konferansın mı var senin?" "Evet..."

Bir anda konuşmamızın seyri konferansa dönmeye başlamıştı. Nerde, nasıl, saat kaçta?.. "Seni dinlemeye gelebilir miyim?" "Tabii ki gelebilirsin! Çok sevinirim seni orda görünce."

"Ben orayı bulabilir miyim? Yani bulurum da tarif et kendim gelirim."

"Yerini ben de bilmiyorum. Yarın buraya gel, beni almaya gelecekler zaten, birlikte gideriz- Benim konuğum olursun."

"Tamam!.."

Konferansa gelme fikri çok hoşuma gitmişti. Teklifini kabul ederken aslında kendim için bir şeyler yaptığımı hissediyordum. Çok sevdiğim, içime sokmak istediğim bu çocuğu oraya götürerek, ağlamasına bedel ödüyordum kendimce...

* * *

Niye Mustafa'yı ve annesini çok sevdiğimi konferans günü bir kez daha anladım. Kapıdan içeriye girdi.

Elinde minik bir çiçekle...

Görünüşe göre pahalı olmayan, ama kalbinin sevgisiyle pahada eşsiz hale getirdiği çiçeğini bana doğru uzatırken:

"Mehtap Abla, bak gömleğimle pantolonum yeni. Annem sabah aldı. Seninle geliyorum ya...

Güzel giyineyim de gittiğin yerde seni mahcup etmeyeyim diye annem yeni

125

126

şeyler giydirdi.. Bir de 'Mehtap Ablanı hiç üzme!' dedi. Az kalsın geç kalıyordum. Zor yetiştim." dedi.

Bana bunu nasıl yaparsınız?

Ne olur, konferansa giderken beni duygulandırmayın...

* * *

O gün, söylediğine göre Mustafa'nın yaşadığı en güzel günmüş. Giderken bizi alan yetkililere, dönüşte yalnız gitmek istediğimizi söylemişim.

Birlikte caddelerde yürüdük, otobüs bekledik, metroya bindik. İneceğimiz durağı onun okumasını istedim.

"Sen bul nerde ineceğimizi- Hiç karışmıyorum. Yanlışlık yaparsan yanlış yerlere gideriz. Sonra döneriz. Her halükârda eğlenmiş oluruz yani. Düşünsene istanbul'da beraber kaybo' luyormuşuz- Ne komik..."

"Ben seni kaybetmem merak etme!.. Sen bana emanetsin!.."

Sen bana emanetsin... Son zamanlarda duyduğum en güzel cümleydi. Mustafa'ya emanettim... Aylar önce yanınıza güvensizlik ve yalnızlık sorunuyla gelen bir çocuktan duyabileceğiniz en güzel cümle buydu...

Onun için yaptığım her şeyin gerçek karşılığı buydu... Bana dünyanın en güzel hediyesini vermişti...

O gün Mustafa'yı herkesle tanıştırdım. Konuşmam bittikten sonra psikoterapinin gücü, nedir, ne değildir, işe yarayıp yaramadığıyla ilgili sorular gelmişti. Dilim döndü-ğünce ve tecrübelerimden hareketle cevaplar vermişim.

Uzmana gitmeden önceki süreçle, yardım alındıktan sonra oluşan süreç en fazla merak edilen konulardan birisiydi.

Mustafa, benimle olan birlikteliği dolayısıyla ilgi çekmişti ve bu sorulara doğrudan maruz kalmıştı.

Kendisine yöneltilen tüm sorulara içtenlikle ve çok kendinden emin biçimde cevaplar verdi. Annesinin ilk getirdiğinde, başkalarından utandığını, birileriyle konuşurken sıkıntı çektiğini söylediği kişi sanki | Mustafa değildi...

O Mustafa gitmişti... Yerine başka bir Mustafa gelmişti... Kendisine olan güveni gelmişti.

Kalkmamıza yakın bir zamanda, konuklardan birisinin uzmanların işe yarayıp yaramadıklarıyla ilgili esprili sorusunu dikkatle dinledi. Ve:

"Bence çocuklarınızın yapamadığı, beceremediği şeyler varsa psikologa götürün. Hemen yardım ediyorlar." dedi.

Ve ekledi:

"Ama... Bence kimse Mehtap Ablam gibi sevemez!.."

* * *

Ben de merak edenleriniz için eklemek istiyorum: "O şimdi okuyor..."

127

ANLAMSIZ KARGAŞA (KardeşAnlamsızlığı)

KARDEŞ olmak, dünyada insanlara verilmiş hediyelerin en güzellerinden birisidir bence...

Yeryüzüne insanlar gönderilirken, onlara sunulan başka hediyeler de var şüphesiz...
Ama kardeş olmak başka bir şey...
Aynı anneden ve babadan dünyaya geliyorsunuz.
Aynı korunaklı ve güvenli karnı paylaşıyorsunuz.
Onun geçtiği yollardan geçerek, yaşama 'Merhaba' diyorsunuz.
Hayatınızdaki birçok şeyi seçmek zorunda olduğunuz gibi onu da seçmek zorunda değilsiniz.
Zaten seçilmiş olarak yerini almış yaşamınızda...
Eğer kardeşiniz varsa, sağda solda arkadaş aramak zorunda kalmazsınız.
Bir sıkıntınız olduğunda, dinleyip destek verecek kişilerin kimler olabileceğini zihninizden geçirmeniz gerekmez.
Aklınıza o güne kadar kaydettiğiniz bütün isimlerin, tek tek gözünüzün önünden geçmesine gerek bile yok...
Çünkü kardeşlik böyle bir şey...
Çünkü kardeşlik çok özel bir şey...
Çünkü kardeşlik çok güzel bir şey...
Gece geç saatlerde en son onu görürsünüz...
Sabah gözünüzü açtığınızda ilk onunla karşılaşsınız...
Güne başlarken, birbirinize yapacağınız şakalarla eğlenirsiniz kolaylıkla...
Kimseye güvenmediğiniz kadar ona güvenirsiniz... Kimseye inanmadığınız kadar ona inanırsınız... Kimseye takılmadığınız kadar ona takılırsınız... Kimseyi sevmediğiniz kadar onu seversiniz... Kimsenin sevmediği kadar o sever sizi...
Hasta yatağınızda, vereceği sevgi dolu bir bardak su, dünyanın en iyi antibiyotiği olur bir anda...
Gözlerinizdeki minicik ümitsizlik ışığını sezdiğinde, sizi, inandırmak için kimselere yapmadığı maskaralıkları yapar, hiç zoruna gitmeden...
Kimse için yapmayacağı şeyleri yapar, sizin küçücük, mutluluğunuz için...
Kimse için atlamayacağı tehlikelere atlar, hiç düşün-, meden...
Birilerinin sizde oluşturduğu yıkıntıları onarmaya çalışır, gücü yettiğinde...
Belki kızar, belki elinde olmadan sizi üzer, ama...

129

130

Herkesten çok sever sizi... Kendisinden bile çok sever... Kendisinden bile korumaya çalışır...
Kılınıza gelebilecek en ufak bir zarar ihtimalinde, tehlikeye atar kendisini...
Dünyanın öbür ucunda olsanız, arayıp bulur sizi... Kardeşliği ben böyle biliyorum... Böyle de yaşıyorum...

* * *

Bundan yıllar önceydi. "Çocuk Eğitiminde Anne-Ba-baların Yeri ve Önemi" isimli bir konferans veriyordum.
Büyük bir kültür merkezinde düzenlenen bu konferansa, yoğun bir kalabalık katılmıştı.
Aydınlatılmış sahneden, karanlık dinleyici koltuklarına doğru baktığımda, gördüğüm tek şey bir yığın insandı.
Kişileri tek tek görmem imkânsızdı. Ama genelde herkesin anne veya anne adayı olduklarından emindim. Konferans konusunun babaları da ilgilendirmesine karşın, salonda bir tane bile babanın olmadığına emindim.
Eee... Yıllara dayanan bir tecrübeyle söylüyorum bunu... Sanki şimdilerde bunun tersini yaşamaya başlamışız gibi...
Güzel ve aktif bir çalışma olmuştu. Genellikle kalabalık topluluklara yönelik çalışmalar yaptığımda, mümkün olduğunca oyuna yer vererek konuşmalar yapıyordum. Ve her zaman yaptığım gibi, kitaplarda yer alabilme ihtimali olan şeyler söylememeye dikkat ediyordum.

Gerçi bugün bile aynı şeyi düşünüyorum. Bir kişinin eline alıp okuma ihtimali olan bilgileri söylemenin fazla bir anlamı varmıg, gibi gelmiyor bana. Spontan olmak, kendi içinizde-
barındırdığınız tecrübelerden yola çıkarak anlatımlar yapmak, daha doyurucu... Üstelik daha inandırıcı. .. Daha keyifli... Anlatan için bile...

İşte yine öyle oyunlu, karşılıklı konuşmalı konferansa gelmeyen babalara laf atmalı bir konferans daha bitmişti.

Çıkışta birçok kişi, benimle tanışmak, karşılıklı teşekkür etmek için bekliyordu. Güzel bir gündü.

Bir ara yanıma uzun boylu, şık giyimli, hanımefendi görünümlü bir bayan yaklaştı:

"Mehtap Hanım, konuşmanızdan dolayı kendi adıma çok teşekkür ederim. Çok istifade ettim. Mümkünse bir kartvizitinizi alabilir miyim?"

"Rica ederim. Dinlemek için buralara kadar geldiğiniz için ben teşekkür ederim."

"Size bir şey danışmak istiyorum. Benim iki tane çocuğum var. Ergenlik yaşlarındalar. Resmen düşman kardeşler. Birbirlerini yiyorlar. Ne yapacağımı bilmiyorum. Acaba yardımcı olabilir misiniz?"

"Tabii ki... Benim işim bu..." dedim gülerek.

Uygun olduğu bir gün randevu alarak geleceğini söyledi. Geldiğindeki o kibar ifadeyle yanımdan ayrıldı.

* * *

Aradan epeyce uzun bir zaman geçmişti. O bayanı da, konferansı da unutmama yetecek kadar uzun bir zaman...

Bir gün işyerime geldiler. Anne, baba ve iki çocuktan | oluşan dört kişilik aileyle o gün tanışmıştım.

"Buyrun sizi dinliyorum..."

"Mehtap Hanım... Çocuklarımızla ilgili sorunlarımız var. Onları en iyi şekilde yetiştirmek için ne gerekiyorsa

131

132

yapıyoruz. Yanlış yaptığımız yerler var demek ki... Bir türlü işler yoluna girmiyor...

Uzun uzun konuştuk, anne ve babayla. Biz konuşurken, Pmar'la Engin, bekleme salonunda oturuyorlardı.

Pınar büyüktü. Orta ikinci sınıfa gidiyordu. Engin ondan bir yaş küçüktü. Ve orta birinci sınıfta okuyordu.

Anne lise mezunu, baba doktordu. Son derece kibar, görmüş geçirmiş insanlar oldukları her hallerinden belliydi. Genel kültür ve sosyo-ekonomik düzey açısından iyi durumdaydılar.

Çocuklar özel okula gidiyorlardı.

* * *

"Ben uzun zamandan beri eğitim kitapları okuyorum. Eşimin iş temposu nedeniyle bir takım faaliyetlere katılması zor. Ama ben elimden geldiğince, konferans, seminer ve benzeri faaliyetleri takip ediyorum. Aman çocuklarımızı yetiştirirken bir hata yapmayalım, aman bilmeden bir zarar vermeyelim, diye elimizden geleni yapıyoruz. Gelin görün ki, sanki ne yardım almışız, ne kitap okumuşuz... Sanki hiçbir şey yapmamışız gibi. Birbirlerinden resmen nefret ediyorlar. Bir dakika aynı ortamda olmaya tahammülleri yok."

Baba devreye girmişti:

"Hadi ben yoğun iş tempom nedeniyle fazla ilgilenemiyorum. Ama eşim gerçekten çok ilgili bir anne. Kaldı ki akşamları mümkün olduğunca erken eve geliyorum. Hafta sonları birlikte gezmelere gidiyoruz, geziyoruz, eğleniyoruz. En iyi yerlere götürüp her istediklerini yapıyorum. Buna rağmen aralarındaki sorunu çözemedik."

"Evimiz dubleks. Kocaman. İnanır mısınız, o kocaman eve sığmıyorlar. Birbirlerinin inadına hareketler yapıyorlar.

Birisi de alttan alayım, demiyor. En basiti televizyon seyre-E,1 dilirken, her akşam hiç istisnasız kumanda kavgası yapıyor evde. Baş edemediğimiz için ikisinin de odasına televizyon aldık. Herkes kendi televizyonunu izlesin diye. Ama onlar kavga etmek için yine bir sürü bahaneler buldular."

"Niye böyle davranıyorlar sizce?"

"Bana kalırsa Pınar, Engin'i kıskanıyor. Gerçi pek fazla belli etmemeye çalışıyor, ama kıskançlık olduğunu hissediyorum. Abla olduğu için, bazı konularda alttan almasını istiyorum. O zaman iyice hırçınlaşıyor. 'Tabi o senin oğlun, ben senin kızın değilim, değil mi? 1 diye tepki gösteriyor. Engin de ablasına karşı çok sert. Ablası bir şey yapmadığı halde gidip bütün gücüyle ona vuruyor. 'Oğlum niye vuruyorsun?' diye kızdığımda, 'O da bana vuruyor.' diye cevap veriyor. Sonra da 'Sen en çok kızını seviyorsun zaten...' diye sitemlerde bulunuyor, ikisine de ne yapsam olmuyor."

"Anlıyorum..."

"Her konuda eşit davranmaya çalışıyorum. Yine de olmuyor. En sonunda karar verdim. Hiçbir şeylerine karışmıyorum. Ne yaparlarsa yapsınlar aralarına girmiyorum. Sizi dinlerken o gün konuşmalarınız çok hoşuma gitti. Belki bize yardımcı olabilirsiniz, diye düşündüm."

Söylediğim gibi uzun bir konuşmadı...

İnsan hayret ediyor, bu kadar ilgili bir annenin çocuklarında böyle şeyler nasıl olabilir diye.

Bir süre daha dinledikten sonra:

"Yapılacak olan şey, son derece kolay. Öncelikle her ikisine de ayrı ayrı testler uygulayayım.

Bakalım bilinçaltılarında neler

133

» var? Yolunda gitmeyen neymiş? Öğrendikten sonra, elimize = geçecek olan bilgiler doğrultusunda çalışmaya başlarız-" !*| Z "Siz nasıl isterseniz. Biz size uyarız..."

u

"Ne yapacağıma kesin olarak zaman içinde karar verebilirim 134 ancak. Bir bakayım sorunlarına. Eğer birbirlerine karşı çok fazla olumsuz duygular besliyorlarsa, önce tek tek yolunda gitmeyenler için çakşırız. Daha sonra bir arada olabileceklerini düşündüğüm dönem geldiğinde, ikisini birlikte çalışmaya alınm. Böylece aralarındaki iletişim yollarını da düzenlemiş oluruz."

"Peki bize ne tavsiye edersiniz. Onlara nasıl davranalım?"

"Hiçbir değişiklik yapmayın lütfen. Şimdilik her şey aynı kalsın. Yaşantınızda ani değişiklikler olmasını istemiyorum. Zamanla düzenlemeler yapacağız zaten."

Babaları, daha sonraki seanslarda bize eşlik edemeyeceğini, ancak katılmasının çok gerekli olduğu acil durumlar olursa, güçlkle de olsa gelmeye çalışabileceğini söylemişti.

Öyle görünüyordu ki bundan sonra anne ile daha sık görüşecektik.

İlk konuşmaların ardından, Pınar ve Engin'i de yani' miza aldık.

Aman Allah'ım...

Bunlar ne kadar tatlı şeyler böyle...

Dakikalardır bana anlatılanlar, seansın başından beri haklarında bir sürü olumsuz şeyler dile getirilen gençler, bunlar mıydı gerçekten?

İnanılması son derece güçlü...

O kadar şirin, o kadar sevimli çocuklardı ki... Neredeyse anneyle babanın abarttığını düşünmeye başlamıştı.

İlk görüşmede, gelecekte neler yapabileceğimizi konuşmuştuk. Artık geriye sadece yaptığımız planı uygulamaya koymak kalıyordu.

* * *

Bir sonraki seansta, onlara çift randevu vermiştim.

İlk olarak kimin benimle görüşmek istediğini sordum. Engin:

"Kibar bir erkek olarak bayanlara öncelik tanıyabilirim." diyerek ablasının seansa girmesine öncelik tanıdı.

Pınar'la birlikte odama gittik. Önce biraz sohbet ettik: "Demek kardeşinle anlaşamıyorsunuz?"

"Evet... Hem de hiç... Birbirimize tahammülümüz yok." "Ne zamandan beri böyle hissediyorsunuz?" "Tâ çocukluğumuzdan beri. Beni sinir ediyor. Her şeye karışıyor. Bir şeyi yapma diyorum, inadına yapıyor." "Sen ne yapıyorsun bu durumda?"

"Vuruyorum, ama eskisi gibi gücüm de yetmiyor. Ben ona vursam bile fazla acıtmıyorum. O bana bir vuruyor, sanki ciğerlerim dışarı çıkacakmış gibi oluyor."

"Annen ne yapıyor?"

"Annem, bana vurduğu için kızıyor. Sonra bana da kızıyor. En sonunda baş edemediği için ikimize de hiç karışmıyor."

Bir süre konuştuktan sonra bilinçaltı süreçlerinin ortaya çıkması için projektif test uyguladım.

Bir çocuğu en kısa tanımanın yolu bu testler. Sonuçlara göre, çalışmayı planlıyorsunuz...

Sonra her şey kendiliğinden gelişiyor.

Pınar'dan sonra sıra Engin'deydi. O da ablası kadar tatlı bir çocuktu. Müthiş düzeyde hoş sohbetti.' Sanki saatlerce

135

konuşsanız kesinlikle canınız sıkılmayacakmış gibi hissediyordunuz.

136

* * *

O gün yanımdan ayrıldıktan sonra onlarla ilgili zih- ; nimden bir sürü şey geçmişti.

Kitaplardan okunan hayat, bazen gerçek hayatlara hiç mi hiç uymuyordu. Annelerinin söylediğine göre, eğitim kitaplarındaki bilgiler ışığında hareket ediyorlardı. Seminerlere gidiyorlardı. Yine de hiçbir şey yoluna girmiyordu. .

Giderken annenin söylediği söz, oldukça anlamlı olmalıydı:

"Ayyy, iyi ki zamanında üçüncü bir çocuk daha dünyaya getirmemişiz. Ne yapardık üçünün arasında?"

Birçok seminerde, konferansta tam da bu konuyu aydınlatmaya çalışan bilgiler vermeye çalışıyordum. Kitaplarda yazılanlar, genel geçer doğrulardır. Yani yazarlar genel kurallardan hareketle sizlere bilgiler verirler. Genel anlamda bunları zihninize yazmanızda ve işinize yarayacağını umduğunuz anlar için kullanmanızda fazla bir zarar yok.

Ama okuduğunuz, önünüze çıkan her bilgiyi, hayatınıza uygulamaya çalışırsanız, tabii ki işler yolunda gitmez.

Bu durumla ilgili ilginç bir anım bile olmuştu:

Bir gün son derece kültürlü, okuyan, araştıran, çocukları için her şeyin en iyisini ve en güzelini yapmaya çalışan bir bayanla tanışmıştım. Bu bayan, çocuklarına örnek olmak ve diğer yandan kendisini geliştirmek adına sürekli eğitim içerikli kitaplar okuduğunu anlatıyordu. Bir gün kızı, kitap okurken annesinin yanına yaklaşarak:

"Yine ne okuyorsun anne? Lütfen, her ne okuyorsan bizim üzerimizde uygulama yapmaya çalışma. Kendimi, senin küçük beyaz deney faren gibi hissediyorum artık." diye isyan etmiş. Anne ilk kez o anda ne kadar büyük hata yaptığını anlamış.

Geçmişte uzmanlar fazla tanınmıyordu. İnsanlar hangi konularda yardıma başvurmaları gerektiğini bilmiyorlardı. Artık zaman hızla değişiyor. Ne gibi konularda yardım alabileceğinizi tahmin edebiliyorsunuz.

Sanırım en sağlıklı sistem, herkesin bir aile danışmanının olması. Böylece sorun bacayı aştığında değil, daha yeni yeni ortaya çıkarken tespit etme ve yardım alma noktasında olursunuz.

Genel popülasyona uyan bir metot, sizin ailenize, çocuklarınızın özelliklerine uymayabilir. İnsanın doğasına ve yapısına uygun olmayan bir bilgi, başkaları için ne kadar doğru olursa

olsun, sizin için hiçbir şey ifade etmez. Hatta, elinizden geleni yaptığınızı, artık bazı şeylerin yoluna girmesi için yapılabilecek hiçbir şeyin kalmadığını düşünerek hayal kırıklığına bile uğrarsınız.

Sonuçta bu aile iyi bir şey yapmıştı.

Bireysel destek almanın daha doğru olacağı sonucunu keşfetmişti.

* * *

Test sonucu alıp da şaşırmayan aileyle karşılaşmadım dersem, abartmış olmayacağım sanırım. Birçok aile çocuğunu iyi tanıdığını düşünür genellikle. Onların iç dünyalarında olup bitenleri öğrendiklerinde, onların gözleriyle dünyaya baktıklarında da şaşkınlıklarını gizleyemezler çoğunlukla.

137

138

Aynı şeyler burada da kendisini gösteriyordu. Test sonuçlarını anneye ve babaya birlikte aktarmıştım. Baba, işlerini ayarlayarak, bu sonuçları duymak için bize katılmayı kabul etmişti. Pınar'ın bilinçaltında baba figürü yok gibiydi. Babayla aralarının yeterince iyi olmadığını düşünüyordu. Babasının kendisiyle yeterince ilgilenmediği, babası tarafından bir kenara itildiği duygusu hakimdi.

Annesiyle birliktelik yaşama duygusu, babaya oranla daha fazlaydı. Ama her şeye rağmen kendisini yalnız hissediyordu. Kararsızlık ve korkularla dolu bir süreç vardı içinde. En kızdığı şey, suçsuz olduğu zamanlarda, suçlan-masıydı.

Çok kırılmalı bir yapısı vardı. Küsme eğilimi çok yüksekti. Bir sorunla mücadele etme eğilimi yok denilebilecek kadar azdı. Sorunlarla yüzyüze geldiğinde, aklına ilk gelen çözüm, kaçıp gitmekti.

Endişeli, heyecanlı bir bekleyiş vardı. Neyi, niye beklediğini bilmeden...

Engin, evde annesiyle, ablasıyla sohbet eden bir yapıya sahip değildi. Bunun zıddı olarak kendini anlatma, birileriyle konuşma ihtiyacı oldukça yüksekti.

Aile içinde kendisine karşı planlar geliştirildiğini düşünüyordu. Özellikle annesiyle ablasının bir olup, kendini alt etmeye çalıştıklarını düşünüyordu.

Erkek üstünlüğüne inanma eğilimi, neredeyse kemiklerine kadar işlemişti.

Ablasını kıskanıyordu. Ve evden gitmesini istiyordu.

Anne ve babaları, duyduklarından sonra çocuklarını hiç de tanımadıklarını söylüyorlardı.

"Hay Allah... Biz de çocuklarımızı tanıdığımızı düşünüyorduk. Aslında dışarıdan bakınca hiç de öyle görünmüyorlardı."

"Evet... Aslında bilinçaltı, aileleri hep şaşırtır..."

"Gerçekten ilginç. Örneğin biz hep Pınar'm Engin'i kıskandığını düşünürdük. Kızcağz bir şey söylediğinde hemen kıskançlıktan hırçıllaştığını zannedip, kızardık. Oysa esas ablasıyla ilgili böyle duygular besleyen kişi Engin'miş."

"Tüm bunlar, onların farkında olmadıkları, bilinç düze' yinde bilmedikleri şeyler. Lütfen yanlarında buna benzer yo' rumlar yapmamaya dikkat edin. Aksi halde benim işimi zorlaştırırsınız."

"Şimdi ne yapmayı düşünüyorsunuz?" diye devreye girdi baba.

"Sonuçlara göre kişilik özellikleri birbirinden çok farklı. Aynı anne babadan dünyaya gelmişler, ama çok zıt özellikleri var. Öncelikle birbirlerine karşı geliştirmiş oldukları olumsuz duyguların, olumlu hale çevrilebilmesi için bireysel destek al' maları uygun olur. Birkaç hafta ayrı ayrı çalışırım onlarla. Daha sonra ikisini birlikte seansa alırım. İletişim süreçlerini güçlendirme çalışması yaparız."

* * *

* * *

Daha sonraki haftalarda iki kardeşle ayrı ayrı çalışmalar yapıyorduk.

Diyorum ya... Terapiler insanları hep şaşırtır diye... Hatta biz uzmanları bile...

139

140

İlk geldiklerinde Pınar'm benimle konuşurken yada çalışırken kesinlikle sorun çıkarmayacağını söylemişti annesi.

"Pınar çok konuşkandır. Biz onunla anne-kız sohbet ederiz. Engin de yanımıza gelip bir kelime bile konuşmaz. Varsa yoksa haylazlık. İki lafı bir araya getirtmez bize. Engin'le işiniz zor." demişti.

Oysa Engin'le işim hiç zor olmamıştı.

Öyle tatlı, öyle şirin şeyler anlatıyordu ki... Birçok kereler kahkahalarla güldüğümüzü hatırlıyorum.

Hiçbir duygusunu saklamıyordu. Benimle kelime oyunları yapmıyordu. Kaçamak cevaplar vermiyordu.

Kendisini birlikteliğimize açmıştı.

Onunla birkaç seans; korkuları, kıskançlık duygusu, duygularını ifade etme biçimleri hakkında konuştuk. Tabii bu duyguları, onda olan şeyler diye konuşmadık.

İlk birkaç görüşmede oldukça dirençliydi. Kendi düşüncelerini sonuna kadar savunuyordu.

"Bence böyledir..." diye kestirip attığı durumlar oluyordu.

Zamanla direnç, yerini olumlu duygulara bırakmaya başladı. Sinirli olduğunu kabul ediyordu. Sinirinden önüne ne gelirse devirdiğini de eklemeyi unutmuyordu. En fazla sinir olduğu kişi kimdi?

Bildiniz!... Ablası...

Her şeyine sinir oluyordu ablasının. Oturmasına, kalkmasına, giyinişine, kumandayı eline alışma, yemek yeme-mesine, zayıflığına, koltukta ayağa kalktığında gelip kendi yerine oturmasına,, odasının kapısını kilitleyip onu yanına almamasına... Her şeyine yani.

İki kardeşle yaptığım seansları kıyaslamak gibi bir hata yapmam gerekirse -ki hadi siz okuyucularımdan merak edenleriniz için yapayım bu hatayı- Engin daha paylaşımcı, daha işbirlikçi, daha istekli, daha çözüm önerileri üretici, daha fedakâr bir görünüm sergiliyordu. Pınar, ergenlik çağındaki kız çocuklarına özgü tavırlar içindeydi. Daha kırılğan, daha narindi. Dışarıdan görüldüğünün aksine, seansta daha sessizdi. Psikosomatik ağrıları çok fazlaydı. Sürekli bir yerleri ağrıyordu. Her seansta anlatacak bir ağrıyan bölge mutlaka buluyordu. Daha çaresiz, daha depressif bir yapısı vardı.

Çalışmalar boyunca, nevroitik ağrılarda azalmalar dikkatimi çekiyordu. Artık eskisi kadar şikayetçi değildi; hayattan ve Engin'den. Zamanla kendisini çaresiz hissetme duygusunun farkına varmıştı. Niçin böyle hissetmiş olabileceği, bu duygudan nasıl kurtulabileceği hakkında konuşmalar yapıyorduk. Yaşadığı ve üzüldüğü olaylarda, çıkış bulmak için yeni yollar arama çabası, beni gerçekten heyecanlandırıyordu.

* * *

Ayrı ayrı o kadar iyidiler ki... Bir gün annelerine:

"Beni kandırılmış olma ihtimalinizden şüpheleniyorum doğ' rusu. Bir hafta sonu size gelip bakacağım ev hallerine. Gerçek' ten doğru mu söylüyorsunuz." diye takılmaktan kendimi alamıyordum.

"Ayy, ne olur gelin de görün çektiklerimi. İnanmaya-' caksımız, ama geçenlerde buraya yeni geldiğimiz sıralarda, memleketten kayınpederim gelmişti. Adamcağızı geldiğine geleceğine pişman ettiler."

"Ne yaptılar?"

t

141

142

"Yastık kavgaları, televizyon kavgaları... Neler neler..."

Her şey bir yana, belli ki ikisi bir aradayken yolunda gitmeyen şeylerin varlığı gerçektir.

[

* * *

Onları yakından tanıdıkça, aşırı eşitlik ilkesinin, aralarındaki ilişkiyi zedelediğini düşünmeye başlamıştım. Doğduklarından beri eşitlik adına, iki kardeşe her şey aynı yapılmıştı. Birisinin ayakkabıya ihtiyacı varsa, diğerine haksızlık olmasın diye ona da almıyordu. Birisinin canı bir şey istiyorsa, diğeri de o ürüne adapte olmak zorunda kalıyordu.

Baştan ilkeli gibi görünen bu süreç, zamanla olumsuz sonuçlar doğurmaya başlamıştı. Çünkü birinin istemediği bir şey, diğerine yapıldığı için kendisine diye dayatılıyordu. Durumdan memnun olmadıkları zaman bu durumu, kendi aralarında öç alma olayına çeviriyorlardı. Örneğin bu hafta Engin'in seçme sırası olduğu için Mc Donald's'a gitmişlerse ve orayı Pınar sevmiyorsa, diğer hafta seçme sırası geldiğinde, sırf geçen haftanın ödünü almak için, Engin'in sevmediği bir yer seçiliyordu. Böylece aslında gülmek, eğlenmek, ailece bir şeyler yapmak için başlatılan gezi planı, herkes için kâbusa dönüyordu. Çünkü arabaya binerken başlayan kavgalar, eve girdikten sonra bile devam ediyordu.

Asıl sorun birbirlerinin sınırlarını bilmemeleri idi. Bu çocukların eşitsizlik sorunu yoktu. Tam tersine eşitlik ilkesinin, fazlalığından dolayı deforme olmuş hali vardı.

Bu çocukların, anne-baba sevgisi görmeme sorunları yoktu.

Bu çocukların, aileyle bir şeyler yapamama sorunları yoktu. x

Bu çocukların, maddi yetersizlikten dolayı istediklerinin yapılmaması sorunları yoktu.

Bu çocukların, sınırlarını bilmemeyle ilgili bir sorunları vardı...

Birisi diğerinin sınırını bilmiyordu... İkisi de sınırlarındaki özgürlüğün, nerede başlayıp nerede biteceğini bilmiyordu...

Sürekli birbirlerinin denizine giren düşman ülkeler gibi kavga edip duruyorlardı...

İkisinin de hazır olduğunu hissettiğimde, birlikte seansa gireceklerini söylemiştim. Nihayet beklediğim an gelmişti.

İkisi beraber karışındaydı.

İkisi de kıkırdıyordu. Sanki yanıma ilk kez gelmişler... Sanki birbirlerini ilk kez burada görmüşler... Sanki ya-bancıymışlar...

Birlikte birkaç hafta çalıştık. Birlikteliklerimiz boyunca Engin hep paylaşımcı oldu. İlk başlardaki direncinin tersine; girişken, esnek, çabalayıcı bir yanı vardı. Pınar, bir türlü kardeşinin çabalarına, kardeşliklerini korumaya çalışma duygusuna güvenmiyordu. Engin'in direnci Pı-nar'a geçmiş gibiydi.

"Bak gördün mü, Mehtap Abla? Ablam bana hiç gü-; venmiyor. Sana söylemiştim. Ne yaparsam yapayım, inanmıyor bana..."

"Niye inanayım. Beni hep hayal kırıklığına uğrattı, bu güne kadar. Ona hiç güvenmiyorum." diyordu gayet sakin .bir şekilde Pınar.

143

j!

Ablasının ona olan güvensizliğini duyan Engin hırçm- laşıyordu:

"Eee, madem bana güvenmeyeceksin, buraya niye geli- yoruz? Hiç gelmeyelim bari."

"Pınar, burada birlikte yola çıktık. Sizde olan bazı yanlış duygu ve alışkanlıklarla ilgili çalışmalar yaptık, biliyorsun. Kendinde birtakım değişiklikler olduğuna inanıyor musun? Yani buraca gelmek işine yaradı mı?"

"Evet yaradı."

"O halde Engin'le yapağımız çalışmaların da işe yaradığına inanmalısın. Seninle neler yapay sam, onunla da benzerlerine yapam. Üstelik yüksek bir performansla çalışıyor bence..."

"Esas benim ona hiç güvenmemem gerek. Yalan söylüyor sürekli." diye devam etti Engin.

"Hiçte bile. Ne yalanı söylüyor muşum sana?"

"Derslerle ilgili yalan söylemiyor musun? Benim matematiğim iyi diye derslerini bana yaptırıyor. 'Benim dersim var.' deyince 'Ne olur yardım et, yoksa yetiştiremem. Daha sonra

ben de sana yardım ederim.' diyorsun. Kendi işin bitip sıra benim derslerime gelince yardım etmiyorsun. Esas yalancı sensin."

Seans boyunca iki kardeş arasında oldukça ilginç diyaloglar geçmişti. Pınar, göstermemeye çalışıyordu, ama bir yandan da Engin'i izliyordu. Gözlemlerinden edindiği duygular, olumlu olmalıydı ki sonlara doğru daha kucakla^ yıcı davranmaya başlamıştı. Engin'in çabalarını izlemesi,5 onu yumuşatmıştı.

Bir sonraki hafta onlara bir oyun oynatacağımı söylet yerek, seansı sonlandırmıştım.

:-*

Böylece bir günlük beraberliğimiz daha ajandamın sayfalarında kalmıştı...

* * *

Yanıma geldiklerinde öncelikle bir müddet, geçen hafta neler yaptıklarıyla ilgili konuştuk. Daha sonra, herkesin kendi sınırlarını bilmesi, karşısındakinin özgürlük alanını ihlal ettiğinin farkında olması için bir oyun oynattım.

Grup oyunları ve psikodrama, çocuklarla ve ergenlerle çalışırken hep işe yaramıştır. Önemli olan nerede, nasıl bir oyun kurmanız gerektiğini bilmeniz. Gerisi kendiliğinden geliyor zaten. Oyundan sonra karşılıklı duygu paylaşımına sıra gelmişti:

"Biz bilmeden hep birbirimizi kırıyor muyuz?" diyerek söze Pınar başlamıştı.

Önceki birkaç çalışmamızda sürekli birbirleriyle ilgili olumsuz duygular dile getiriyorlardı.

Berber yaptıkları, birlikte yaptıkları hiçbir şey yoktu. Haksızlık olmasın diye her şeyi sırayla yapmaya öylesine alışmışlardı ki...

Okuldan eve geldiklerinde, kimse kimseyi rahatsız etmesin diye kendi odalarına çekildiklerini söylüyorlardı. Engin, yaşı ve cinsiyeti gereği, hareketli oyunları seviyordu. Ablasıyla güreşmek, boğuşmak, boks yapmak istiyordu. Görünen oydu ki sırf ablasıyla bir şeyler yapmak adına onunla uğraşıyordu.

Ablası da tam tersi, otursun, kitap okusun, günlük yazsın... Kız işleri...

:

İkisi, birbiri için hiçbir şey yapmıyordu.' s

145

i T

146

Anneleri ortalığı toplamalarını söylediğinde, her ikisi de sadece kendilerine ait döküntüleri topluyor, diğerine ait olanlara kesinlikle elini sürmüyordu. Ortalığın niye hâlâ dağınık olduğunu soran anneye verilen cevap basitti.

"Ben topladım. O da kendi eşyalarını toplasın..."

Mutfakta bir şeyler yiyorlar. Masadaki yiyecekleri toplamaları gerektiğinde, sadece kendi yedikleri malzemeyi dolaba yerleştiriyorlardı.

Banyo yapılması gerektiğinde, önce kimin gireceği hep tartışma konusu oluyordu. En sonunda çözüm olarak bir gün birisi önce banyo yapacak, bir başka gün diğeri önce banyo yapacak.

Kahvaltıda masada ikisinin de aynı koltuğu sevdiğini duymak hiçbirinizi şaşırtmaz sanırım...

Çünkü beni şaşırtmamıştı... Öyle ya başka koltukları sevselerdi, şaşırdım zaten.

Çözüm ne? Evet... Tahmin ettiğiniz gibi... Bir gün birisi, bir gün diğeri...

Annesinin okuduğu eğitim kitaplarında böyle bir sonuca ulaşmışlardı. Kitapta, kardeşler arasında kıskançlık ve benzeri zorluklar yaşanmaması için hayatın planlanması gerekliliği üzerinde duruluyormuş. Bu bilgiden hareketle evdeki her şey kurala bağlanmış. Her şeyin bir kuralı var. Oturmak kurala bağlı, yatmak, kalkmak, konuşmak, susmak, döküntü toplamak... Görünüşe göre eşitlik ve adalet adına kurallar, hepsi tarafından ortak alınıyordu.

Oysa zamanla, çalışmalar meyvesini vermeye başladıkça, kardeşler arasındaki iletişim ve koalisyon sağlandıkça, yolunda gitmeyen şeyler tek tek kendisini göstermeye başlayacaktı.

İlk olarak yapmam gereken şeyin, kardeşler arasında iletişim kurmak olduğunu biliyordum. Her şeyi o kadar ayrı yaşıyorlardı ki... Anlaşmalı evliliklerde bile bu kadar kurala bağlanamazdı hayat.

Birlikte yaptıkları çok az şey vardı. Ama birbirlerini bekleyerek sırayla yaptıkları faaliyetlerin sayısı sınırsızdı.

* * *

Oyunlu seansımızdan sonra onları evlerine gönderirken bir ödev verdim.

"Size bir ödev versem, yapar mısınız? Öyle öğretmen ödevi gibi sıkıcı değil ama..."

"Aaa, yaparız... Biz çalışkan çocuklarız zaten. Sıkılmadan yaparız." dediler.

"Tamam o halde... Çok kolay bir ödev. İkinizin her gün tam olarak on dakika, birlikte, bir konu üzerinde sohbet etme' nizi istiyorum. Bu on dakikalık sohbette, kesinlikle birbirinizin gıcığına gidecek hiçbir şey yapmayacaksınız"

"Ama ya farkında olmadan gıcık edersek birbirimizi?" diye lafa atladı Engin...

"İkinizi de tanıyorum. Gıcıklık yapma konusunda yanlışlık yapmayacağınızı bilecek kadar tanıyorum. Hadi... Beni kan' dıramazsınız- İkiniz de birbirinizin en çok nelere sinir olduğunuzu biliyorsunuz."

Gülüşük birlikte... Söylediklerimin doğru olduğunu ikisi de biliyordu.

"Neyse oyunun devamını söyleyeyim. Bu on dakikanın, beş dakikası sana, beş dakikası da sana ait. Herhangi bir konuda konuşmanızı istiyorum. Söyleyeceğiniz şeylerin mantıklı

147 olmasına gerek yok. Önemli olan burada, birinizin konuşması, diğerinin onu hiç sözünü kesmeden dinlemesi..." "Bu kadar mı?"

"Evet... Ayrıca bu günden başlayarak, her gün için, gün' lük tablo tutmanızı istiyorum." Sonra işi çok fazla şansa bırakmak istemedim. Elime bir dosya kâğıdı alıp, haftanın yedi gününe böldüm. Hangi saatte müsait olabileceklerini sorarak, o saatte odalarında olmalarını istedim. Her gün için ortak konuşabilecekleri bir konu tespit ettim ve hangisinin odasında konuşulacağını yazdım.

Özellikle oda seçiminde sırasıyla takip yapmadım. Zaten her şeyi çok kuralcı yapmak gibi alışkanlıkları olduğu için, bilerek karışık seçim yaptım.

"Anlamadığımı?: bir şey var mı?"

"Yaa, Mehtap Abla... Sırayla niye yazmadın? Haksızlık olmasaydı, bir gece onun odasında, bir gece benim odam-, da konuşsaydık..."

"Haksızlık yapmak istedim o yüzden..." dedim gülümseyerek.

Haksızlık yapmak istemiştim gerçekten... Çünkü kurallarla eşitlik adına yaptıkları şeyler, bana çok haksızca görünüyordu... Adı konulmuş gerçek bir haksızlıkta neler hissedeceklerdi, merak ediyordum.

"Ayrıca unutmadan söyleyeyim... Oynadığımız bu oyunu evde de devam etmenizi istiyorum. Tamam mı? Bu size zor ge~ lir mil"

"Hayır..."

* * *

Tekrar geldiklerinde, ellerinde geçen hafta kendileri için oluşturduğum tablo vardı. Üzerine özenle notlar tutmuşlardı. Her şey son derece düzenli görünüyordu.

"Nasıl geçti haftanız?"

"İyi... Fazla kavga etmedik, biliyor musun Mehtap Abla" dedi Pınar.

"Ooo, bu çok iyi..."

"Ablam çok başarılıydı. Beni fazla gıcık etmedi." "Engin de bana vurmadı." "Peki ödevi nasıl yaptınız? Neler geçti aklınızdan?" İkisi de tek tek ödev yaparken hissettikleri duyguları anlatıyorlardı.

Öyle görünüyordu ki ortak bir konuda birkaç dakika bile olsa birlikte bir şeyler yapmak hoşlarına gitmişti.

Onlar anlatıyorlardı... Bir ara onlardan daha uzaklara gittiğimi fark etmişim...
Yıllardır normal sandığım, her evdeki kardeş ilişkileri böyledir zannettiğim ve benim şahsen yaşadığım sürecin, birçok insan için ne kadar uzak olduğunu düşündüm.

Bir anda, kardeşlik ilişkilerini, düşmanlık duygularının hakim olduğu biçimlerde yaşayan kişiler için üzuldüm.

Ne çok insan var bu durumda.

Bunca insan en fazla yakın ve samimi olması gereken insanlardan alabildiğine uzaklaşırken, hayatında belki bir daha olma ihtimali hiç bulunmayan kişilere karşı ne kadar da toleranslı... Engin'in en büyük şikayeti bu değil miydi zaten?

Ablasını teneffüslerde ziyaret etmek istediğinde sınıf-.-larındaki başka erkeklerle gördüğünde çığına dönüyordu;

143

i

\ Ev içindeki değerlendirmenin aksine, ablası için taşıdığı = duygular bambaşkaydı. Pınar, inatla kardeşinin 'başına er= kek kesildiğini' söylüyordu.

~ Erkek çocuk ya, ablasının namusunu koruyor...!

I en Başka erkeklerle konuşmasına tahammül edemiyor...!

Oysa birlikte çalıştığımızda Pınar görmüştü ki, Engin'in bütün hırçınlığı, ablasının başkalarıyla konuştuğunu görmektir.

Adı Ayşe olmuş... Adı Fatma olmuş... Adı Ahmet olmuş... Hiç fark etmiyordu ki Engin için...

Çünkü ablasının odasına ne zaman sohbet etmek için girmek istese, ya ders çalıştığı bahanesiyle odasından dışarı gönderiyordu Engin'i, ya da 'Sohbet etmeyi sevmiyorum... Hele erkeklerle asla... Sen de erkeksin... Siz, kadınları anlamazsınız zaten...' gibi sözlerle kovuyordu odasından.

Ablasına ziyaret yapmak istediğinde de, onu başkalarıyla konuşurken görmek, fazlasıyla zoruna gidiyordu. Ablasına seansta "Ben o arkadaşlarından daha mı kötüyüm? Niye onlarla konuştuğun gibi benimle de konuşmuyorsun? Onlara değer veriyorsun. Seni hep görüyorum, öyle güzel, öyle neşeli konuşuyorsun ki... Demek ki sadece benimle konuşmak istemiyorsun..." dediğinde, bir an donuklaşmıştı.

Hiçbir şey söyleyemiyordu...

Sanki kelimeler boğazına dizilmişti...

"Sen benim kardeşimsin... Tabii ki seni çok seviyorum..."

Seni seviyorum... Seni seviyorum...

Bu sözü duymaya öyle çok ihtiyaçları vardı ki birbirlerinden... -

'

,'
Son yıllarda duydukları tek söz "Senden nefret ediyorum" dan başkası değildi çünkü...

Engin'in kırıcı tavırlarına dayanamayan, vurmasından, tekmelemesinden bıkan Pınar, tüm bunların, aslında kendisinin ilgisini çekmek için yapıldığını duyunca çok şaşırılmıştı.

"Bak Engin'çiğim... Büyümeye başlıyorsun... Kadınlarla yaşamayı öğrenmelisin... Kendini çevrendeki kadınlara nasıl davranmaya alıştırrırsan, bundan sonraki davranışların da aynı şekilde devam eder. Kız milleti narin olur, kırılabilir olur. Hemen her şeyde canları yanar.

Erkek arkadaşlarına davrandığın gibi davranamazsın onlara... Daha anlayışlı, daha kibar davranmak senin işini kolaylaştırır..." demiştim.

Bunları duyduktan sonra davranışlarına dikkat ediyordu.

Zamanla her şey yoluna girmeye başlamıştı. Öyle ödevler veriyordum ki onlara, görmelisiniz... Birlikte kek pişirme ödevi... Birlikte salata yapma ödevi... Birlikte birbirlerinin yatağını düzeltme ödevi... Birlikte salonun tozlarını alma ödevi... Birlikte sofrayı hazırlama ödevi... Birlikte dondurma yeme ödevi...

Tüm bu ödevler yapılırken en önemli kural... Kesinlikle birbirlerini incitici sözler söylemeyecekler. Ağızlarından çıkan her kelimenin, karşı tarafın sevgi ve ilgisini artırıcı sözler olmasına özen gösterecekler...

Ne komikti... Çok eğleniyorduk...

Birkaç hafta daha çalıştıktan sonra, artık aralarında önemli sorunlar kalmadığını gözlemliyorduk. En büyük gözlemci tabii ki anneleriydi.

"Gördüklerime inanamıyorum Mehtap Hanım. Sanki bir mucize oldu... Sihirli değnekle falan mı dokundunuz onlara?"

151

152

Uzun yıllardan beri çalışıyorsanız ve aynı aileyle uzun zamandan beri çalışmışsanız, duyabileceğiniz en güzel cümleler bunlar oluyor...

Ne gerek var karışıklığa...?

Ne gerek var... ?

Düzeltilme şansınız varken...

Niçin olsun ki hayatınızda böyle bir fırtına... ?

Anlamsız kargaşa... ?

* * *

Birçok gençle çalışırken hissediyorum...

Kalbimden, kalplerine doğru bir köprü kurduğumu hissediyorum. Bu öyle bir köprü ki... Kimi için adı; arkadaşlık... Kimi için adı; dostluk... Kimi için adı; güven... Kimi için adı; heyecan... Kimi için adı; mutluluk... Kimi için adı; sonsuzluk... Kimi için adı; özgürlük... Kimin en çok neye ihtiyacı varsa adı o... Pmar'la Engin için adı; kardeşlik...

Ne kadar uzun çalışıyorsak, o kadar uzuyor bu köprü. Uzuyor, uzuyor... Uzadıkça daha güçleniyor... Uzadıkça daha sağlamlaşıyor... Uzadıkça ayrılmak daha zorlaşıyor...

Ayrılık anları, özellikle güzel ve doyumlu bir beraberlik yaşamışsanız hep zor oluyor.

Günlerce, haftalarca, aylarca bir şeyler inşa ediyorsunuz. .. Bir gün bir de bakıyorsunuz ki her şey yoluna girmiş.

Uzman olarak sevinmeli misiniz? Yoksa özleyeceğiniz seans arkadaşlarınızın yeni hayatlarında mutlu olmalarıyla idare mi edeceksiniz?

Ne yapacağınız hiç bilinmez...

Yine öyle bir son çalışma günüydü. Her şey yolundaydı. Eve verilen ödevlerle yaşamıştık, son birkaç haftamızı.

Bu ödevler birbirlerini daha iyi tanımalarını, daha iyi anlamalarını, daha iyi görmelerini sağlıyordu. Her gelişlerinde birbirlerini yeniden keşfetmiş, mutlu gençler olarak geliyorlardı. Önceden beri verdiğim "Çocuğunuzla Tanışmak İster misiniz?" başlıklı seminer ve konferanslarda, tam da bu durumu anlatmaya çalışıyordum ailelere.

Her yardım alma girişiminiz, onlarla yeniden tanışmanız için attığımız önemli bir adımdır.

Kanınızın, canınızın bir parçası olan çocuklarınızla birbirinizi görme, duyma, anlama...

Söylediğim gibi ayrılma seansları, gelenlere göstermemeye çalışsam da hep kalbimi acıtmıştır.

İşte yine öyle bir gündü...

Bu sevimli çocuklar... Kibar anneleri... Ne uzun süre çalışmıştık... Kim bilir belki de karşılaşma durumu bile olmayacak...

* * *

Seansa annelerini de almak istedim. Birlikte, bunca zamandır neler yaptığımızı anlatalım, diye düşünmüştüm.

Anneleri de gelmek istiyordu zaten... "Evet... Uzun zaman oldu..."

153

"Şimdi gerçekten ayrılıyor muyuz Mehtap Abla?" di* yordu Engin.

!*

Pınar söze karıştı:

'*

"Ben seni çok özleyeceğim."

<.!|

"Ben de özleyeceğim." dedi Engin.

"Siz bir kişiyi özleyeceksiniz. Ben ikinizi birden... Sanırım benim yüküm daha fazla..."

"Mehtap Hanım... Çocuklarla da konuştuk... Sizi eve bekliyoruz... Lütfen gelin... Pınarla

Engin size kendi elleriyle yiyecekler hazırlayacaklar.'

VU

Elleriyle yiyecek hazırlayacaklar.

Buradaki nükteyi hepimiz anlamıştık ve gülüyorduk...0

.!b

* * *

Başlangıçta her şey iyiydi.

. r

İki kardeş arasında koalisyon kurulmuştu. İşler yolundaydı.

Konuşmanın bir yerlerinde, anne birkaç kez Engin'i eleştirir cümleler söylemişti. Engin önce pek önemsemiyor gibi davrandı. Daha sonra nasıl olduğunu anlamadığımız bir biçimde, annesine karşı hırçın ve saldırgan davranmaya başladı.

"Ne oluyorsun oğlum? Ne söyledim şimdi ters cevaplar veriyorsun?"

"Sen zaten hep böylesin. Yaptığın tek şey eleştirmek. Şunu söyle yapıyorsunuz, bunu böyle yapıyorsunuz... Bıktık artık senin eleştirilerinden..."

Engin'in bu ani çıkışı, aslında bazı şeylerin daha tam olarak yerine otutnamış olduğunu gösteriyordu. İki kardeşin arası düzelmişti... Tamam.. Ama ya anneye?

"Ne zaman eleştiriyorum oğlum? Olur mu öyle şey?" "Evet eleştiriyorsun... Emirler yağıdırıyorsun... Her şey senin istediğin gibi oluyor evde... Sadece sen ve senin kuralların... Bıktık, anlıyor musun, bıktık..."

Anne oğul arasında gelişen bu gerilimi, Pınar biraz Engin'e katılır gibi dinliyordu, biraz da şaşkınlıkla... Ne söyleyeceğini şaşırılmıştı.

Annesi Pınar'a dönerek:

"Öyle mi Pınar? Sizi eleştiriyor muyum ben? Evde benim kurallarımınla mı yaşıyorsunuz?"

Daha önceden olsaydı eminim ki Pınar, annesinin yanında yerini alarak, bu soruya cevap verirdi. Peki şimdi ne söyleyecekti acaba? Merakla Pınar'a bakıyordum.

"Şey ne söyleyeceğim şimdi?"

Bir yandan annesini kırmak istemiyordu... Diğer yandan Engin'i de...

"Evet anne... Engin haklı" sözleri çıktı ağzından.

Engin bu cevabı duyunca birden ağlamaya başladı. Hiç yapmadığı bir şekilde bağıarak:

"Gördün mü, yine aynı şeyi yapıyorsun... Yine bana inanmıyorsun. Yine ablama soruyorsun.

Evde de hep bunu yapıyorsun anne. Bir şey söylüyorum, bana inanmayıp hemen ablama onaylatmaya çalışıyorsun her şeyi."

Tüm bunları o kadar inanarak, o kadar içten söylüyordu ki... Annesi olsanız kesinlikle kızamazdınız ona...

"Senin bunu yapmandan nefret ediyorum. Varsa yoksa kızın var senin. Sen sadece onun annesinin. Benim annem değilsin. Sanki beni sen doğurmamışsın. Niye bana hiç güvenin yok anne... Niye... Niye...?"

«

155

156

Bağıarak, ağlayarak aklına gelen birçok şeyi sıralıyordu. Annesi dona kalmıştı. Ne söyleyeceğini bilemiyordu.

"Oğlum... Sen benim bebeğimsin... Benim için ikiniz de aynısınız. O neyse, sen de öylesin..." Aralarına girmek, Engin'in duygularına ket vurmak istemiyordum. Ama bir şeyler söylemem gerekiyordu:

"Engin... Annen seni dinliyor... Kendini sıkıp üzmeden, duymasını istediğin şeyleri söyleyebilirsin. Sorunun ne olduğunu bilmeden, sana yardım edemez. Hatalarının ne olduğunu söylemezsen, kendisini düzeltemez. Yaptıklarının doğru olduğunu zannedip yoluna devam eder."

Bu arada, her şeyin yolunda olduğuna dair anneye, gözümle minik bir mesaj yollamıştım. Endişelenmesini istemiyordum. Her şeyin kontrol altında olduğunu bilmek, en fazla ihtiyacı olan bilgiydi.

Engin'i ilk kez böyle görüyordum. Nasıl olur da bunca duyguyu içinde saklar... Hiç sezdirmeden... Hiç problem ediyormuş gibi görünmeden...

Kardeşinin ağlamasına dayanamayan Pınar devreye girmişti:

"Evet anne doğru söylüyor. Evde hep senin kurallarına göre yaşıyoruz. Evde her şey yasak. Kavga etmek yasak, onun odasına girmek yasak, okuldan gelince banyo yapmamak yasak, bilgisayarda fazla oyun oynamak yasak, evde gürültü yapmak yasak, sofrada onun yerine oturmak yasak. .. Her şey yasak... Yasak..."

"Eee, kızım ne yapayım... Sürekli kavga ettiğiniz için bu kuralları birlikte koymadık mı? Kavga etmeyin diye..."

"Hayır anne, birlikte koymadık. Sen dayattın... Biz çaresiz uyduk..."

Engin hâlâ aynı noktadaydı:

"Sen bana hiç güvenmiyorsun. Niye ablama soruyorsun her şeyi. Diyelim ki o beni haksız buldu, seni haklı buldu. Onun açısından her şey yolunda diye, bana karşı yaptığın hataları görmezden mi geleceksin? Sen nasıl annesin böyle... Ona göre her şey iyidir, ama ya bana göre değilse ne olacak? Düzeltmek için, ablamın da mı rahatsız olmasını bekleyeceksin. O rahatsızlık hissedince mi inanıp kendini düzeltmeye başlayacaksın? Onun açısından her şey yolunda diye, bana karşı yaptığın hataları görmezden mi geleceksin... ?"

* * *

"Aman Allah'ım..." dedim içimden... Engin müthişti... Çok muhteşem bir analiz yapmıştı. Bu çocuk gerçekten çok zekiydi.

İlk geldiklerinde anne ve babaya bir hatırlatma yapmıştım:

"Burada bazen ipler çok gerilir. Öyle anlar olur ki, çocuklar anne-babalanna, ya da anne-babalar çocuklarına, birbirle-tinden nefret ettiklerini bile söyleyebilirler. Lütfen bu durumlarda endişelenmeyin. Bence önemli olan, büinçaltındaki bilgi-nin ortaya çıkması. Diyelim ki çocuk sizden nefret ediyor, ama söylemiyor. Siz her şey yolunda zannedip mutlu mutlu yaşarken, çocuğunuza nefret duygusu yaşattığınızı bilmezsiniz bile. Oysa beyinde, sizinle ilgili öyle bir virüs vardır. Sadece siz bilmiyorsunuz, o kadar... Söylediğinde belki zorunuza gidebilir, belki üzülürsünüz, ama en azından onun için ne anlama geldiğinizi öğrenme şansınız olmuştur. Öğrendikten sonra düzeltme şansı da tabii ki..."

157

158

Anneleriyle göz göze geldiğimizde, sanırım ikimiz de aynı cümleleri hatırlıyorduk.

Başka hangi anne, bu kadar yoğun suçlamalar ve bağırılmalar karşısında, bu kadar olgun ve alttan alıcı davranabilirdi, bilmiyorum. O gün aklıma geldiğinde, annenin olgunluğuna saygım artıyor, bugün bile...

"Ben sanırım bazı hatalar yapmışım... Bunları şimdi görüyorum. Zaten buraya onun için gelmedik mi? Yaptığımız hataları uzman bulsun, sizin için iyi anne baba olalım diye. Şimdiye kadar sizi üzecek ne yaptıysam her şey için özür dilerim. Özellikle senden Engin. İnan ki bilmiyordum böyle davrandığımı."

Bir süre buna benzer konuşmalardan sonra, son görüşme olduğunu zannederek üzüldüğüm çalışmalara yenilerini ekledik.

Düşünsenize...

Son görüşme olduğunu bilerek seansa giriyorum.

Kendimce bu iki tatlı kardeşi son kez gördüğümü düşünüp üzölmüşüm içimden...

Duygusal bir şeyler yaşayacağız zannediyorum...

Duygusal fırtına yaşıyoruz hep birlikte...

* * *

Bu çalışmaların üzerine, annelerinin de ilave edildiğı yeni bir seans başlattık. Artık ev ödevlerine, konuşmalara, gülüşmelere anneleri de dahil olmuştu.

Babayla ilgili şikayetler, duygu dile getirmeler olduğunda anne dikkatle dinliyor, evde babanın yapması gerekenleri kendisine bildiriyordu. Baba, hâlâ işleri nedeniyle bize katılamıyordu. Ama anne işini öylesine ciddi yapıyordu ki, baba sanki bizimle birlikte seanslara girip çıkıyormuş gibi katılıyordu yaşam planımıza. Evde eskisi gibi kurallar yoktu. Herkes birbirinin haklarını gözetmeye başlamıştı. Geçmişte, herkes kendi haklarına kilitlenmişken, şimdi tam tersi birbirleri için hayatı kolaylaştırmak adına, neler yapabileceklerini bulup çıkarıyorlardı. Birbirlerine sürprizler yapıyorlardı. Birbirlerinin tabağını bulaşık makinesine yerleştiriyorlardı.

Bir gün geldiklerinde anneleri:

"Hafta sonu kayınpederim geldi yine. Bizde kalıyor. Ne dedi biliyor musunuz Mehtap Hanım?" "Ne dedi?"

"Senin bu çocuklara ne oldu böyle? Sanki eskileri gitmiş, yerine yenileri gelmiş."

"Yanlış eve geldim diye gitmez umarım." dedim.

Engin'in evde kendisini daha iyi hissettiğini biliyorduk. Sevildiğini biliyordu artık. Ve en önemlisi kendisini ablasıyla aynı haklara sahip buluyordu. Mutluydu.

Pınar... O da benzer duygular içindeydi. Kardeşine güveniyordu. Onunla konuşuyordu.

Bilgisayar oyunu oynuyordu. Derslerinde yardım ediyordu.

Bu aile benim için son derece öğretici bir çalışma olmuştu. Her şey yolunda gidiyor diye düşünüp, çocukları ailelerine iade etmemem gerektiğini ilk öğrendiğim yer burası olmuştu.

Anne babalar dışarıdan bakılıp dinlenil-diklerinde, ne kadar iyi, ne kadar kaliteli görünürlerse gör-rünsünler, aile içinde işler yolunda gitmiyorsa, ilişki yollarının tamamında bir sorun var demektir.

Bunu öğrenmek biraz zamanımı almıştı, ama hiç önemli değildi...

159

160

O günden sonra, çocuklarla aileleri tanıştırma işle-i mimde sınır tanımamayı öğrenmiştim.

i

Eğitimli anne-babalarla çalışırken bile...

* * *

Her şey yolundaydı... !

Bu kez gerçekten birlikteliğimizi sonlandırma zamarii! gelmişti...

f

İlk sefer için tahmin ettiğim duygusal ortamdan daha fazlası yaşanmıştı...

En zor kısmı burası bence. >

Çalışıyorsun... Emek veriyorsun... Çekip gidiyorlar...

Cami avlusunda bulup yetiştirdiğin çocuğun, günün birinde gerçek ailesinin ortaya çıkması gibi...

Bazı kişilerden ayrılmak gerçekten zor...

Elinizde kalan en iyi şey, çalışmalardan edindiğiniz tecrübeler oluyor neyse ki...

Gerçekten öğretici bir çalışmaydı... !

Birçok şey öğrenmiştim kendi adıma... Birçok şeyi...

|-| it

En önemlisi,

Bir daha, son görüşme diye üzölmemeyi...

İKİ SES (KimlikBocalaması)

DEN kimim..? Ben neyim..? Nereden geldim..? Nereye gidiyorum..? Ne istiyorum..?
İnsan yaşamını en fazla meşgul eden sorular... Cevabını kimimiz biliyor... Kimimiz
bilmiyor... Kimimiz hâlâ arıyor. Kimimiz nerede bulacağını bilmiyor... Ya ergenler...
Ya kendisinin ne olduğunu en çok merak etmeye başlayanlar. ..
Hani o kendi yolunda yürümek isteyenler.

162

* * *

BetüPle tanışmamız biraz enteresan olmuştu. Yukarıda-kine benzer sorularla kafası karışmış,
gencecik, çok tatlı bir kızdı.

Amcası tarafından merkezimize getirilmişti. Bir gün telefonla arayan amcası, radyo
programlarından tanıdığı bayanla görüşmek istediğini söylemişti. ,g

"Mehtap Hanım'la mı görüşüyorum?" "Evet benim... Buyrun..."

"İyi günler... Ben Hasan... Telefonunuzu radyodan öğrendim. Bir konuda yardım etmenizi
isteyecektim."

"Tabii ki... Sorun nedir?"

"Benim bir yeğenim var. 17 yaşında kız. Ağabeyimin kızı oluyor. Babası dört yıl önce vefat
etti. Onlara ben bakıyorum. Kızımız bir ay kadar önce rahatsızlandı. Sürekli içim sıkılıyor
diye huzursuzluk yapıyor. Onun için size getirmek istiyorduk. Ne zaman getirebiliriz acaba?"
"İstedığınız zaman getirebilirsiniz. En yakın zaman için size bir randevu verelim..."

Birkaç gün sonrası için randevulaşmıştık.

Görüşme günü geldiğinde, odama ilk olarak Hasan Bey gelmişti. Başlamıştı anlatmaya:

"Mehtap Hanım, yaklaşık bir aydır çok kötü. Uyuya-mıyor, sürekli canı sıkılıyor. Hiçbir
şeyden memnun olmuyor. Gündüz durumu daha iyi gibi sanki. Ama akşamları iyice kötü
oluyor. Ağabeyim vefat etti. Durumları iyi değil, maddi olarak bizler destek oluyoruz. Kötü
olunca doktora

götürdüm. Bazı ilaçlar verdi. İyileşir dedi. İlaçları bir aydır kullanıyor, ama hiçbir değişiklik
olmadı."

"Anlıyorum... Buraya gelmeyi kendisi mi istedi, siz mi ge~ tirdiniz?"

"Ben getirdim. O da radyodan dinlediği için güveniyor zaten size. İsteyerek geldi. Saçma
sapan sorular soruyor, cevaplarını bulamayınca morali bozuluyor. Bize göre sordukları basit
sorular. Anlamsız şeyler. Allah var mıdır? Varsa kimdir? Biz neden dünyaya geldik? Yaşama
amacımız ne? İnsanlar niye kötülük yapıyor? Yaşamak için bir şeylere inanmak zorunda
mıyız? Ama aklındakilerle, yaşananlar çelişiyor herhalde. Bunları sorun yapıyor. Ne desem
bilmem ki... Siz bir bakın anlarsınız... Lütfen yardım edin. Babası da yok. Annesi ve
kardeşleri var. Annesi de hasta. Kızına bir şey olacak diye korkuyor. İlgilenirseniz sevinirim."
"Ne demek? Tabii ki ilgilenirim. Benim için bu... Merak etmeyin... Önce bir kontrol yapalım.
Sonra ne yapacağımıza karar veririz."

* * *

Amcayla yeğen yer değiştirmişlerdi.

İçeriye esmer güzeli bir kız girmişti. Hanımefendi görünümlü tatlı bir kız...

İçimde ılık bir duygu oluşturduğunu şu anda bile hatırlıyorum...

Babası yok demişti amcası... Bununla bir ilgisi var mıydı..?

İçeri girdiği andan, konuşmaya başladığımız ana kadar onu izlemeye başladım.

Anlatılanlardan, dengesini kay-, betmiş birisinin geleceğini zannediyordum doğrusu.

163

'M-

164

1. Ne alâkası var...

!ıg

Ne dengesizliği...
Son derece vakarlı, akli başında bir genç bayanla karşı karşıyaydım...
Peki ya anlatılanlar...
Yoksa yanılıyor muydum..?
Belki de amcası yanlıyordur...
* * *
"Merhaba, hoş geldiniz..!"
"Hoş bulduk Mehtap Abla... Ay pardon, size abla di*; yebilir miyim?"
<f
"Kendini en fazla nasıl rahat hissediyorsan öyle hitap et..^ Benim için bir mahsuru yok."
"Sağolun..."
"Seni buraya getiren nedir?"
"Bir ay öncesine kadar iyiydim. Sonra birden kendimi kötü hissetmeye başladım."
"Bu kötü hissetmenin içinde neler var?"
"Canım sıkılıyor. Kendime sorular soruyorum. Bu soruların cevabını bulamıyorum.
Çevremdekilere, bu soruları yönelttiğimde bana deli muamelesi yapıyorlar hemen. Yoksa gerçekten deliriyor muyum, bilmiyorum."
"En fazla kafanı karıştıranlar hangi sorular?"
"Şeyyy... Biliyorum, saçma ama gerçekten bir Allah'ın olup olmadığını merak ediyorum doğrusu. Yani tabii ki var, bunu biliyorurû ama... Üff, ne bileyim..."
"Nerden biliyorsun olduğunu?"
"Hissedebiliyorum. Beni koruduğunu düşünüyorum. Üzerimde önemli bir etkisi olduğunu tahmin ediyorum. Ama bir ay önce her şey değişti."
"Bir ay önce ne oldu?"
"Aslında önemli bir şey olmadı. Bir kitap okuyordum. O kitaptan sonra hayatım altüst oldu."
"Ne yazıyordu kitapta?"
"İnanç, kendi kendini gerçekleyen, en büyük kehanettir."
İnanç, kendi kendini gerçekleyen, en büyük kehanettir...
İyi de, ne var bu cümlede... Niye bu kadar etkilenmişti acaba?
Bu cümle onun için ne anlama geliyordu..? "Bu cümle... Senin için ne anlama geldi?"
"Bu sözle dünyam altüst oldu. Ben, biz, çevremdekiler, hepimiz... Eşyalar, olaylar, hatta Allah... Tüm bunlar aslında ben inandığım için mi var? Yoksa, hepsi sahte mi? Tüm bunların var olmasına inandığım için, onları kendim mi var ediyorum..? Bunlar içimde korku olmaya başladı."
"Ne önemi var... Yani gerçek olması ya da sen inandığın için olmasının, senin için nasıl bir önemi var?"
"Çok önemi var. Bunun cevabını bulmam önemli. Çünkü cevap benim istediğim gibi olmazsa, başıma birçok tehlikenin gelebileceğini düşündüm. Örneğin eğer bir Allah yoksa, yaptığım birçok şey boşuna gidecek, iyilikler, doğruluklar, dürüstlükler. Öyle çok eziyetler çektim ki anlatamam. Hepsi boşuna mı gidecek? Geceleri uyuyamıyorum. Bir ay önce doktora gittim. Bir sürü ilaç verdi. Anti-depresanlar, rahatlatıcılar, yatıştırıcılar... Hiç birisi işe yaramadı. Doktor sorularıma cevap veremiyor. O bile beni anlamıyor."
165
166
"O cümle gerçek olsaydı, senin için neyi değiştirirdi?"
"Çocukluğumdan beri birçok eziyet çektim. Tüm bu eziyetlere, bazı değerler ve inançlar uğruna katlandım. Eğer bu cümle doğruysa, tüm bu eziyetleri ben boşu hoşuna mı çektim? Çektiklerim neyse... Daha sırada bekleyen birçok sıkıntı daha var. Bunlara da boşu boşuna mı katlanacağım?"
"Anlıyorum... Senin için zor olmalı?"

"Evet... Çok zor... Evde herkes delirdiğimi düşünmeye başladı. Basit, saçma sapan konularla kafamı yoruyormu-şum. Bunlarla uğraşılır mıymış? Bana, dünyayı sen mi kurtaracaksın, diyorlar. İnsanın içinde bulunduğu hayatı anlamaya çalışmasının neresi kötü. Bunun dünyayı kurtarmayla ne ilgisi var. Ben sadece yaşadığım hayatın ne işe yarayacağını merak ediyorum. Aklıma, hayatla ilgili gelen soruların cevaplarını bulmak ve dolu dolu bir hayat yaşamak istiyorum."

* * *

O kadar kendinden emin, ne yapmak istediğini bilen bir tavrı vardı ki... Hayattan bıktığını söylemesine rağmen, gözlerindeki ışığı kaybetmemişti.

Bir süre daha onunla konuşmuştuk. Ben kimim, ben neyim, nerden geldim, nereye gidiyorum... Gibi birçok sorunun cevabını arıyordu.

Bu soruların cevaplarını bulmaya çalışırken sendeliyordu...

Bu soruların cevaplarını bulmaya çalışırken kafası karışıyordu...

,£

Bu soruların cevaplarını bulmaya çalışırken düşmekten korkmuyordu...

flg

Bu soruların cevaplarını bulmaya çalışırken düşürülmekten korkuyordu...

Düşürülmekten korkuyordu, çünkü düşmemesi için elinden tutup yardım eden kimsesi yoktu...

Sorduğu sorulara cevap olabilecek, rahatlatıcı, yatıştırıcı beraberlikler yoktu...

Sorduğu sorulara cevap alabilmesi için önce hasta muamelesi görüyordu...

Sorduğu sorulara cevap vermektense, hasta olduğunun düşünülmesi daha alışıl gelmişti çünkü...

Kimsenin aklına bile getirmeden, gayri ihtiyari yaşadığı bir ortamda, yaşını aşmamış akıllı akıllı sorular soruyordu...

içinde bulunduğu normal algılanan insan popülasyonunda böyle şeyler soran kimse yoktu...

O halde bu kıza bir şeyler olmuştu... O halde bu kız acayipleşmişti... O halde bu kız

hastalanmıştı...

* * *

"Kitaptan önce nasıldı hayatın?"

"Dolu dolu yaşadım. Tamam bazı şeyleri sorun ederdim, ama yine de mutluydum."

"Neleri sorun ederdin mesela?"

"Ben kimim? Nasıl bir kişiliğim olsun? Kendimi geliştirmek için ne yapmalıyım, gibi şeyleri daha fazla düşünüyordum. Kitaptan sonra Allah meselesi devreye girdi."

"Allah meselesi niye bu kadar kötü geldi?"

"Yaa... Aslında şöyle... Allah gerçekten var mı, diye birilerine sorduğumda 'Tövbe tövbe... Günaha giriyorsun,

167

\ ne biçim konuşuyorsun sen, diye kızıyorlar. O zaman en== dişeleniyorum. Acaba günaha girip suç işlemiş olur mu-S yum diye..."

~ "Anlıyorum... Gergin bir durum..."

188 "Hem de nasıl? Size sorsaydım bu soruyu, ne söylerdiniz bana?"

Aynı soruyu bana da sormak için sabırsızlandığını biliyordum. Kendince, doyabileceği cevabı alma çabasını sürdürüyordu. 'Hayır sorma' demek, benimle ilgili beklentilerini yıkmak anlamına gelebilirdi. Daha yardım sürecinin başındayken böyle bir riski göze alamazdım. Anlayabileceği ve incinmeyeceği bir biçimde bu sorunu aşmalıydım.

"Sor sorunu..." dedim gülererek... "Bir deneme yapalım..." "Olur... Allah gerçekten var mı?"

. "Zor soru... Ayrıca çok da hassas... Sana vereceğim ce'

vap, benim kendi hayatımda, kendim için bulduğum cevap olabilir ancak... Oysa burada senin cevaplarını bulmak için bir araya geldik... Ne dersin?... Bir süre beklemeye taham' mülün varsa, birlikte senin cevabını da ortaya çıkarabiliriz- !."

Kendisini, bulunduğu yeryüzünde konumlandırmaya çalışan genç bir bayanla karşı karşıyaydım...

Bir yerlere oturmak istiyordu...

Dünyada bir yeri olduğunu bilmek istiyordu...

Dünyada iyi bir yerlerde olduğunu bilmek istiyordu...

Onun bu konumlanma çabasında yanında olmak istediğimi hissetmeye başlamıştım bile...

Dinlerken, gözlerimi bir an bile onun üzerinden çekmek istemiyordum.

Yanında olduğumu, yakınında bulunduğumu anlamasını istiyordum.

Yalnız olduğunu sandığı dünyada, aslında kalabalıklar içinde olduğunu duyumsamasını istiyordum...

Sandığı kadar yalnız olmadığını...

Sandığı kadar saçmalamadığını...

Sandığı kadar abartmadığını...

Sandığı kadar umutsuz bir durumda olmadığını...

Bilmeliydi ki, içinde bulunduğu durumda olan, dünya-I da binlerce genç vardı...

Bilmeliydi ki, yardım almaya geldiği bu abla da, aynı süreçlerden geçtikten sonra buralara gelip uzman koltuğuna oturmuştu...

* * *

ikinci randevumuzdan önce, oturmuş, geçen görüşmeden aldığım notları okuyordum.

Betül'ün zor bir hayatı olduğunu düşünüyordum. Sanki evinin, ailesinin tüm yükü onun sırtındaymış gibi bir duyguya kapılmıştım. Bu soruların arkasında, zor ve desteksiz bir hayat olduğunu anlamıştım bile.

Kim bilir hangi yükleri üzerinde taşıyordu...

Daha onunla ilgili fazla bir şey bilmiyordum bile...

Bu hafta seansa neler getireceğini merak ediyordum...

Son derece akıllı, zeki, düşünen, soru işaretlerine cevaplar arayan genç bir kızdı. Ne yazık ki içinde bulunduğu insanlara göre fazla gelişmiş sorular sorduğu için, yanlış algılanıyordu.

189

170

Bir beyin, içinde taşıdığı bilgileri sorgulamadan, sorgulama süzgecinden geçirmeden yerine yerleştirirse, bunun adı bence ezberci bilgi olur.

Aktif bilgi, işe yarayan bilgi, hayatı kuşatan bilgi, fikir jimnastiğiyle oraya yerleşmelidir, diye düşünürüm hep...

İnsan, ancak bu şekilde gelişir. İnsan, ancak bu şekilde akıllı olur.

İnsan, ancak bu şekilde kendisini kuşatan bilgilerin doğruluğundan emin olur.

İnsan, ancak bu şekilde yaptıklarını niçin yaptığını, yapmadıklarını niçin yapmadığını bilir.

İnsan, ancak bu şekilde kendisinden memnun olabilir. İnsan, ancak bu şekilde çevresinden memnun olabilir.

Bunların hiçbiri yapılmadan, sağdan soldan emaneten aldığımız bilgiyle ne yapabilirsiniz ki?

Hayatta niçin var olduğunuzu merak edersiniz. Birilerinin verdiği cevaptan memnun değilseniz, sonuna kadar memnun olabileceğiniz bilgiyi arama, bulma, o bilgiye inanma ve inandığınız bilgi doğrultusunda yaşamınızı yönlendirme şansınız vardır.

Şanstan da öte böyle bir hakkınız vardır...

Hayat sizin hayatınızsa eğer... Onu hangi bilgiyle kuşatacağınız da sizin seçim sınırlarınızın içindedir.

Birileri arama çabanızı yadırgasa bile... Birileri arama çabanızı saçma bulsa bile... Birileri arama çabanızı basite indirgese bile...

Tam bunları düşünürken ikinci randevu saatimiz gelmişti. Geçen haftaya oranla daha rahat, daha iyi görünüyordu. Beni tanıtıncam verdiği rahatlığın etkisini de unutmamak gerekir bu iyi görünme halinde...

"Merhaba... Hoş geldin..."

"Hoş bulduk.."

"Nasılsın? Haftan nasıl geçti?" diyerek konuşmayı başlatmışım.

"Her zamanki gibi... İşler, çocuklar, yemek, temizlik derken bir bakıyorsunuz ki akşam olmuş."

Sözlerinde evin annesiymiş gibi bir yan vardı. Onunla ilgili henüz fazla bir şey bilmiyordum, ama evin tüm yükünün onun sırtında olduğunu anlamamak için, biraz saf olmak gerekirdi.

"İşler, güçler..?"

"Evet... Annem hasta olduğu için evin tüm işlerini ben yapıyorum."

"Senden başka evde kaç kişi var?"

"Sekiz kardeşiz. Beş erkek, üç kız. Ağabeyimin birisi evli, diğeri askerde. Evdeki en büyük çocuk ben oluyorum. En küçüğümüz dört yaşında. Yani evde şu an benim dışımda beş çocuk bir de annem var."

"Baban?"

"Babam öldü. Tam olarak hatırlamıyorum bile nerdeyse... Annem hamileydi babam öldüğünde."

"Ölüm nedeni neydi?"

"Elektrik çarpması sonucu öldü."

"Elektrik çarpması mı?"

"Evet... Tatilde köye gitmiştik. Orda birinin elektrikleri bozulmuş. Yardımsever bir insandı. Yapmaya gitmişti. Sonra eve kendisi değil, ölüm haberi geldi. Yüksek bir hat varmış orda. Anında siyahlaşarak ölmüş..."

"Anlıyorum... Ütıldüm..."

171

172

"Biliyor musunuz bazen babamın yaşamasını isterdim, diye düşünüyorum. Gerçi ömür Allah'tanmış, ama böyle düşünmekten kendimi alamıyorum. Böyle düşünmek beni suçlu yapar mı?"

"Neyin suçlusu yapar mı?"

"Allah'ın verdiği karara isyan etmiş olur muyum yani?"

"Sanmıyorum. Birilerinin ne zaman öleceğinin kararını ta' bii ki Allah verir. Ama bu durum, aradan zaman geçince kaybettiğimiz insanlara ihtiyacımız hiç olmayacak ya da onları özlememeliyiz anlamına gelmez- Babanı özlemenden ve ona ihti' yaç hissetmenden daha doğal bir şey olamaz."

Duyduklarının ona iyi geldiği, yüz ifadesinden kolaylıkla anlaşılıyordu. Bana öyle geliyordu ki Betül'ün yaptığı birçok şey eleştiriliyor ve engelleniyordu. Sadece babasını özlemesinin son derece normal bir duygu olduğunu duymak bile ona çok iyi gelmişti.

"Aslında babamla öyle sıkı ve ciddi bir ilişkimiz olmadı hiç. Otoriter bir insandı. Buna rağmen özlüyor insan..." > "Bencede... Haklısın..."

Bir süre bekledik. Sonra: "Annenin hastalığı ne?"

"Aslında öyle belirgin bir şey yok. Dizleri ağrıyor, tansiyonu var. Çocukların gürültüsüne hiç gelemiyor. İş yaptığında çok yoruluyor. O nedenle her işi ben yapıyorum. Önceden ev işi, çocuklar, dersler... Her şeyle tek başıma idare edebiliyordum, idare edemez hale gelince okulu bırakmak zorunda kaldım. Tüm bunlar bir kadın için ağır tabii ki ama yine de idare ediyordum. Bir ay ön-, cesine kadar..."

* * *

Tüm bunlar bir kadın için ağır... Bir kadın için ağır... Bir kadın...

Kadın mı?

Bu yaşta evin kadını olmuştu...

Allah'ım bu ne büyük bir sorumluluk...

Yaşıtları sokaklarda arkadaşlarıyla gezerken...

Yaşıtları sadece derslerinden sorumlu tutulurken...

Yaşıtları sadece annelerine yardım ederlerken...

O evin "kadın"ı olmuştu...

Bir çocuk... Evet tam da öyle söylemek istedim... Bir çocuk neden bu kadar erken

"kadın"laştırılmak zorunda bizim ülkemizde...

Evlenip evinin kadını olsaydı, sadece kocası ve belki ilk doğan çocuğuyla ilgilenecekti...

Oysa şimdi... Tüm evin işleriyle... Annesinin dünyaya getirip ayakları ağrıdığı için bakmakta zorlandığı beş küçük kardeşiyle ilgileniyordu... Bir yandan da okumak, büyük adam olmak, hayatını kurtarmak istiyordu...

Bu kadar sıkıntının arasında, bir de hayatının en önemli sorularının cevabını bulmaya çalışıyordu...

Bu sorular, aslında tam da evlilik düzeninin kurulup çocukların elden çıkmaya başladığı dönemde sorulması gereken sorular üstelik...

Şimdi onun neden yaşına göre, aceleci bir tarzla bu sorularının peşinde koştuğunu anlamıştım.

Yaşıtları sadece "Ben kimim?", "Kim olmalıyım?" sorusunun derdinde...

Betül, evli barklı kadın olduktan sonra, şöyle geriye rahatça yaslanılıp, hayat gözden geçirilmeye başlandığında,

173

174

VI

"Nereye gidiyor bu hayat?" endişesinin devreye girdiği dönemde sorulması gereken soruları sormaya başlamıştı kendisine...

"Tamam işte... Buldum... Sorun bu!" diye mırıldanıyordum kendi kendime.

O gün kendisiyle ilgili birçok konuda konuşmuştuk. Annesiyle on beş yaşma kadar aralarının çok fazla iyi olmadığını anlatmıştı. Çocukluğunda huysuz bir çocuk olduğundan, annesinin sözünü dinlemediğinden bahsediyordu gülerken. Bu yüzden araları iyi değilmiş.

On beş yaşından sonra, babasının ölümüyle beraber, annesine yardım etmeye başlamış. Ve bu yardım sürecinden sonra, anne-kız arasında düzelmeler başlamış.

Kendisini bazen çok iyi hissettiğini vurguluyordu. İyi, öyle iyi ki sanki dünyayı tek başına yüklenip bir yerlere taşıyabilecek kadar iyi...

Sonra birden karamsarlığa kapıldığını söylüyordu. Heiğ şeyin üzerine üzerine geldiğini...

j

* * *

Betüle iyi bir terapi süreci yaşıyorduk. Her geldiğinde istediği bir konuyu getiriyordu seansımıza. Ne getirirse onları konuşuyorduk. Ayrıca bir şeyler ilâve etmemeye özen gösteriyordum. Ne isterse ne getirirse onları... '*

Bir hafta tanrıyla ilgili uzun uzun konuşmuştuk. Ne zamandan beri tanrı konusunun kafasını karıştırdığını söy* lüyordu. Bir yandan inandığı bir tanrı olduğunu, o tanrıyı memnun etmek ve onun sevgisini kazanmak için elinden gelen her şeyi yapmak istediğini söylüyordu. Diğer yandan bu tanrı hakkında kafasında soru işaretleri taşıdığını itiraf etmek zorunda kalıyordu. Evet... İtiraf etmek diyorum... Çünkü bu onun kelimeleriydi... Tanrıyla ilgili, yaratıcıyla ilgili, Allah'la ilgili şeyler düşünmenin sakıncalı şeyler olduğu öğretilmişti ona. Allah vardır, bizi yaratmıştır o kadar... Gerisine ka-rışma... Var mı, yok mu, diye sorgulama... Yaptıklarını araştırma... Var olduğunu bil, yeter...

Oysa büyümeye başlayan insanoğlunu en fazla meşgul eden soru, kendisini kimin yarattığı sorusu... Bu sorunun cevabını diledikleri kadar özgür düşünerek buldukları taktirde huzurlu hissediyorlar kendilerini. Ama yasaklı bölge, hakkında soru sorulamaz, cevabı bulunamaz bölge mu-amelesiyle karşılaşılırsa esas o zaman yanlışlıklar başlıyor gençlerin hayatında. Güvenmek, inanmak için sormak zorundalar oysa...

Başka bir hafta geldiğinde uzay hakkında konuşmuştuk. Sonraki hafta satanistleri... Merak ettiği her konuyu getiriyordu.

Neler getirmedi ki seanslarımıza...

Öcüler, cinler, periler...

Güçlüler-güçsüzler...

İzlediği bir filmdeki şeytanlar...

Tehlikeler.

En sevdiğim, kendimi mutlu hissettiğim seans, buradan ayrıldıktan sonra kendisini iyi hissettiğini söylediği seans olmuştu.

Nedense onun bir an önce kendisini iyi hissetmesini istiyordum...

İçinde bulunduğu sıkıntılı süreç, gençliğini kaybettiriyordu ona...

Buna dayanamıyordum...

175

» Bu kadar genç...

- Bu kadar akıllı...

o Ama bir o kadar çaresiz...

Çaresizliğinden bir an önce kurtulmasını istiyordum... 176 Kaybetmeye başladığı gençliğini yakalamasını...

İlk defa geçen hafta yanınızdan ayrılınca içime bir mutluluk doğdu. Ümitlendim...

Bocalamamın geçeceğini düşündüm...

Bu durumlarda yorum yapmamam gerektiğini biliyordum. İyi ya da kötü kendi duygularımı işin içine karıştır-mamalıydım ama... Olmuyor... İşte tam burada içimden insan olduğumu geçirdim... Ne kadar uğraşsam da işe yarama duygumun, mutlulukla çılgık atan sesini ortaya çıkartmayı başaramıyordum...

Kim bilir... Belki o günlerde benim de böyle bir başarıma duygusuna ihtiyacım vardı...

∴ "Bu duygunun ortaya çıkmasına sevindim doğrusu..."

"Ayrıca size bir şey söylemek istiyorum." "Ne..?"

"Okula gidip dışardan bitirme sınavlarına girmek istiyorum. Belki üniversite sınavlarına girip sizin gibi psikolog bile olabilirim."

Yeni yaşam planları devreye girmişti. Ümitlendiğini söylerken numara yapmıyordu...

Gerçekten ümit tohumlarını atmaya başlamıştık yaşam tarlasına...

"Tühh... Desene kendime rakipler oluşturmaya başla' dım... Bu durumu sevmedim!.. Haftaya gelme sakın!"

"Yok yok!.. Korkmayın... Sizin kadar iyi olamam..."

"Erken karar verme..."

İçimde mutluluk duyguları kol geziyordu. Özellikle onun mutlu olduğunu görmek beni daha da uçuruyordu sanki. Yaşadığım ender mutlu seanslarımdan birisiydi. Be-tül'ü gerçekten çok sevdiğimi hissedebiliyordum. Benim için, kılavuzluk yaptığım herhangi bir danışan olmaktan daha fazlasına karşılık gelirdi içimde...

"Bu arada size bir şey sormak istiyorum. Bu günlerde kendimi biraz boşta kalmış hissediyorum. Yani buraya gelip gittiğimden beri annem de ev işlerine yardım ediyor. Böyle olunca boş zamanım olmaya başladı. Psikolojik kitaplar okumak istiyorum. Hem içindeki bazı çelişkileri çözmüş olurum. Biraz da fikir veren kitaplar. Bana bir liste verir misiniz okumam için?" |

"Veririm, ama özellikle uzak durmanı istediğim yayınlar var. Onlara kesinlikle yaklaşma, olur mu?"

"Tamam..."

"Kesinlikle psikolojik içerikli kitaplar ve fikir veren kitap' lar okumanı istemiyorum. En azından önümüzdeki birkaç yıl içinde."

"Aaa... Niye? Sorunlarımı çözmek için okumak istiyordum..."

"Tam da bu nedenle buradasın zaten... Sorunlarını çözmek için... Bu tür kitaplar okuyarak işimi riske atmanı istemem!... Birlikte yol alıyoruz- Ve sen iyi gidiyorsun. Böyle bir anda psikolojik içerikli kitaplar okursan, kendi kendine teşhisler koymaya kalkabilirsin. Koyduğun teşhisler de yanlış olacağı için, çözüm önerisi diye yaptığın şeyler de doğal olarak seni temsil eden şeyler olmayacak. Sonra ne olacak dersin?"

"Ne olacak?"

-• <||--v-

^:'''

177

178

"O kadar da uğraştım kendimle, kitaplar okudum kendimi iyileştirmek için. Yine de değişmedim. Tam aksine her geçen gün kötüye gidiyorum, diye düşünmeye başlayacaksın. Sorun' lan olduğunda insanların yaptığı en önemli hata bu. Uzmana yardım almaya gitmek yerine, yanlış seçilmiş bir kitabı okuyarak kendisini iyileştirmeye çalışmak."

j

"Ben böyle düşünmemiştim doğrusu..."

'&?

"Psikolojik rahatsızlıklar, depresyon, panik atak, adı ne olursa olsun hiç fark etmez- Tıpkı kalp rahatsızlığı gibi, bel fıtığı gibi, tıbbi bir rahatsızlık. Ve bu nedenle bir uzman yardımıyla çözümlenmesi gerekir. Birçok insan bel fıtığı olunca, beyin cerrahına gidiyor, ameliyat oluyor. Herhangi bir kitapçıya girip de kitap okuyarak, kendisini ameliyat eden kimseyle karşılaşmadım şimdiye kadar. Ama iş psikolojik rahatsızlığa gelince, eline psikolojik içerikli iki kitap alan uzman oluyor nedense... Böylece iyileşme süreçlerine ket vuruyorlar. Yani kendilerini, içinde buldukları durumdan daha zor bir noktaya getiriyor-lar.Yaaa..!"

"Gerçekten... Doğru söylüyorsunuz..."

"Fikir veren kitaplara gelince... Zaten kafan karışık... Zaten bu karışıklıktan dolayı sıkıntı yaşıyorsun. Kendini keşfetmeden, kim olduğunu bulmadan böyle şeyler okumana hiç gerek yok."

"Ne okuyacağım o zaman? Geriye bir şey kalmadı ki?" "En güzellerini geriye bıraktık..."

Dünya klasikleri oku. Sefiller, Babalar ve Oğulları, Monte Kristo, vs. öyle çok eser var ki... Ama en önce Don Kişot..."

"Tamam..."

”^
i,^t

"Bu kitaplar, yazarlarının, içinde buldukları zamanları çok iyi algılamaları, içinde yaşadıkları toplumun sosyal ilişkilerini çok

iyi tespit etmeleri ve çok isabetli kişilikler oluşturarak, örnek olaylar ortaya koydukları için klasik eser olma özelliğini kazanmışlar. Örneğin Sefiller'de Victor Hugo, bir ekmek çaldığı için tam 17 yıl kürek mahkumiyeti alan bir adamın yaşadığı entere-' san olayları ele alıyor. Tam da 17. yüzyıl Avrupa'sını ve o dönemin yaşam kurallarını burada görebilirsin. Anlayacağın, bu kişiler sadece eser yazmamış, aynı zamanda tarih de yazmışlar." "Bu çok iyi. Siz okudunuz mu bu eserleri?"

"Evet... Ben ilkokulu bitirdiğimde tüm Türk klasiklerini bitirmiştik diyebilirim. Orta okul döneminde hafif dünya klasikleri ve lise yıllarında tüm dünya klasiklerini bitirmiştik. Ablamla beraber karınca gibi okurduk. Hiç durmadan, bıkmadan..."

"Ne kadar güzel... Aileniz kızmıyor muydu? Ben okurken annemler kızıyorlar, okuyup okuyup sinirlerini bozuyorsun diye..."

"Ben şanslıyım... Evinde kütüphanesi olarak büyüyen şanslı bir çocuk. Evimizde beş binden fazla kitap var. Tümü babamın. Hiçbirisini okumadan yerine yenisini almıyor. Biz okumayı babamızdan öğrendik. Babam, senin ailenin aksine televizyon izlediğimizde, boşa zaman kaybettiğimizi, bu güzel ve verimli günlerin tekrar geri gelmeyeceğini söyleyerek, okumaya teşvik ediyordu..."

"Evet... Gerçekten şanslısınız..."

"Kendi kütüphaneni oluşturma şansından dolayı öndesin bence... Ne güzel kendi kitaplarını alabileceksin... Bu da önemli bir şans..."

Evet, dercesine başını salladı. Bir süre daha konuştuğumuzda vakit dolmuştu. Ayrılma anı her zamanki gibi gelmişti. Yeni bir başlangıcı haber vererek...

* * *

179

180

Betül'le terapiye başlayalı epeyce zaman olmuştu. Bazen haftada bir gün, bazen de on beş günde bir geliyordu. Evdeki sorumlulukları, gelen giden insanlara hizmet etme durumuna göre ayarlama yapmaya çalışıyordu.

Her geçen gün onu daha fazla seviyordum.

Azmini...

Aklımı...

Olayları değerlendirme biçimini...

Olaylardan sonuç çıkarma yeteneği...

Yaşıtlarından çok daha fazla sorumluluk sahibiydi.

Onunla hayatındaki her şeyi konuşuyorduk.

Annesiyle ilişkileri... Ona karşı duygulan...

Babasıyla geçmiş ilişkileri... Şimdiki ilişkileri... Ona karşı duyguları...

Birçok şeyi konuştuğumuz halde bir türlü kendisiyle ilgili daha can alıcı konulara gelememiştik. Bir yerlerde kendisiyle ilgili ciddi sorunlar vardı, ama bir türlü ortaya çıkarmıyordu bunları. Seansa getirmediği şeyleri sorarak, aklına yeni problem alanları getirmek istemiyordum. Sadece bekliyordum. Bekliyordum. Ama içimden bir ses, daha derinlerde kendisiyle ilgili daha farklı sorunları olabileceğini söyleyip duruyordu.

Ona tam olarak ulaşamadığımın farkındaydım. Bir türlü elimi uzatıp, onu tutmama yardım etmiyordu. Günlük işlerle güçlerle ilgili şeyler getiriyordu. Ya da zihninde düşündüğü dünya olaylarını... Peki kendisi neredeydi... Niye seanslarımızı hiç mi hiç ziyaret etmiyordu? Satanistlere tutun da uzaylılara kadar herkes seanslarımızın konusu olmuşken, kendisi neredeydi?

Kendisiyle ilgili ortaya koyabileceği hiçbir şey yok muydu?

Yoksa, 'kendisi' yok muydu?

* * *

iki hafta aradan sonra geldiği bir seansta. Geldiğinde biraz canı sıkın görünüyordu.

"Görüşmeyeli her şey yolunda mı?"

"Okula gittim... Sınavlara girdim. Okulda birçok kişiyi gördüm. Arkadaşlarımı, öğretmenlerimi..."

Niye kötü görüldüğünü anlamıştım sanki. Okulu... Arkadaşları... Öğretmenleri... Kim bilir neler geçirmişti aklından...

Ama söylemiyordu aklından geçenleri...

Ben de soramıyordum... Seansa, önemsemediği sorunları kendisinin getirmesini bekleyecek kadar sabırlıydım...

"Arkadaşlarımı görünce birden kötü oldum?"

"Niye?"

"Anlamsız şeylerle ilgileniyorlar. Süslerinden püslerin-den başka bir şeyden bahsetmiyorlar. Varsa yoksa giyim kuşam. Aynaya bakmaktan başka yaptıkları bir şey yok."
Uzun bir süredir zihnimde canlanan bir sorum vardı sormak istediğim. Ne zaman nasıl sorsam diye düşünüyordum. Tam da yeri gelmişti.
Merak ediyordum, kendisiyle ilgilenip ilgilenmediğini. | Öylesine evine, işlerine, yemeğe, temizliğe adamıştı ki; kendisini...
Merak ediyordum, eline tarak alarak saçlarını tarayıp taramadığını...

181

182

Merak ediyordum, diğer on yedi yaşındaki genç kızlar gibi erkeklerle ilgilenip ilgilenmediğini...
Merak ediyordum, kaç haftadır konuştuğumuz halde niçin hiçbir erkeğe olan ilgiden bahsetmediğini...
Merak ediyordum, giyim kuşam konusunda neler hissettiğini...
"Sen aynaya bakıyor musun?"
"Evet... Sabahları... Yüzümü yıkarken?"
Bir anda aklıma bir oyun gelmişti. Canı sıkılıyordu. Neşesi çok fazla yerinde değildi. Psikodramatik bir kurguyla iyi bir seans geçirebiliriz, diye düşünmüştüm.
'Ne bekliyorsun? Hadi başla,' dedim kendime.
"Seninle bir oyun oynayalım mı?"

"Oyun mu?"

"Evet oyun. ister misin?"

"İsterim... Nasıl bir oyun bu?"

Birden ne kadar uzun bir zamandan beri hiç oyun oynamamış olabileceğini düşünmüştüm. Ev işleriyle uğraşan bir 'kadın'm oyuna zamanı olamazdı ki zaten...

"Uzun zamandan beri oyun oynamadım ben. Oynaya-mazsam birde..."

'Uzun zamandan beri oyun oynayamadım ben...'

Bunu bilmediğimi mi sanıyordu... Biliyordum... Hem de nasıl...

"İyi o halde... Birlikte eğlenme şansımız var, demektir. Bu, psikolojik bir oyun. Hayal oyunu da diyebiliriz." "Tamam... Severim öyle hayal oyunlarını."

"Başlayalım oizaman. Şimdi sabah uyandığını düşün. Yataktan kalkmışsın. Şöyle bir geriniyorsun. Biraz kendine geliyorsun. Ve eline geçirdiğin kocaman bir boy aynasında kendine bakıyorsun."

"Tamam... Bakıyorum kendime..." "Görüyor musun kendini? iyice bak." "Bakıyorum... Gördüm kendimi..."

"Güzel... Şimdi bir şey yapmanı istiyorum. Aynada kendi' ne iyice bak. Ve sonra dışardan birisiymişsin gibi kendini eleştir. Sanki dışardan bir insanmışsın gibi acımasızca eleştir kendini. Aklına gelen her eleştiriyi hiç çekinmeden, sansürlemeden tek tek bana söylemeni istiyorum."

Eline masanın üzerinde duran mecmuayı almıştı. Aynası oydu. Tüm dikkatiyle aynaya bakıyordu. Gözlerini hiç ayırmadan tüm dikkatiyle. Biraz durakladı. Düşündü. Sonra başladı kendisini eleştirmeye.

* * *

işte baştan beri beklediğim nokta tam da burasıydı. Kendisiyle ilgili hiçbir şey anlatmayan bu yorgun hayat, nihayet oyunumuz aracılığıyla kendisini ortaya koyabilecekti..

Tabii ki ben de anlattıklarını duyabilecektim...

Tüm dikkatimle dinlemeye başlamıştım...

Kendisine ve vücuduna yönelik öyle çok eleştirisi vardı ki...

Dış görünüşünü beğenmiyordu. Kaşlarının dağınık olmasından şikayetçiydi. Çillisin, şişmansın, kaşın ve çillerin seni çok çirkinleştiriyor, diyordu kendisine. Burnu büyük olan,

insanlarla konuşurken yağ çekmekten hoşlanmayan, soğuk, içine kapanık, asık suratlı, kinci, kıskanç, özgür, uyuşuk, tembel, birisi.

183

184

Kendisiyle ilgili birtakım olumsuz düşünceleri olabileceğini tahmin ediyordum, ama bu kadarını ben bile tahmin etmemiştim doğrusu.

Ortalama on dakika kadar, kendisiyle ilgili son derece içten ve samimi eleştiriler getirdi seansa.

Ağzından çıkan her şeyi not ediyordum, büyük bir titizlikle. Çünkü daha sonra oyunun ikinci kısmı için hepsini kullanacaktım.

* * *

"Yeter mi bu kadar eleştiri?"

"Sen bilirsin..."

"İyi... yetsin o zaman"

"O halde oyunumuzun ikinci kısmına geçelim. Şimdi kendine yaptığım eleştirilerin hepsini sana tek tek ben söyleyeceğim. Senin cümlelerini aynen okuyarak. Söylediğim her eleştiri için iyi bir savunma istiyorum senden. Anlaştık mı?"

"Tamam."

"Dış görünüşün iğrenç!"

u »

"Kaşlarının haline bak. Ne biçim dağınık!" "Çok çilÜsin!"

"Çok şişmansın!"

"Bumun kocaman!"

Bu durum uzayıp gitmişti. Ben eleştiri cümlelerini söylüyordum, o bu eleştirilere cevaplar vererek kendisini savunuyordu.

Bu sürecin ne kadar eğlenceli ve en önemlisi ne kadar öğretici olduğunu anlatamam, ikimiz içinde son derece öğretici bir çalışma olmuştu.

Betül, kendisiyle ilgili iç dünyasında geliştirdiği tüm komplekslerini döküyordu sanki.

Kendisini içten içe eleştirdiği, kendisine bile itiraf etmekten çekindiği gerçekleri paylaşıyordu.

Savunmaya geçtiği bölümde ise, utandıkları, saklamaya çalıştıkları için mücadele ediyordu. Eleştirilsin/eleştirilmesin, beğenilsin/beğenilmesin, onaylansın/pnaylanmasın kendisine ait olduğunu düşündüğü ne varsa, sahip çıkıyordu hepsine. Bir anlamda kendisine sahip çıkıyordu.

İçindeki "iki ses" kavga ediyordu âdeta... Birisi, acımasızca eleştirip kendisinden utandıran ses... Diğeri acımasız eleştirileri göğüslemeye çalışıp kendine sahip çıkan, değerlerini korumaya çalışan ses...

Oyunumuz bittiğinde, süreçle ilgili bazı sorular yöneltmişim Betül'e.

Ben soruyordum, o cevaplıyordu... Cevapladıkça yüzündeki ifade farklılaşıyordu.

"Bu odadan, oyunda hissettiğin duygularla ayrılman iyi olur, diye düşünüyorum. Yalnız bir sonraki randevumuza kadar bir şey düşünmeni isteyeceğim senden."

"Olur... Ne düşüneceğim?"

"İçindeki o eleştirileri sana kim söyledi? O ses kimin sesi?x Bunun cevabını düşünmeni istiyorum."

<i

185

186

Seanstan ayrılmadan önce, en fazla duymak istediğim yorumu yaparak yanımdan ayrılmıştı:

"Mehtap Abla, aslında ben bunu hep yapıyorum biliyor musun?.. Yani kendimi acımasızca eleştiriyorum hep. Özellikle dış görüntüme takıyorum. Eleştirilerimi, içimden geldiği gibi cevapladım. İçimden geldiği gibi. Hiç engellemedim kendimi. Bu oyunla bazı huylarım

tamamen açığa çıktı. Şimdiye kadar kendimi hep çok kötü zannediyordum, içimdeki o iki ses kavga ettikten sonra şöyle düşündüm. 'Betül, sen aslında çok iyi değilsin. Çok kötü de değilsin. Ama bir şeyler için uğraşıyorsun. Seni seviyorum. Hiç olmazsa bu yönünü seviyorum.' dedim kendime."

ilk randevumuzdan itibaren kendisini bir türlü sevmediğini düşünmüştüm nedense... Ona nasıl kendisini sev-direbilirim, diye uğraşıyordum. Bütün çabam, sevilecek güzel şeyleri olduğunu görmesini sağlamaktı.

Ben görüyorsam, niye o da görmesin..

içindeki ikinci ses biliyorsa, niye birinci ses de duymasın?.

Süremiz dolup odamdan çıktığında bir süre hiç hareket etmeden oturdum...

Arkasından koridora takılan gözlerim, bir süre daha oralarda gezinmişti...

Başımı arkaya doğru yaslamıştım.

İçimdeki duygunun adının ne olduğunu anlamaya çalışıyordum...

Ama anlayamamıştım...

* * *

Son görüşmemiz, on beş gün sonra gerçekleşmişti. Yanıma geldiğinde kendisiyle ilgili birçok ipuçları yakaladığını söylüyordu.

Evde herkesle arasının iyi olduğunu, kendisinde oluşan iyilik halinin herkes tarafından fark edildiğini anlatıyordu.

Bana kalırsa, aslında istediği sadece küçük bir kız çocuğu gibi sevlmektir. Başının oksanmasıydı. Annesiyle arasının iyi olması için sadece sıcak bir dokunuş, sadece sıcak bir sarılma yeterliydi. Ama öylesine benimsemişlerdi ki onu evin babası gibi görmeye. Babaların başı okşanmazdı demek ki onlara göre...

Bir kız büyüyünce sevilmez artık ülkemizde...

Bir kız elden çıkınca alınmaz kucağa hiç...

Bir kız yetişip ev işlerini yapmaya başlayınca, annenin son dünyaya getirdiklerini büyütürdü hep...

Yolunda gitmeyen birçok şeyin yanında, Betül'ün iç dünyasında yerine oturan soru işaretleri, birçok sorunun üstesinden gelmesine yardımcı oluyordu.

Eskisi kadar çok takılmıyordu zihni, geçmişte takılanlara...

Eskisi kadar çok rahatsız hissetmiyordu kendisini...

Eskisi kadar çok çaresiz ve boşlukta duygusu kalmamıştı neredeyse...

"Mehtap Abla, bu son iki hafta 'gerçek' konusunu düşündüm."

"Gerçekten mi?" dedim gülümseyerek.

"Gerçekten gerçeği düşündüm." dedi ve ekledi:

"Gerçek ne? Ben gerçeği bulup, gerçeği olduğu gibi kabul etmeyi istiyorum. Ama gerçeğin ne olduğunu bilmiyorum. Gerçek herkese göre değişiyor. Herkese göre değişiyorsa o zaman nasıl gerçek oluyor. Gerçekler sabitse, neden herkesin söylediği şey aynı değil?"

Birden şaşırılmıştım.

187

188

Hay Allah... Neler oluyor... Ne güzel her şey yoluna girdi derken tekrar başa mı dönüyoruz....

Ben bir yandan bunları düşünürken konuşmaya devam ediyordu:

"Niye bir gerçek bulma çabası? Niye benim gördüğüm şeyleri görmüyorlar. Mesela bence Allah gerçek. Ama bazı insanlar onun gerçek olmadığını düşünüyorlar ve öyle inanıyorlar. Beni bir yaratan var. Niye benim gördüğüm bu Allah gerçeğini, onlar görmüyorlar."

Artık son noktayı koyma zamanı gelmişti. Kafası karışmadan bazı şeyler tekrar yerine oturmalıydı:

"Belki tüm bu çeşitliliği Allah istiyordur..."

Bir an durakladı. Düşündü... Düşündü...

"Satanistlerle ilgili konuştuklarımızı hatırlıyor musun? Örneğin onlar da gerçeği bulduklarını söylüyorlar. Ama onların gerçeği benim gerçeğime uymuyor. Onların Al-lah'ıyla benim Allah'ım aynı olamaz. Onların gerçek dediği Allah, kafamı karıştırıyor."

"Allah'ı temsil eden yalnızca onlar değil ki..."

Yine durakladı. Sonra birden:

"İçimdeki bu sesleri kimseye anlatamıyorum."

"Peki o halde burada sen ne yapıyorsun?... Ben ne yapıyo' rum?"

"İlk kez size... Halletmeniz için... Sadece size açıklayabiliyorum içimdeki sesleri."

"Peki biz ne yapıyoruz o halde?"

U D)

"Sen anlatıyorsun... Halletmem için... Benim için yaptığını söylüyorsun..: Biz ikimiz ne yapıyoruz burada?"

Bir süre durakladı. Bu bekleme ilkinden daha uzun sürmüştü. Nihayet oyunun sonuna geldik, diye düşünmeye başlamıştım. Burada süpervizörümün de yardımıyla iyi bir adım attığımı biliyordum.

"Bazen konuşuyorum, rahatlıyorum... Sizin için ne yaptığımı hiç bilmiyorum. İkimiz... Biz ne yapıyoruz..?"

Biz ne yapıyoruz...

Evet... Biz ne yapıyorduk...

Bunca zamandan sonra birlikte ne yaptığımızı anlamaya başlamıştı...

Hem de şimdi...

Hem de biraz aklının canı yanarak...

Uzun bir süre sessizlik olmuştu aramızda. Sonra sessizliği bozan Betül olmuştu:

"Mehtap Abla, geçen sefer konuştuğumuz gibi. Artık gelemeyeceğim. Ailemle birlikte memlekete gidiyoruz. Sanırım en az üç ay kalacağız orada. Ama beni merak etmeyin.

Kendimi iyi hissediyorum. Her şeyin üstesinden gelebilirim. Artık güçlüyüm."

"İhtiyacın olduğunda telefonla arayabilirsin. Gece gündüz demeden, kesinlikle çekinmeden. Biliyorsun, geceleri bile kapatmıyorum telefonumu. Aniden ihtiyacı olan birileri arayabilir, diye. Mesela sen."

"Bana çok şey öğrettiniz. En fazla düşünmeyi öğrendim sizden. Kendimi sevmeyi de."

Bu son konuşmaları, özellikle çok sevip kalbimde sıcaklık oluşan birisi yaptığında kendimi hep kötü hissediyordum.

İlk defa içimden gelen bir şeyi yapmak istedim. Şimdiye kadar sıcak bir sarılmaya ihtiyacı olduğunu düşündüğüm

189

190

halde, sarılıp sarılmamakta tereddüt ettiğim Betül'e sarılmak istiyordum.

Ayağa kalktığında onunla birlikte ayağa kalktım. "Sana sarılarak uğurlamak istiyorum. Bu şimdiye kadar kimseye yapmadığım bir şey. Sartlabilir miyim?"

Bu teklifi hiç beklemediğini görebiliyordum. Sarıldım. O da sarıldı sımsıkı.

"Mehtap Abla, her şey için çok çok teşekkür ederim size. Çok özleyeceğim sizi. Benim için çok şey yaptınız..."

"Rica ederim... Ben sadece, seni kendinle tanıştırmak için kılavuzluk yapım, o kadar..."

"Beni kendimle tanıştırmak mı?.." dedi birden. Bir süre düşündü ve ekledi:

"Evet... Şimdiye kadar kimse beni kendimle tanıştırmamıştı!"

TIRNAKTAKİ LEZZET (Tırnak Yeme Ahşkanlığı.)

"ÇOK mu lezzetli?"

"Evet..."

"Ben de öyle tahmin etmiştim."

Karşılıklı beraberce gülüşüyoruz. Gizli saklı bir şeyi beraberce yapmışız gibi. Sonra ekliyorum:

"Bence bu aramızda kalsın. Çok lezzetli olduğu söylersen, başkaları da ister belki..."
Söylediğimin garip bir şey olduğunu, sırf onları keyiflendirmek için böyle şeyler söylediğimi hissediyor, birçok çocuk.

Merkezimize yapılan başvuruların en fazlası tırnak yeme alışkanlığıyla ilgili. Ya da bilimsel adıyla "Tırnak Yeme Davranış Bozukluğu"

Her yıl birçok aile bu sorunla getiriyor çocuklarını. Bazen de başka sorunla geliyorlar. Muayenelerde çocuğun tırnaklarını da yediği anlaşılıyor.

192

Tırnak yeme alışkanlığı, güvensizlik, duygusal açlık ve benzeri psikolojik süreçlerin eksikliğiyle ortaya çıkıyor. Çocuğun durumuna göre iki ay ile altı ay arasında tedavisi yapılabilir.

Tırnak yeme sorunuyla baş etmek benim için zor değil... Yıllardan beri yaptığım bir iş...
Yıllardan beri başarılı olduğum bir alan...

Tırnaktaki lezzete inanarak gelen hiçbir çocuk yok ki, bu alışkanlığından vazgeçerek gitmesin merkezimizden...

Ta ki Murat gelinceye kadar...

* * *

Murat, üç çocuklu bir ailenin en küçüğüydü. Orta üçüncü sınıfa gidiyordu. Anne babası yıllardır onu tırnak yeme alışkanlığından kurtaramadıklarını söyleyerek getirmişlerdi. Bu konuda yardımcı olmamı istiyorlardı.

"Yıllardır gitmediğimiz uzman kalmadı. Kime gittiysek gidelim, bir süre iyileşmiş gibi oluyor, sonra tekrar tırnaklarını yemeye başlıyor. Kurtarın bu çocuğu lütfen..."

Murat, okullarının Rehberlik Servisince yönlendiril-', misti terapiye. Aile, çocuklarının tırnak yeme alışkanlığının giderilmesi için okulun rehber öğretmeninden yardım istemişti. Okulun rehber öğretmeni, birtakım testler ve teknikler uygulayarak yardımcı olmaya çalışmış, çalışmalarının yetersiz olduğunu görünce de uzman yardımına yönlendirmişti.

Daha önce birkaç kez değişik uzmanlara götürülmüş, her seferinde tırnak yeme davranışı tekrar etmişti. Bu kez okul rehber öğretmenlerinin yönlendirmesiyle merkezimize gelmişlerdi. Tırnak yeme davranış bozukluğunun arkasında, yolunda gitmeyen iç çatışmalar, bilinçaltı bastırılmış duygular, doyurulmamış ihtiyaçlar, aile içinde yolunda gitmeyen ilişkiler yatar genellikle.

Murat'la ilgili öncelikle iyi bir araştırma yapmak gere-kiyordu. Her zaman olduğu gibi duygusal ve psikolojik olarak yolunda gidenlerin, yolunda gitmeyenlerin tespitini yapmıştım. Konuştuğum, çocuklarının durumunu anlatan anne baba, iyi insanlara benziyorlardı. Saygılı, kibar tavırları dikkat çekiciydi.

"Bizim zamanımızda böyle uzmanlar yoktu. Daha doğrusu çocukları kimse adam yerine bile koymuyordu. Şimdiki nesil çok şanslı..."

Babayı dinlerken birden, tâ kendi çocukluğuma gitmişim...

Hiç unutmuyorum...

Bir gün hayatımda ilk defa gördüğüm bir köye gitmiştik.

O köyde, yıllarını Avrupa'da geçirmiş, on altı tane dil bilen çok ünlü bir amca yaşıyordu. Yıllarca Fransa'da, dünyanın en ünlü dil bilimcisinin yanında çalışıp onun asistanlığını yapmıştı. Bu dilbilimci tam olarak yüz elli iki tane dil biliyormuş.

Yıllarını akademik çalışmalarla, dilbilimine katkılarla geçirdikten sonra, huzuru doğduğu köyde bulduğunu söyleyerek buraya yerleşmişti.

Çok konuşan bir amcaydı. Söylediklerini göre her konuda bilmediği hiçbir şey yokmuş.

Daha önce de hakkında birçok şey duyduğum Orhan Amca, babamı köydeki evine davet etmişti. O davete icabet etmek üzere gitmiştik.

193

194

Çok farklı bir adam olduğunu herkes söyleyip duruyordu.

Karşılaştığımızda çok şaşırmamıştım. Her zaman evimize gelip giden, bizimle uzun sohbetler yapan birisiydi. Ufak tefek, sarışın bir amcaydı.

Köye gittiğimizde de her zaman olduğu gibi bizimle uzun uzun sohbet etmişti. Evindeki bütün eşyalar orijinaldi. Örneğin kapısının önündeki lamba, oyulmuş bir su kabağından yapılmıştı.

Köyde, kışın herkes soba yakarken, o kendi icadı olan, salonda dekor gibi görünen şömineden gücünü alarak, tüm evinin altından geçen, merkezi ısıtma sistemiyle evini ısıtıyordu.

Bahçesinde dünyanın dört bir yanından getirdiği muhteşem çiçekler vardı. Hatta hayatımda ilk defa siyah laleyi, onun bahçesinde görmüştüm.

Anlayamadığım şey, köydeki birçok kişi onun deli olduğunu söylüyordu.

O gidişimizde yaşlı bir hacı amca, yine sürekli Orhan Amcanın deli olduğunu söyleyip durmuştu.

Babama, Orhan Amcanın deli olup olmadığını sorduğumda:

"Olur mu yavrucuğum öyle şey... Deli değil... Buradaki insanlar onu anlamıyor. O çok kültürlü insan olma vasfını hiç kaybetmemiş, özel bir insan. Tek sorun bu. Büyüyünce anlarsın neden öyle dediklerini..." diye cevap vermişti.

Çocukluk bu ya... Dayanamayıp Hacı Dedenin yanına gitmişim.

"Hacı Dede... Niye Orhan Amcaya deli diyorsun. Hiç de deliye benzemiyor. Babam da deli olmadığını söyledi zaten..." dediğimde:

"Yavrum, deli olmaz olur mu? Küçücük çocukları, kocaman adam gibi karşısına alıp saatlerce onlarla sohbet ediyor. Akıllı bir adam olsa, çocuklarla sohbet eder mi? Çiçekleri, ağaçları, bulutları, aklına ne gelirse her şeyi anlatıyor bacak kadar çocuklara. Ağlayan çocukları susturmak için saatlerce dil döküyor. Bahçesine girip meyve çalan çocuklarla sohbet ediyor. Akıllı adam yapar mı böyle bir şey..?" demişti.

Şimdi hatırladığım bu olay, en çok yirmi yıllık geçmişi olan bir süreçtir sanırım.

Keşke hepimiz deli olsaydık...

Tüm Türkiye öyle deli olsaydı...

Ne güzel olurdu...

Çocuklarımızla saatlerce sohbet etseydik...

Ağladıklarında, onları teselli etmek için uzun uzun ko-nuşsaydık...

Yaptıkları yanlışlıklarda, hataları konusunda duyarlı olmaları için elimizden geleni yapsaydık...

Keşke hepimiz "deli" olsaydık...

Neyse ki yirmi yıl sonra, ülkemizin tamamında olmasa bile, bazı çevrelerde çocuklarla sohbet etmenin delilik olmadığı anlaşılmış durumda...

Hatta çocukları adam yerine koyarak, büyük insan gibi muamele etmenin, geleceğimizi kurtaracağının bilincinde...

* * *

Mahmut Bey doğru söylüyordu. Onların zamanında uzman yoktu...

Kısaca tırnak yeme öyküsünü dinledikten sonra kendimden emin bir biçimde:

195

196

if

"Merak etmeyin... Süre için kesin bir şey söyleyemem, ama geçeceğine dair söz verebilirim.

Bu şekilde birçok çocuk geliyor. Terapiyle her şey yoluna giriyor."

Anne ve baba, durumdan memnun olarak yanımdan ayrılmışlardı.

Murat'la iyi bir terapi sürecine ilk adımları atmıştık. Her şey yolundaydı. Birlikte düzenli olarak çalışıyorduk. "Ne zamandan beri yiyorsun tırnaklarını?"

"Çok önceden beri... Nerdeyse beş-altı yaşlarından beri diyebiliriz..."

"Hımm... Anladım..."

"Beni kemirmekten kurtaracak mısınız?"

Kemirmekten mi?

Ne kemirmesi?..

"Ne kemirmesi?" dedim gülererek.

"Tırnaklarımı kemiriyorum ya... Babam farelere ben; zediğimi söylüyor. Kemire kemire kalmadı. Gel arada bizimkileri de ye, diyor.."

Bu duyduğum bana biraz kötü gelmişti doğrusu.

Murat, iki abladan sonra dünyaya gelmiş, Karadenizli bir ailenin çocuğuydu. Özel bir koleje gidiyordu. Anlatı- -lanlara bakılırsa yediği önünde, yemediği arkasında, her şeyin yolunda gittiği bir hayatı yaşıyordu. Buna rağmen neden inatla ve ısrarla tırnaklarını yemeyi sürdürüyordu?

Tırnak yiyen birçok çocuğun aile içi ilişkilerinde, çocuğun üstesinden gelemeyeceği oranda zorluklar bulunur. Bu zorluklar uzman tarafından tespit edilir. Tespitlerin; arkasından aile .terapisiyle, çocuğun yaşadığı aile ilişkilerinde farklılaştırmalar yapılır, çocuğun ailesi tarafından.

dinlenilmesi, değer görmesi sağlanır. Sonra bir bakmışsınız ki tırnak yeme durumu ortadan kalkmış.

Mahmut Bey, ailesine karşı son derece kuşatıcı, destekleyici bir baba modelindeydi. Kızları ve oğlu için yapmayacağı hiçbir şey yoktu. Karı koca ilişkileri son derece iyiydi.

Yoğun iş temposuna rağmen ailesini hiç ihmal etmiyordu. Okullarında düzenlenen "Anne-Baba Eğitim Seminerleri" gibi toplantıları kesinlikle kaçırmıyordu. Eşiyle arasında olumsuz olabilecek hiçbir şey yoktu. Kızlarını ve oğlunu topluma kazandırmak, geleceklerini garanti altına almak için ne gerekiyorsa yapıyordu.

Beni bile şaşırtacak kadar iyi ve ilgili bir babaydı.

Murat'la yaptığımız birkaç bireysel terapide, ailesinin istemediği konularda ısrarcı davrandığının dışında önemli bir sorunu olmadığı görüyordum. Örneğin yakın bir aile dostlarına gidecekler, onun da gelmesini istiyorlar. Murat, gittiği yerde yaşıtı bir arkadaş olmadığı için gitmek istemiyor. Evde kalıp sokakta oynamak istiyor. Annesi ve babası, evde yalnız kalmasını istemedikleri için zorla gittikleri yerlere götürüyorlar, vs. gibi.

Ailenin diğer destekleyici ve zorlamayıcı tavırları göz önüne alınacak olursa, sadece bu gibi zorlamalarla tırnak yemek, bir uzman olarak çok da zihnime oturmuyordu. Sanki bir yerlerde başka türlü boşluklar varmış gibi geliyordu bana.

Murat'la tek olarak bir yere varamayacağımızı anladığımda, bundan sonraki seansları 'aile terapisi' şeklinde yapmayı önermiştim.

"Murat'ın bireysel destek almasını gerektiren çok özel bir sorunu yok. Birlikte çalışırsak, daha iyi sonuç alabilir, diye düşünüyorum."

197

\i*W

198

"Nasıl isterseniz... Hem daha iyi olur. Biz de sizin yanınızda, birbirimizle daha iyi geçinmeyi öğrenmiş oluruz."

Bu şekilde de birkaç hafta daha çalışmıştık.

Bu arada doğrudan tırnak yeme alışkanlığına yönelik konuşmalar yapmıyorduk, ama Murat'ın her geldiğinde tırnaklarının uzadığını görüyordum. Hatta son geldiklerinde bana bir müjde bile vermişti:

"Mehtap Abla, bil bakalım ne oldu?" "Ne oldu?"

"Annem ilk defa tırnaklarımı, tırnak makasıyla kesti. Hiç yemedim. Uzadı. Annem de kesti tırnaklarımı..." "Heyy... Bu harika bir şey..."

Aile içinde, birtakım yolunda gitmeyen süreçlerin bulunması, daha sonra bu süreçlerin yerine oturması ile her şey çok daha iyi gidiyordu.

Annesi:

"Artık tırnaklarını yemiyor, iki haftadır dikkat ediyorum, parmağı ağzına gitmiyor bile. Her şey yolunda. Tek sıkıntımız buydu. Allah sizden razı olsun."

Karşılıklı iyi niyet sözlerinden sonra, artık tekrar gelmelerinin gerekmediğini söyleyerek, bundan sonraki hayatlarında mutluluklar dilemişim kendilerine. Sadece süreci kontrol etmek üzere iki-üç hafta sonra tekrar uğramalarını istemişim.

Bu arada Mahmut Bey:

"Yaa, Mehtap Hanım... Götürmediğimiz yer kalmamıştı. İlaçlar verdik olmadı, parmağına acı ilaçlar sürdük olmadı... Yapmadığımız şey kalmamıştı. İnanın sırf tırnaklarını yemesin, diye hep mükafat verdim. Örneğin bisiklet istiyordu. Oğlum, şu tırnaklarını yeme, sana en iyi bisikleti alacağım, diyordum. Bırakıyordu. Bir süre sonra tekrar başlıyordu. Bir tane oğlum... Tırnak yemesi bir şey değil... Bir seminerde dinlemişim. Bu tip davranışlar, psikolojik problemlere işaret edermiş. Onun için endişelendim. Yoksa tırnak kendisinin, yese ne olur yemese ne olur..."

"Haklısınız... Ama söylediğiniz gibi tırnak yeme davranışı, içerde yolunda gitmeyen bir dizi olumsuzluğa işaret eder. Bugün tırnak yer, yarın başka türlü hissettirir rahatsızlık kendisini... En güzeli, zamanında tedbir almak. İç dünyası huzurlu, mutlu çocuklar yetiştirmek."

"Çok teşekkür ederiz yardımlarınızdan dolayı..."

"Rica ederim..."

Her şey yolundaydı. Aile gerçekten iyi ve destekleyici bir aileydi. Ufak tefek hataları vardı, ama bunların telafisi ile ilgili çalışmaları zaten yapmışım. Önerilere, tavsiyelere uygun hareket ediyorlardı. İşimi oldukça kolaylaştırmışlardı.

* * *

Bu görüşme, onlarla yaptığım son görüşme olmamıştı.

Her şey yolunda gidiyor diye ayrılmıştık oysa...

Çalışmalarımızı kontrollerle sınırlandırmıştık.

Aradan birkaç hafta geçmişti. İşyerimde oturuyordum. Telefonum çaldı. Arayan Murat'ın annesiydi:

"Mehtap Hanım, kusura bakmayın, rahatsız ediyorum."

"Rica ederim... Buyrun... Sizin için ne yapabilirim?"

"Murat birkaç gündür yine tırnaklarını yiyor. Hem de nasıl bir görseniz. Sanki parmaklarını da yiyecek."

199

200

"Son zamanlarda canımı sıkacak bir şey oldu mu? Üzücü bir olay, canımı sıkacak herhangi bir şey..?"

"Bildiğimiz kadarıyla olmadı. Babasının çok canı sıkıldı, yine mi başa döndük, diye. Ne tavsiye edersiniz, ne yapalım?"

"Buraya gelin, Murat'la konuşmam gerekiyor."

Ertesi gün annesiyle birlikte Murat geldi. Annesini bekleme salonunda bırakarak, çalışma odama geçtik.

"Naber? Nasılsın?" "İyiyim... Sen nasılsın?"

"Ben biraz şaşkınım doğrusu..." dedikten sonra, şaşkınlığının sebebine işaret eder gibi, ona doğru eğildim, ellerini ellerime aldım. Tırnaklarına baktım:

"Tırnaklardaki lezze t devam ediyor anlaşılın..."

Gülerek ve kendisinin farkında bile olmadığı, nedense benim rahatsızlık hissettiğim bir edayla:

"Evet... Annemin yemeklerinden daha güzel..."

Genelde birlikte terapi yaptığım çocuklarda, yaptıkları bir çalışmanın ardından, tekrar geri dönüş olursa üzülmeye, utanma duygularıyla karşılaşıyordum. 'Tüh yaa, bu kadar da uğraşmıştım. Görüyor musun, göndermeye çalıştığım davranış yine geldi. Ne yapacağız biz şimdi..?' der gibi bir tavırla karşılaşmadığımı hatırlamıyorum bile. Her çocuk mutlaka bir üzümlük, bir pişmanlık, bir utanma duygusu yaşar bu durumda. 'Benim için o kadar uğraştın, bak ben ne yaptım senin emeklerine...' derler davranışlarıyla.

Murat'ta hiç böyle bir şey yoktu...

Tam tersine gayet rahat, kendinden emin bir tavır...

"Annen duymasın..!"

"Duysa da bir şey fark etmez..."

"Bu günlerde canını sıkkan bir şeyler oldu mu?"

"Yoo, olmadı... Her şey yolunda..."

"Emin misin?.."

"Yaa, tabii ki arada sırada canımı sıkkan şeyler oluyor."

"Tırnaklarını tekrar yemeye başlamışsın. Bu konuda ne yapabiliriz sence? Bunu tekrar nasıl çözebiliriz?" "Bilmem..."

"Bana yardım et... Tek başıma yapamam... İçinde sıkıntı olan bir şey var mı? Minicik bir sıkıntı..?"

"Tek sıkıntım bilgisayarım ile ilgili. Kafam ona bozuluyor."

"Nasıl yani?"

"Evdeki bilgisayarımın REM'i düşük. Bazı bilgisayar oyunlarını çalıştırmıyor. Babamın işyerindeki bilgisayar daha iyi. Babama söyledim, eve de öyle bir bilgisayar alsın, diye. Şimdilik olmaz. Daha sonra alırız, dedi. Benim de sinirlerim bozuldu galiba. Tırnaklarını yemeye başladım."

"Hay Allah... Çok üzüldüm... Ne olacak şimdi?"

"Valla bilmem... Babam yenisini alıncaya kadar benim sinirlerim düzelmez. İster istemez kafama takıyorum."

"Bu kadar da uğraşmıştık oysa. Baban çok üzülmüştür sa-nırım..."

"Hem de nasıl... Buraya gelirken 'Oğlum git Mehtap Ablana sana yardım etsin. Hatta tırnaklarını yemezsen sana son model bir bilgisayar alırım, yeter ki yeme, dedi."

"Anlıyorum... Ama sen durup durup ümak yiyorsun. Senin için yapacak bir şeyim kalmadı. Üzgünüm... Bu kez sana yardımcı olamayacağım..."

Bir anda gözleri fal taşı gibi açılmıştı...

201

m

!J?M

7#

202

Konuşmalardan anlayacağınız gibi bu çocuğun tırnak yeme alışkanlığını bırakma gibi bir niyeti yoktu...

Bir anda beynimde şimşekler çakmıştı... Şüphelendiğim, test etmek istediğim şeyi nihayet kafamda oturtmuşum...

Tırnak yemesi, onun isteklerine ulaşmak için kullandığı en büyük silahıydı...

Kim elindeki silahı bırakmak ister ki...

Sıkıştıkça, bir şeyler yaptırmak istedikçe, tırnaklarını ağzına götürüyordu... O kadar... İşlem tamam... Ardından istekler anında gerçekleşiyordu...

Çünkü iyi bir gözle bakıldığında, aile içi ilişkilerde ve bilinçaltı süreçlerde, tırnak yemesini gerektirecek önemli bir sorun yoktu.

Belki zamanında gerçek bir ihtiyaçtan hareketle tırnak yemişti. Bu normaldi... Ancak babasının, onun tırnak yemesini aşırı ciddiye almasıyla birlikte, babaya karşı isteklerini yerine getirmek için eline muhteşem bir silah geçirdiğini keşfetmişti.

Son derece zeki bir çocuktur...

Aileyi en hassas yerlerinden yakalamıştı...

Önceleri sıkıntıdan, üzüntüden, yalnızlıktandı belki... Ama artık bir silahtı.

Tıpkı hastalık hastası kişilerin, hastalıklarını çok sevip hastalıklarına yapışmaları gibi...

Tedavi olmak, hastalıklarından kurtulmak istemezler, çünkü hastalıkları onlar için önemli bir silahtır. Aileye karşı, çocuklarına karşı, eşine karşı... İstemediği bir şeyler olunca, hemen hastalanır, histerik kojiversiyonlar geçirir. Çevredekiler de korkup ne isterse yaparlar.

Tüm bunlar beynimde canlanınca, çok akıllı olduğunun farkında olan, herkesi parmağında oynattığını zanneden bu çocuğa, iyi bir yardım yapmam gerektiğini düşündüm. Bu durum bile tam da uzman yardımı almasını gerektiren bir ruh haliydi.

Bir süre daha kendi aramızda konuşmalar yapmıştık. Daha sonra:

"Niye? Beraber çalıştığımızda olmuştu. Yine çalışırız olur. Sen bana terapi yaparsın. Babamlara söylersin ne yapmaları gerektiğini. Her şey düzelir."

'Sen bana terapi yaparsın... Babamlara söylersin ne yapmaları gerektiğini...'

'Babamlara söylersin ne yapmaları gerektiğini...'

O bana sorunmuş gibi bir şeyler anlatacak... Ben de babasına aktaracağım... Babası da istediklerini yapacak... Böylece istediği hedefe ulaşmış olacak...

Önce anlattıklarını yutmam gerekiyordu... Oysa yutmaya niyetim yoktu... Galiba şimdiye kadar işler böyle yürümüştü... Bence aynı şekilde yürütmemeye kararlıydım...

"Canının neye sıkıldığını bilmiyoruz ki. Hayatında her şey yolundaymış gibi görünüyor. Bu durumda senin için yapacak uygulamam kalmadı."

"Bilgisayara canım sıkıldı diyorum ya sana. Yüksek REM'li bir bilgisayar moralimi düzeltir." Bu cümle, içimden ne kadar da haklı olduğumu hissettirmişti bana. Şimdi acilen bir şeyler yapmam gerekiyordu.

"Sonra mezuniyet için bir araba istersin. Alınmayınca tır' naklarını yersin. Araba alınır, tırnak yemekten vazgeçersin.

203

204

Sonra istediğin başka bir şey alınmayınca sen yine tırnaklarını yersin. Bana gelirsiniz, ben babana istediklerini iletirim: İstedi-ğin şeye ulaşınca yine bırakırsın..."

Ağzından bir kelime bile çıkmadan bana bakıyordu. Tepkisini merak ediyordum. Ne bir itiraz ne bir yalanlama ne de bir şaşkınlık.

Yoo... Sadece biraz şaşkınlık!..

"Nerden anladın?" dercesine şaşkınlık!..

İçimden gelen sesin, beni doğru yönlendirdiğini gördüğümde, bildiğim yolda ilerlemeye devam ettim:

"Tırnakların, senin silahın değil mi? En sıkıştığın zaman' larda isteklerine ulaşmak için kullandığın bir silah. Ailen, özellikle baban, o kadar duyarlı ki senin tırnaklarını yemene. Yeter ki yeme de ne istersen yaparız, yaklaşımıyla her istediğini yapıyorlar. Tırnak yeme alışkanlığının bitmesi demek, isteklerine ulaşmada başarısızlık demek..."

"Şeyy... Mehtap Abla... Öyle değil.

"Bence öyle... Bunca zamandan beri buraya gelip gidiyorsun. Tamam belki başka şeyler de yoluna girdi, ama ailen sırf bundan kurtulman için para ödüyor haftalardır. Seni bilmem, ama bu durumu keşfettikten sonra artık seninle çalışmam. Ailenden boşu boşuna para alamam. Ben ne kadar düzelmeni istesem de, düzelme işini sen istemediğin müddetçe başarılı

olamayız- Bırakmak istemediğin bir şeyi sana nasıl bıraktırabili-rim ki..? Bana kalırsa ailene istediklerini yaptırmak için böyle bir oyun oynamana gerek yok ki. Baban tanıdığım ve gördüğüm babalar arasında, top on listesine girecek kadar iyi bir adam. Onunla sadece oturup konuşarak istediklerini yapabilirsin. Kaldı ki bir baba, oğlunun her istediğini yaptığında iyi baba olmaz- Oğlunun isteklerini, zararlısını yararlısından ayırarak gerçekleştirdiğinde iyi bir baba olur. Bir şey yapmıyorsa,

sana yapacağı iyi bir açıklama vardır eminim ki. Çevrene bir bak. Kaç arkadaşının babası onlarla gezmeye gidiyor. Oğlunu alıp halı sahalarda maçlara götürüyor. Onlara iyi bir baba olmak için, tatil günlerinde eğitim seminerlerine gidiyor. Kaç arkadaşının annesi, mutfakta yemek yapmak varken, oturup oğluyla sohbet ediyor."

Başını önüne doğru eğmişti. Çıt bile çıkarmadan dinliyordu.

"Evet... Haklısın..."

"Üstelik yaptıkları bunca şeyden sonra, hâlâ tırnaklarını yemen onları üzüyor. Babanın bana yardım talebinde bulunurken ki yüz ifadesini hatırlıyor musun? Oğlu kanser hastah-ğına yakalanmış gibi acı çekiyordu... Senin ailen, konuşulabilecek bir aile. Böyle bir aile için geliştirilebilecek daha iyi taktikler var. Tırnak yiyerek onlara şantaj yapmana gerek yok ki... Sadece konuş yeter."

"Genelde anne-babalar hep öyle. Arkadaşlarımla da konuşuyoruz. Böyle şeyler yapmazsan onlara kendini dinletemiyorsun ki?"

"Onlara kendini dinletemediğin bir yer oldu mu? Böyle bir durum varsa anlat bana. Hemen sana yardım ederim."

Düşündü...

"Yok aslında..."

"Arkadaşların kendi açılarından haklı olabilirler belki. Onları ve uygulamalarını yargılama hakkımız yok. Yaşadıkları hayat, öyle taktiklerle kendilerini kurtarmaya çalışmalarına neden oluyor olabilir. Ama sen, onlar değilsin. Senin ailen de, onların ailesi değil. Onların ailelerindeki yolunda gitmeyen şeylerin bedelini, kendi ailene ödetmiş oluyorsun bu durumda.

205

o*"

4

» Hem de hiç hak etmedikleri halde... Yani niye bana öyleymiş gibi geldi... Belki yanılıyor da olabilirim..."

Z Bir süre sustuk.

» "... Ne yapacaksın şimdi?"

206 "Annemi de yanımıza alalım bence. Birlikte konuşalım:

Bunları bilmeleri gerekiyor. Senin tırnak yeme davranışının al' tında neler yattığını öğrenmeye hakları var. Senin için zor ol-mazsa annemi de buraya alalım. Anlatalım durumu.

İstemez-. sen almayalım. Birlikte çözelim. Ne dersin? Nasıl istersen öyle yapalım."

Bir süre düşündü. Aklında ne geçirdi bilmiyorum. "Tamam... Annem de duysun..."

Annesini yanımıza aldık. Bir süreden beri Murat'la çalıştığımızı, ancak artık birlikte çalışmamızın fazla bir yararı olmayacağını söyledim.

Murat'ın aslında iç dünyasındaki herhangi bir psikolojik sorundan dolayı değil, ailesine söylemekten çekindiği bazı isteklerine ulaşmak için böyle bir yol bulmuş olduğunu keşfettiğimizi anlattık. Açıklamaları daha ziyade Murat yapıyordu. Ben sadece başımı sallayarak onaylıyordum.

"Aslında çok fazla planlayarak yapmadım ki... Nasıl oldu bilmiyorum... Zamanla kendiliğinden olmaya başladı..."

"Hatice Hanım, tüm bunları çok fazla planlamadığımı ben de biliyorum. Önemli olan, tırnak yeme davranışının altında yatan nedeni bulmaktı. Murat'ın nedeni, isteklerine ulaşmak,

insanları istediği noktaya getirmektir. Terapinin işi burada bitti. Dolayısıyla benim işim de. Çünkü daha uzun çalışmamızı gerektirecek bir sojrun yok. Bana öyle geliyor ki, bilinçaltında onu tırnak yemeye yönlendiren bu sürecin keşfinden sonra,

i:

ı i

>

artık tırnak yemesine gerek kalmayacak. Çünkü parmağının, ağzına gittiği her an, onun orada ne işi olduğunu hissedecek. Dolayısıyla elini kendiliğinden aşağı indirecek. Bir süre sonra, isteklerini belirtmede dilini kullanmaya başlayacağı için, tırnaklarına hiç mi hiç ihtiyacı olmayacak."

Annesi anlatılanları büyük bir dikkatle dinliyordu.

"Her şeye rağmen yemeye devam ederse, silahından vazgeçemiyor demektir."

"Ne olacak şimdi?"

"Bunu sadece Murat biliyor. Yani artık ne olacağını. Çünkü ben maalesef meslek hayatımda ilk kez bu alanda başarısız olduğumu kabul etmek zorundayım. Tırnağını bilerek ve isteyerek yiyip, ailesine isteklerini yaptırmak için bilerek, bilinçli olarak kullanan birisiyle ilk kez karşılaşıyorum. Bu durumu bilerek daha fazla çalışmam. Bundan sonrası Murat'ı ilgilendiriyor."

* * *

Bir terapi daha burada bitmişti.

İlk kez bir terapiyi pat diye kesmiştim. O durumda yapılması gereken şeyin bu olduğu inancına kapılmıştım.

"Onun için yapabilecek bir şeyim yok. Havlu atıyorum, pes ediyorum" tavrını ortaya koyarak, tırnak yemeden kurtulma sorumluluğunu doğrudan Murat'a devretmiştim. Varoluşundaki tırnak yeme olayının sorumluluğunu alması gerektiğine inanmıştım.

Başarısızlığı kabul ediyor gibi görünerek, başarıyı ona devretmiştim.

Her gencin, başarma ihtiyacına olan güvenimle...

207

208

Başarısızlığı kabul ederek, başarıyı yakalamaya çalışmıştım...

İlk kez bu kadar organize tırnak yeme alışkanlığıyla karşı karşıya gelmiştim.

Kolaylıkla üstesinden geldiğim bu alanda, ilk kez neredeyse başaramadığımı düşünerek pes edecektim...

Neyse ki son sayfa, benim kalemimden çıkan mürekkeple nihayete ermişti...

HAYAL ÜLKESİ (Örnek Aile-Örnek Bakış Açısı)

jDU terapim ne çok uzun... Ne çok güzel... Ne çok acıklı... Ne çok ilginç... Ne de çok komik...

Sadece çok özel... Çok örnek bir terapi... Tam da bu nedenle, tüm terapilerimin arkasına

yerleştirdim, Fümet'in öyküsünü... Çok hoş bir yardım süreciydi... Çok keyifli... Çok örnek bir

çalışma... Çok örnek bir aile... Çok örnek alınması gereken bir bakış açısı...

* * *

210

Güzel bir yaz günüydü. Hatta fazla güzel bir gün. Bundan sonra olacakları haber verir gibi...

İş yerimde oturmuş, bir şeyler yazıp çiziyordum. Telefonum çaldı. Açtım. Sekreterim, hatta bir beyefendinin olduğunu, yetkili bir uzmanla telefonda görüşmek istediğini söyledi.

"Tamam... Bağla telefonu..." diyerek telefonun aktarılmasını istedim.

"Merhaba, kiminle görüşüyorsunuz acaba?"

"Ben Psikolog Mehtap Kayaoğlu... Size nasıl yardımcı olabilirim?"

"Aaa, Mehtap Hanım, benim bir kızım var. Onunla ilgili bir konuda görüşmek istiyordum."

"Tabii... Sorun nedir?"

"Daha önce bazı sorular sorabilir miyim?"

Belli ki beni ve merkezimizi tanımayan birisiydi. Eline geçirdiği bir broşürden ya da bir arkadaşının tavsiyelerinden yola çıkarak arıyordu. Yardım almaya gelip gelmeyeceğini anlamaya çalışıyor, gibi hissetmişim.

"Lütfen... Buyrun? Cevap verebileceğim şeylerse elimden geleni yaparım..."

"Elime broşürünüz geçti. Sizi bu yolla buldum. Kızımınla ilgili bazı meseleleri danışmak istiyordum. Ama çocuklarla ilgili ne tür çalışmalar yapıyorsunuz?"

"Kaç yaşında kızınız?" "Sekiz yaşında"

"Çocuğunuzla, birlikte buraya geldiğinizde, getireceğiniz sorunun niteliğine göre, sizinle, eşinizle ve çocuğunuzla görüş"

şüyoruz. Bu görüşmeler duruma göre ayrı ayrı olabileceği gibi, aile terapisi şeklinde, hepinizin birlikte seansa gireceği şekillerde de olabiliyor."

"Peki çocukları nasıl tanıyorsunuz? Yani onlara hemen ulaşabiliyor musunuz?"

"Elbette... Bizim işimiz bu... Bir takım metotlar kullanarak. .. Testler uygulayarak..."

"Nasıl testler?"

"Duruma göre; zeka, kişilik, bilinçaltı, ilgi-yetenek... Ben en fazla, zaman kaybını önlediği ve çocukların bilinçaltı süreçlerini çok pratik bir biçimde ortaya çıkardığı için projektif testleri seviyorum. Yani bir çocukla birkaç hafta terapi yapıp acaba sorun nerde diye beklemektense, psikolojik test yapıp sorunu tespit edip doğrudan tedaviye yönelik çalışıyorum. Bunun gibi şeyler..."

"Güzel... Şey lütfen yanlış anlamayın. Çok düzenli ve sistemli bir kızım var. Ona uygun bir yenbulmak istiyorum o kadar. Başka bir niyetim yok. Böyle üst üste sorular sormamın sebebi bu."

"Rica ederim. Merak ettiklerinizi sorun..."

"Neyse... Ses tonunuz da güven verdi doğrusu. Benim kızımınla sorunum şu. Aslında buna tam sorun da denilemez. Kızım, eve köpek almak istiyor. Annesiyle ben de köpek almasını istemiyoruz. Ama kızımıza bunu söylersek, bizden uzaklaşıp nefret eder, diye endişeleniyoruz. Bize yardımcı olur musunuz? Ona birlikte söyleyelim köpek için erken olduğunu. Çünkü biliyorum ki köpeğin sorumluluğunu alamayacak. Onun tüm işleri annesinin üzerine kalacak. Üstelik annesinin köpeklere karşı alerjisi var. Şimdi biz kalkıp da 'Kızım annenin alerjisi var, köpek alamayız'

211

212

dersek annesinden nefret eder, diye korkuyoruz. Bu konuda yardım eder misiniz?"

Eve köpek almak istemiyoruz... Kızımıza söylersek bizden nefret edebilir... Lütfen birlikte söyleyelim... Kızımızın bizden nefret etmesine neden olmadan siz söyleyin...

Bunca yıllık meslek hayatımda ilk kez böyle bir şeyle karşılaşıyordum...

Bu insanlar kimdi?

Neydi?

Nasıl bir eğitim almışlardı?

Bu bakış açısını nasıl kazanmışlardı?

Burası Türkiye değil mi yoksa... Ben hayal ülkesinde miyim?

Hayal ülkesinde gibiydim...

Duyduklarım, benim bile hayal edebileceklerimden fazlaydı...

•

* * *

"Lütfen şaşkınlığımı bağışlayın. Yardım alma nedeniniz bana çok hoş geldi. Kızınız adına mutlu oldum, böyle bir aileye sahip olduğu için..."

"Çok teşekkür ederim. O halde size uğrayalım bir gün."

"Nasıl isterseniz- Size elimden geldiğince yardımcı olurum."

Telefonu tekrar sekreterime aktarmıştım.

Duyduklarıma inanamıyordum.

Çocukları zor durumda olduğu halde yardım almaya! gelmeyen___

Hangi konularda uzman yardımına başvurması gerektiğini bilmeyen...

Yardım almaktan utanan...

Yardım almayı reddeden...

'Bizim zamanımızda uzman mı varmış? Annelerimiz bizi uzmanla mı yetiştirdi?' diyerek bu hizmet alanını görmezden gelen...

Çocuktur geçer... Çocuktur unuttur diye düşünen...

'Çocuk milletin ağzına iki patlattın mı, sorun diye bir şey kalmaz.' diyen...

'Hiçbir şeyi yok, her şeyi hınzırlığından yapıyor.' diyerek sorunları reddedilen...

Her konuda harcayacak para bulup da iş uzman yardımına almaya gelince, ceplerinden çıkacak iki kuruşun hesabını yapan...

Çocuğunun pantolonuna, giysisine servet ödeyen, çocuğuna ev, araba almakla iyi bir gelecek hazırladığını zanneden; ama iş ruhsal geleceğe ve çocuğunun hayatına yatırım yapma noktasına gelince, her şeyin hesabını yapan...

Neler neler... öyle anne-babalarla karşılaşmıştım ki...

* * *

Birkaç gün sonra aynı beyefendi aradı. Gün içinde gelmek istediklerini söyledi. Öğleden sonra uygun olduğum bir saatte anlaştık.

* İşin doğrusu bu aileyi mutlulukla bekliyordum.

Randevu saatinde tam zamanında geldiler. Aslında erken gelmişler, ama aşağıda mağazaları gezerek, zaman doldurmuşlar.

213

214

10

m.

Odama otururken, sekreterim telefon etti ve danışanlarımın geldiklerini söyledi. Odama getirmesini istedim.

İçeri önce baba girdi. Genç görünümlü bir anne ve güzel bir kız çocuğu.

"Merhaba... Hoş geldiniz-!"

Onlar bana bakıyorlardı, ben onlara... Sanırım herkes birbirine, beklediğinden farklı birisiyle karşılaşmanın verdiği şaşkınlıkla bakıyordu.

Baba, genç görünümlü, zayıf, uzun boylu, top sakallı, kolunda iri gösterişli dövmesi olan, enerjik görünümlü bir beydi.

Anne, spor kıyafetleri içinde, takıları ve görüntüsüyle genç kız gibiydi.

Fümet, son derece ağır başlı görünümlü, cici bir kız çocuğu.

"Bu kadar genç olacağınızı tahmin etmemiştik Mehtap Hanım..."

"Ben de sizin için aynı şeyleri düşünüyordum..." dedim.

"Bizim böyle görüldüğümüze bakmayın. Aslında yaşlarımız ilerledi, ama genç görünüyoruz."

Oturduk. Bir süre birlikte sohbet ettik. Anlaşmamız gereği kızlarına söylemek istedikleri konuda kendilerine yardım edecektim.

"Şeyyy... Biz duyduk ki siz ailelere rehberlik ediyormuş-sunuz. Örneğin biz kızımızı daha yakından tanımak istesek, bize yardım edebilir misiniz?"

Anneyle babanın, geçen günkü telefon konuşmasından sonra, sadece köpekle ilgili yardım almakla sınırlı kalmayacaklarını düşünmüştüm. Öyle görünüyordu ki, kızları için daha fazlasını yapmaya karar vermişlerdi.

"Tabii ki yardım ederim. Gençlerle tanışıyorum, onların ailelerince fark edilmeyen yönlerini buluyorum. Sonra aileleri' ni, çocuklarının bu taraflarıyla tanıştırıyorum. Çok eğlenceli oluyor. Aileler şaşırıyor. Biz de genç arkadaşlarımla birlikte eğleniyoruz."

Fümet, çok şirin görünümlü bir kızdı. Ailesinin söylediğine göre yaşamında her şey son derece düzenliydi. Derslerinde başarılı, sistemli, disiplinli bir çocuktü. Odasını düzenli olarak toplayan, yemek saatlerinde yemek yiyen, abur cubur şeyler atıştırmayı sevmeyen, ortalığı dağıtmayan, insanlarla ilişkilerinde nazik ve kibar davranan bir kız.

"Biz kızımızdan son derece memnunuz. Çok programlı bir çocuk. Aslına bakarsanız bize göre fazla düzenli bir hayatı var."

"Nasıl... Bunu açar mısınız?"

"Örneğin biz anne-baba olarak rahat insanlarız. Öyle aman şu şöyle olsun, aman bu böyle olsun... Yapmayız öy-. le şeyler. Fümet doğduğundan beri böyle tutumlarımız olmadı. Onu hep rahat bıraktık. Biz zamanında zorlandık da ne oldu, diye düşündük. Ama Fümet bize benzemedi. Biz ne kadar dağınık, relaks davranıyorsak, Fümet o kadar sistemli bir çocuk oldu."

Babanın söylediklerine anne katkıda bulunuyordu:

"Evet Mehtap Hanım, diyelim ki okuldan geldi. Birlikte bir yerlere gideceğiz. Hadi hazırlan dediğimizde kesinlikle reddediyor. Önce derslerini bitirmesi gerektiğini söylüyor. Derslerini gelince yapabileceğini söylüyor... Yok... Dersler daha önemli. Oysa zaten çalışkan bir çocuk. Yazılılara bile çalışmasına gerek yok. Öyle oluyor ki onun yüzünden bir yere gidemiyoruz. Anne olarak kızımın döküntüsünü hiç toplamadım desem yalan olmaz."

215

216

"Kaldı ki benim döküntülerimi topluyor. 'Of babacığım, niye böyle dağınıksın sen?' diyerek, ortalığa attığım, her şeyi yerine yerleştiriyor." diye ekliyordu babası. ;

Bir yandan da Fümet'i izliyordum. Anlatılanları sakın bir şekilde dinliyordum.

"Fümet... Çok güzel bir ismin varmış." "Teşekkür ederim... Ben de seviyorum ismimi."

"Annenle babanın söylediklerini duydun... Anlaşılan sen sorunsuz bir çocuksun. Onlara kaülüyor musun? Sence her şey yolundamı?"

"Evet... Her şey yolunda. Bazen yolunda gitmediğinde oturup konuşuyoruz, o zaman daha da iyi oluyor."

O kadar kibar, o kadar tatlı, o kadar iyi yetiştirilmiş bir görüntüsü vardı ki, sanki İngiliz okullarının, Leydi yetiştiren bölümlerinden fırlayarak ülkemize gelmişti. Asil bir yanı vardı... Anlatılamayan... Hissedilebilen...

"Mehtap Hanım, isterseniz siz Fümet'le yalnız kalın. KIZI-* mızın biz yokken söyleyeceği şeyler olabilir. Zamanla ilgili hiç acelemiz yok. İstedığınız kadar gidip geliriz. Hiçbir şey için acele etmemize gerek yok."

Mesaj alındı...

Babanın sözlerindeki mesaj yerine ulaşmıştı. Evdeki köpek krizini aşmak için gelmişlerdi.

Fakat bunun için bile acele etmemem için uyarılmıştım.

Hiç önemli değil... Gerekirse birkaç kez geliriz... Yeter ki kızımız için her şey yolunda gitsin...

"Nasıl isterseniz- |. Bu durumda sizi bekleme salonuna, çay içmeye gönderiyoruz- Değil mi Fümet?"

"Evet... Gazete falan da okuyabilirler bizi beklerken..."

Görünen o ki annesiyle babasının boş zaman harcamalarını istemiyordu.

Anne babasının dışarı çıkmasıyla birlikte, o kibar ve nazik gülüşüyle:

"Ben sizi çok sevdim biliyor musunuz? Gelirken hiç böyle olacağınızı tahmin etmemiştim. Yaşlı bir doktora gidiyoruz sanmıştım. Ne kadar iyi. Genç yaşta böyle güzel bir iş yapıyorsunuz..."

"Çok teşekkür ederim... Bu sözlerden sonra, sana hak ver-meye başladım. İyi ki bu işi yapıyorum. Aksi halde senin gibi tatlı bir genç bayandan böyle şirin sözler duyamazdım sanırm..."

Bir süre sohbet ettik. Genel anlamda son derece dengeli görünüyordu. Olumsuz görünen, herhangi ciddi bir patolojik soruna işaret eden bulgu yoktu.

Birçok anne baba, tüm mükemmel görüntüsüne rağmen bu kadar dengeli çocuk yetiştiremezlerken, bu anne-baba ne yaparak, Fümet'i ortaya çıkarmışlardı, merak ediyordum doğrusu. Nasıl bir çocukta yolunda gitmeyen ne varsa, yolunda gitmeyen her şeyin mimarı ailesiyse, Fümet'te yolunda giden her şeyin de mimarı ailesiydi. Aileye hakları teslim edilmeliydi.

Fümet'le görüşmemiz bittikten sonra ailesi benimle bir süre yalnız görüşmek istediklerini söylediler. Kızlarıyla birlikte teklifi kabul ettik. Bu kez dışarıda gazete okuma sırası Fümet'e gelmişti.

"Ne düşünüyorsunuz kızımız hakkında?"

"Çok iyi yetiştirilmiş bir çocuk. Birkaç yıldır bu işi yapıyorum. Artı, içinde bulunduğum sosyal çevrede gördüğüm ço-cukları da eklersek, bu kadar tatlısıyla ilk kez karşılaşıyorum. Harika bir kızınız var. Onu nasıl yetiştirdiniz?"

217

I

218

"Aslına bakarsanız biz de tam bilmiyoruz. Evlendiğimizde tam olarak anne baba olmaya hazır değildik. Bizi gördünüz. Biz özgür insanlarız. Kızımız hayatımıza girince de fazla farklılık yapmadık. Aman şunu yap, aman bunu yap gibi sıkıştırmalar yapmadık. Her şeyine karışmadık. Nasıl istiyorsa öyle davrandı. Derken büyüdü. Biz ikimiz onun kadar sistemli değiliz. Ani kararlar verip evden fırlıyoruz. O çıkmıyor. Dersi varsa önce dersini bitiriyor, sonra çıkıyor. Bol bol kitap okuyor. Akşamları televizyon izlediğimde 'Babacığım, bu programı izlemek yerine, şu kitabı okusan. Senin için daha faydalı olur.' diyor. Bizi hep olumlu ve güzel şeylere yönlendiriyor."

Burada anne devreye girdi:

"Örneğin hiç sınırlı değil. Çok mantıklı bir çocuk. Arkadaşlarımızın çocuklarına bakıyoruz sorunlarla dolu. Bizim kızımızda hiçbir şey yok. Her şey yolunda. Resmen dua ediyoruz, böyle bir kızımız olduğu için. Ama olur ya bizim görmediğimiz bir şeyler varsa diye getirdik size. Özellikle bilinçaltında sorun var mı, merak ediyoruz. Basit şeyler için kızımızın dengesini bozmak istemiyoruz."

Babanın sözlerindeki "bizi gördünüz" ifadesi, onların görüntülerine odaklanmıştı beni. Özgür bir görüntüleri vardı. İkisi de genel popülasyonun biraz dışında duruyorlardı. Kollarındaki iri dövmele, üzerlerindeki metal süslerle...

Burada muhteşem bir dengeyi yakaladıkları her halle> rinden belliydi.

Ülkemizde iki uç noktada hatalar yapıldı yıllardır. Önceden aileler her şeyi aşırı bastırdılar. Çocukların kendile-* rini ifade edebilmeleri, kendilerini gerçekleştirebilmeleri için hiçbir şey yapılmadı.

.S

Sonraki jenerasyonda tam da bunun tersi devreye girdi. Çocuklarımıza özgürlük kazandırıyoruz adı altında, iyice sınırsız çocuklar olmaları sağlandı. Durdan susdan anlamayan çocuklar...

Bu insanlarsa çocuklarının sununa bununa karışmadıklarını söylüyorlardı...

Bence genel anlamda iyi ve besleyici bir anne baba olmayı başarmışlardı. Öyle görünüyordu ki, çocuklarına genel yönlendirme işini iyi yapmışlardı.

En önemli tavırlarıysa, eleştiri ve tenkit ifadelerine yer vermemiş olmalarıydı...

Tüm bunları nerden mi anladım?

Tabii ki çocuklarıyla hangi durumlarda nasıl konuştuklarını sordum. Çeşitli alternatif davranışlar sundum onlara. Böyle bir durumda kızlarına ne söylemiş olabileceklerini sordum. Aldığım cevaplar, tam da olmasını istediğimiz düzeydeydi.

Destekleyen...

Yönlendiren...

Karşılıksız seven...

Eleştirmeyen...

Tenkit etmeyen...

Tehdit etmeyen...

Ani çıkışlarla azarlamayan.

Her türlü sorunu çocuğuyla konuşabilen...

Konuşmalarda nasihatlere yer vermeyen.

Bastırmayan...

Bir çocuğun yetiştirilme sürecinde bunlardan daha önemli ne olabilir?

219

* * *

w

220

v İi

Bir hafta sonra tekrar geldiler.

Fümet'e yaptığım psikolojik testin sonuçlarını merak ediyorlardı. Fümet, dışarıda bizi bekliyordu. Önce test sonuçlarını verecektim, ardında Fümet'le görüşecektik.

İlginçtir ki Fümet'in bilinçaltından engellenme duygusu çıkmıştı. Baba ile çatışma, bilinçaltı yalnızlık. Kendisini evde yalnız hissediyordu, kardeş istiyordu. Belki de yalnızlığını çözümlenecek bir kardeş.

Psikolojik bir test olduğu için sonuçların aktarılması uzun sürer genellikle. Sonuçları büyük bir dikkatle dinliyorlardı. Kızlarıyla ilgili bilmedikleri şeyleri duymak çok hoşlarına gitmişti. Bazı konularda şaşkınlıklarını gizleyemediler:

"Benimle nasıl çatışma yaşar. Benimle arası, annesi-ninkinden daha iyi. Her şeyini benimle paylaşır."

"Bu projektif bir teknik. Hata payı olabilir. Ama başlangıç' ta aileleri şaşırtan süreçler, terapi sırasında kendisini doğru' yor. Ben de elime geçen bulguları aileleriyle paylaşıyorum. Bilinçaltındaki izleri takip ediyorum. Niçin sizinle çatışmalar ya' sadığını terapiyle bulabilirim."

"Evet yaa, çok iyi olur. Bulun da bana da söyleyin, hatalar yapmayayım kızıma karşı. Bir de şu kardeş meselesi. Hiç istemiyor. Biz aslında bir bebek daha düşündük, ama o istemediği için vazgeçtik."

"Aile içindeki sistemin tam olarak oluşturulabilmesi için yedek oyunculara ihtiyaç vardır. Bir çocuk, ne kadar kardeş istemezse istemesin, ne kadar kardeşinden şikayet ederse etsin, SO' nuç hiç değişmez. Aile içindeki ilişkiler koalisyon halindedir. Anne ve baba koalisyon kurarken, kardeşler de kendi araların' da koalisyon kurarlar. Kendilerini yalnız hissediyorlarsa ya koalisyon kuracak birini bulamamışlardır ya da koalisyon kuracak kardeş ailede olduğu halde frekansı tutturamamışlardır. O ne' denle, diliyle istemediğini söylese de aslında yalnızlık hissediyor ve bu yalnızlığın kardeşle giderilebileceğini düşünüyor."

"Arkadaş çevresi de geniş. Eve yatılı falan da geliyorlar, ama demek ki yetmiyor." dedi annesi.

"Kendinizi düşünün. Hayatınız boyunca, yaşamınızdan gelip geçen arkadaşlarınızı düşünün... Hangisi yanınızda... Kaç tanesi sizin yanınızdaki varlığını koruyabilmiş... Oysa kardeşiniz

ölünceye kadar yanınızdadır. Bir süre ara verir belki ama sizi hiç terk etmez. Üstelik burada gerçek bir kardeşlikten söz etmeliyiz- Ortalıktaki birbirini kandıran, aldatan, dolandıran kardeş ilişkileri kriterimiz olmamalı..."

"Evet, çok haklısınız... O halde biz sizi yalnız bırakalım. Müsait ortam olursa, bu köpek meselesini de çözerse-niz çok mutlu oluruz..."

Test sonuçlarıyla ilgili bir süre daha konuştuk. Bilinçaltımdan çıkan veriler ve bunların günlük hayatta karşılıklarına çıkma biçimleriyle ilgili bilgilendirme yapmaya çalışmışım. Babası anneye oranla daha aktif dinliyordu. Sürekli aklına gelen her şeyi soruyordu. 'Bazen şöyle yapıyor, bununla ilgisi olabilir mi', 'Hay Allah, ben de bu davranışına bir anlam veremiyordum, demek ki bu nedenle' gibi hayretini gizleyemiyordu. Bana yardımcı olacağını düşündüğü ayrıntıları paylaşıyordu.

Bana ilginç gelen tarafsız, ailenin kendileriyle ilgili detay bilgileri paylaşmalarıydı. Genellikle tüm terapilerde böyle- olur. Önce herkes kendisiyle ilgili hep olumlu şeyleri anlatır. Sonra 'Biz bu kadar dikkatliyiz, bu çocuk niye böyle oldu anlayamadık.' derler. Sanki tüm sorunları, gökten yağmış gibi. Sanki kendilerinde hiçbir hata yokmuş gibi...

221

222

Daha ikinci görüşmemizde böylesine paylaşımcı ve içten açıklamalar bana da iyi gelmişti.

Seansta ben ne kadar iyi olursam, ne kadar iyi hissedersen, karşımdaki kişiye de o kadar fazla yardımcı olabilirim... Önce ben rahat olmalıyım... Önce ben kendimi iyi hissetmeliyim...

Konuşmalardan sonra tam kapıdan çıkacaklardı ki, baba aniden dönerek:

"Mehtap Hanım, bir şey soracağım... Çok merak ettim de..."

t£

"Sorun..." dedim gülümseyerek. ^f

"Bu broşürleri nerede bastırdınız? Çok profesyonel bir çalışma. Merak ettim de. Kimin fikriydi bu dizayn?"

"Basım işlerini bir arkadaşımın eşi yaptı. Reklam ajansı var. Ama tasarım bana ait. Ben tasarladım. Hiç kimseyi kü' nşarmadım. Düşündüm, buldum. Onlara da, bunun aynısını yapın ve basın, dedim. Bastılar."

"Tahmin etmiştim. Geçen hafta buradan ayrılırken eşime de söyledim. Birkaç broşür vardı elimde. Yan yana sıraladım. En profesyonel görünen yeri aradım. Sizi görünce de eşimle karar verdik. Bu tasarım kesin olarak Mehtap Hanıma aittir, diye. Test sonuçlarınız da sizin bir profesyonel olduğunuzu gösterdi. Sonuçlarınız da o kadar isabetliydi ki. Zihnimde yerine oturmayan birçok puzzle vardı kızım ile ilgili. Bunca yıldan sonra her şey yerine oturdu. Sizi bulduğumuz için çok şanslıyız." >•'

"Çok teşekkür ederim. Böyle düşünmeniz beni mutlu etti doğrusu..."

""••

Dışarı çıktılar. f

..*

* * *

"Yaptığınız o çalışmanın sonuçlarını bana da söyler misiniz? Merak ettim. Yolunda gitmeyen şeyler nelermiş."

Karşımda son derece zeki, akıllı bir kız duruyordu. Onunla, diğer herkesle yaptığım gibi kartları açık oynamam gerekiyordu. Karşılıklı güven ilişkimizin kurulabilmesi için, ondan bir şeyler gizlediğim duygusuna kapılma-ması gerekiyordu.

"Aslına bakarsan önemli bir sorun çıkmadı. Sadece ufak tefek, seninle konuşmamda sakınca olmayacak şeyler var."

"Öyle mi? İyi sevindim. Ne var mesela ilginç olan..."

"Bana en fazla ilginç geleni, babana karşı bir miktar kızgınlık hissediyormuşsun gibi bir bilgi geçti elime. Babanla iyi anlaşmış olduğunu biliyorum. Ama elime geçen bilgi böyle. Bu konuda bir

şey söylemek ister misin? Yaptığım çalışmada yanılmış da olabilirim. Bilirsin, yanılma payı her zaman vardır."

"Hayır Mehtap Abla, yanılmamışsın..."

'Hayır Mehtap Abla yanılmamışsın...' itiraz etmeden kabul etti... 'Ooo, demek öyle' der gibi yüzüne bakıyordum. Açıklamasına devam etti:

"Babamı tabii ki seviyorum. Ama bazen kızıyorum da. Bu normal bir şey değil mi? İnsan hem sever, hem de kızabilir..."

"Tabii ki son derece normal. Peki hangi durumlarda kızıyor ona?"

"En çok öfkelendiği zamanlarda kızıyorum. Çok hırçınlaşıyor bazen. Annemle çok tartışıyorlar. Anneme çok bağıyor. O zaman kızıyorum." ; "Bunu babanla konuşuyor musun?" ' "Hayır, öfkelendiği zaman yanma yaklaşılmaz bile. Annem de hiç alttan almıyor, o da ona bağıyor. Sonra aradan

223

224

zaman geçiypr, hiçbir şey yokmuş gibi konuşuyorlar. Madem tekrar konuşacaklar, niye birbirlerini kırıyorlar, anlamıyorum."

"Anlıyorum... Bazen büyükleri anlamak zordur."

"Evet... Çocuk gibiler. Kocaman adam olmuş. Nerdey-* se kırk yaşma geliyor, hâlâ küçük çocuk gibi davranıyor." ;

"Böyle durumlarda ne yapıyorsun?"

"Odama gidiyorum, ders yapıyorum. Kitap okuyorum. Üzülüyorum. Ama onlar üzüldüğümü bile anlamıyorlar."

Kendisini onlardan uzaklaştırıyordu. Soyutluyordu ortamdand. Konuşmuyordu. Bir anda babasının biraz önceki konuşmamızda "Bizimle yeterince diyalog geliştirmiyor bazen. Sanki uzakta olduğunu düşünüyorum." sözleri aklıma gelmişti.

"Üzüldüğünü söyleyen işe yarar mı?"

"Yaramaz. Dinlemezler ki. Babam bir şey söylediğinde 'Tamam kızım.' der. Sonra aynı şeyleri tekrar yapar. Bir şey değişmez yani." a

"Bunu söyledin mi? Yani konuştuğun halde hiçbir şeyin değişmemesinden duyduğun rahatsızlığı?"

"Yoo, söylemedim. Böyle bir şey babaya söylenir mi?" '•"

"Söylenir bence. Önemli olan nasıl bir üslupla, söylediğin. Bağırıp çağırarak söylenen, en güzel sözler bile olsa karşımız-dakini incitir. Ama sakın ve çözümlenmeyi hedefleyen şeyler söylediğimizde işe yarar. Yani en azından denemekte fayda olabilirmiş gibi geldi bana."

> (>

"Evet... Doğru... Buna katılıyorum..." i'

"Biraz şaşırdım doğrusu... Dışardan bakılınca her şeyi rahatlıkla konuşabilen bir baba-kız gibi görünüyorsunuz- Yani ben öyle görüyordum sizi- Nedense işte... Şaşırdım..."

"Babam bağırışmayı konuşma zannediyor. Bence konuşma sakın yapılır. Burada olduğu gibi... Bak ne güzel konuşuyoruz seninle. Kalbim hiç hızlı hızlı atmıyor, acaba Mehtap Abla bana kızacak mı diye. Ama babamla konuşurken endişeleniyorum."

"Bence sen zeki ve kendisini ifade edebilen bir bayansın. Babanla bu meseleyi konuşabilirsin gibi geliyor bana. Sorunun ne olduğunu bilmezse, değiştirmek için ne yapabilir ki... Belki duyunca şaşırır bile... Belki farkında bile değildir öyle yaptığının..."

Bir süre daha babasıyla ilgili şeyler konuştuk. Derken süre doldu. Köpek meselesini getirmediği için, ben de açmamıştım.

Süre dolduğunda önümüzdeki hafta için sözleşerek ayrıldık.

Sonraki randevumuza geldiğinde, geçen hafta babasıyla bazı meseleleri konuştuğunu ve babasının kendisini son derece iyi bir dinleyici gibi dinlediğini anlattı sevinçle.

"Buraya gelmek işe yaradı. Daha önce konuşsaydım derdim, ama daha önce konuşmanın fazla faydası olmazdı. Sizinle konuşunca babamda da değişiklikler olmuş. Beni çok sakın dinledi. Anlamaya çalıştı. Sonra ne pahasına olursa olsun, her şeyimi ona anlatabileceğimi söyledi. 'Ben senin babanım, benden hiçbir şey gizlemene gerek yok.' dedi. Çok hoşuma gitti. Annemle de sohbetler yaptım. Her şey çok daha güzel geçti yani."

"Senin adına mutlu oldum. Bugün anlatmak istediğin bir şey var mı?"

"Evet... Bir süredir kafamı kurcalayan bir şey var. Sana sorabilir miyim?"

225

226

"Tabii ki sorabilirsin."

"İyi... Ben uzun zamandan beri kendime bir köpek almak istiyorum."

"Öyle mi..? Bu çok güzel... Nasıl bir şey istiyorsun? Ne cins bir köpek?"

"Tam bilmiyorum. Babamla uzun süreden beri arıyoruz. Hatta bir arkadaşının köpek çiftliği varmış. Birlikte gidip köpeklerle baktık. Ama tam karar veremedim. Ben aslında şöyle hızlı koşan, iri bir köpek istiyorum. Babam, süs köpeği gibi bir şey almamı istiyor."

"Annen nasıl bir şey istiyor?"

"Annem hiç karışmıyor. Aslında istemiyor. Birkaç kez, eve kesinlikle köpek istemem, dedi. Ama ben çok istiyorum."

"Hiç hayvanın oldu mu şimdiye kadar?" "Balık falan almıştık. Bir ara muhabbet kuşu..."

"Hayvanlarla arkadaşlık etmeyi seviyorsun demek..." "Evet çok seviyorum. Kardeşim de yok. Evde çok yalnızım. Köpek alırsak yalnızlığım geçer. Hem de onunla eğlenirim, değil mi?"

"Evet... Eğlenirsin... Seni oyalar... Annen niçin istemiyor?"

"Alerjisi var köpeğe. Evi pisletir, her yere çişini yapar, diyor. Hep hayvan alıyorsunuz, sonra tüm temizliği benim başıma kalıyor, diye kızıyor. Babam çok anlayışlı. O da benim gibi kocaman bir köpek istiyor."

"Anlıyorum... Alerji zor bir şey. İnsanı ne zaman hapşırıp kaşındıracağı belli olmuyor. Gerçi annen bir miktar haklı. Başka ailelerde eve alınan hayvanlar hep annelerin üzerine yük olur ya, annen de aynı şey kendi başına da gelecek, diye. endişeleniyordur."

"Evet öyle herhalde..."

"Eee, köpek istediğine göre, onlarla ilgili her şeyi biliyor-sundur değil mi?"

"Biraz bir şeyler biliyorum, ama..."

"Köpek kimin olacak? Yani kim sahiplenecek tam olarak?"

"Ben..."

"Tüm bakımını üstlenebilecek misin peki?"

"Evet..."

"Bu çok iyi... Demek köpeği her gün çıkarıp beş-altı kilometre koşturabileceğin bir yer var. Kolaylıkla gideceksin, köpeği koşturacaksın, dönüp eve geleceksin..."

"Ne koşturması? Öyle bir yer yok ki..."

"Nerde koşturacaksın köpeği? Köpekler günlük belirli bir kilometre koşmadıklarında sağlıklarını kaybederler ya... Yani bunu biliyorsun, değil mi?"

"Yok, aslında bilmiyordum... Koşmasa? Ya da babam koşturur..."

"Bakımını, temizliğini, yemeğini sen okuldayken kim halledecek. Okulun tüm gün. Köpek sana bağlanırsa, senden başkasından yemek yemez- Sen gelinceye kadar aç kalmaz inşallah..."

"Annem yedirebilir..."

"Annen...?"

"Ayyy, onun da alerjisi var."

, "Köpek senin olcaksa, bence bütün ihtiyaçlarıyla sen kendin ilgilen istersen. Nasıl bir bebeğin tüm ihtiyaçlarıyla annesi ilgileniyorsa... İhtiyaçları, sevdiği kişi tarafından giderilen bebek mutlu olur, huzurlu olur, sakın olur. Köpekler de duygusal

227

hayvanlar. İnsanların kızmalarını, azarlamalarını, bağırma rını, sevmelerini, öpmelerini hissediyorlar. Senin dışında birisi, ona senin kadar sevgiyle bakmayabilir. Yani sen o köpeği, yalnızlıktan kurtulmak, arkadaş ihtiyacını gidermek için sevgiyle beslersin. Ama annen yemeğini verirken, baban parkta koştu' rurken, önceleri sırf kızları için bunu yaparlar. Sonra senin yüklediğin anlamı yüklemelerse köpeğe, yani senin sevdiğin gibi sevmezlerse köpeği, o hayvan bunu hemen anlar. Demek istiyorum ki annenle babanın da o köpeği, en az senin sevdiğin kadar sevmeleri gerekir. Severler herhalde değil mi?"

Bir süre düşündü:

"Bunu tam bilmiyorum. Belki sevmezler benim gibi. Kimse benim kadar sevmemez ki..."

"Aslında bunları şimdiden konuşmak erken. Bazı anlar yaşanmadan, haklarında karar vermemek gerekir."

Annesinin ve babasının en önemli endişeleri tam da buydu. Köpeği alacak, sonra her işi bizim başımıza kalacak. .. Haklıydılar da...

Konuşmayı fazla uzatmamaya kararlıyım. Fümet zeki bir kızdı. Sorumluluklarını alması gerektiğine dair minik bir hatırlatma yapmışım. Bu kadarı onun için yeterliydi.

Ya köpeği alacaksa tüm sorumluluklarıyla alacaktı... Ya da vazgeçecekti... Seçme hakkı onundu.

O günkü konuşma genelde bu çerçevede dönmüştü.

Süremiz dolduğunda beni yanaklarımdan öperek yanımdan ayrıldı. Ben de her zaman yaptığım gibi, sırtından aşağıya doğru sarkan, ipek gibi upuzun saçlarını okşadım.

- Bir sonraki hafta geldiğinde her zamanki gibi zarif ve kibardı. O tatlı gülümseme, tüm gözbebeklerini sarıyordu.

Bana önemli bir karar aldığını söyleyerek konuşmaya başladı:

"Mehtap Abla, önemli bir karar aldım." "Ne kararı aldın? Merak ettim..." "Köpek almaktan vazgeçtim." "Köpek almaktan mı vazgeçtin? Niye?"

"Çünkü geçen hafta konuştuklarımızı düşündüm. Gerçekten bir köpeğim olmasını çok istiyorum. Ama onun mutlu olmasını da istiyorum. Eğer onunla yeterince ilgile-nemezsem, mutlu olmaz. O zaman çok üzülürüm."

"Annenlerle konuştun mu? Sana yardım konusunda bir şeyler yapabilirlerdi..."

"Konuştum... Annem aslında istemiyor. Ama beni kırmamak için evde bir köpeğe katlanacak. Babam tarafsız. Ama her gün nasıl koşturacak köpeği."

"Anlıyorum..."

"Bu durumda kendi başıma sorumluluğunu alabileceğim bir köpeğe sahip olmak için biraz daha büyümem gerekiyor."

"Peki bu karar sana nasıl geldi?"

"Çok zor gelmedi. Çünkü ben köpeklerin de mutlu olacağını, ağlayacağını, üzüleceğini düşünmemiştim hiç. Kendimi köpeğimin yerine koydum. Her sabah sahibim okula giderken beni odasına bağlıyor. O gelinceye kadar odada kilitli kalıyorum. Akşam o gelince çıkıyorum. Üzülürdüm resmen. Önceden olsa köpek almaktan vazgeçtiğim için üzülürdüm. Ama bunları düşününce üzülüyorum. Nasıl olsa büyüyünce alacağım."

"Evet... Son derece sağlıklı bir karar gibi görünüyor."

2,29

230

"Haa, bir de kararımı annelere de söyledim. Kendi aramızda bir başka karar aldık. Babamın bütün hayali bahçeli bir ev almak. Ben büyümmeden önce o evi alırsa, büyümemi beklemeden köpeği alacakmış. Çünkü köpek bahçede olacağı için akşama kadar koşabilirmiş. Eve girmeyeceği için anneme alerji yapmazmış."

"Heyy, bu çok iyi..."

I

"Dahası da var. Arkadaşının köpek çiftliğine sık sık gö-H türecek beni. Arkadaşını aradı. İsteddiği zaman kızın gelsin. Köpeklerle dilediği kadar oynasın, demiş. İstedğim kadar onları sevebileceğim."

"Ooo, bu da çok güzel..."

"Vee, en güzeli geliyor. Annem de ne dedi biliyor musun?"

"Ne dedi?"

"Köpek için üzgünüm... Ama evde bakacağın bir hemstir beni hiç rahatsız etmez, dedi..."

)

"Bir hemstir haa... Demek bir hemstirin olacak?" "Evet... Çok mutluyum..."

* # *

Böylece, dünyada milyonlarca olduğunu bildiğim bir meleğe daha yardımcı olmuştum. Günün başka bir müjdesi, annemle babadan gelmişti... Yeni bir bebek için hayatlarında yer açmaya başladıklarını söylemişlerdi... ,,

* * *

Sevgili Anne ve Babalar...

Her şeyin yolunda gittiğini de düşünseniz...

Çocuğunuz için her şeyin en iyisini yaptığımızı da bilseniz...

Hayatınızda hiçbir aksamanın olmadığını da gözlemle-seniz...

Mutlaka bir uzman yardımına başvurunuz... Yolunda gitmeyenler varsa, yoluna girsin diye...

Her şey yolunda görünüyorsa, göremedikleriniz olabilir diye...

231

Gizli bir "Öpücük Kutusu"nun, sizin yakınlarınızda da olabileceğini asla unutmayınız...

Çocuğunuz varsa.

"Öpücük Kutusu" mutlaka vardır...